Ondersteuningsplan 2016 - 2020

Bestuurlijk vastgesteld
30 mei 2016

Samenwerkingsverband
VO Delflanden 28.09

Samenvatting ondersteuningsplan 2016 – 2020

In het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband SWV VO Delflanden wordt in de verschillende hoofdstukken een beschrijving gegeven van de manier waarop het samenwerkingsverband tot een dekkend aanbod van passend onderwijs wil komen. Enerzijds op basis van dat wat er al geboden wordt vanuit de scholen en de aanvullende programma's vanuit het samenwerkingsverband, anderzijds aan de hand van nader uit te werken ambities of behoeften.

In hoofdstuk 1 wordt het beleidskader, de visie en de uitgangspunten beschreven. Ook wordt beschreven op welke manier de drie gemeenten en het samenwerkingsverband passend onderwijs en voor jeugd aan elkaar willen verbinden. De onderstaande passage, afkomstig uit het ondersteuningsplan, vormt de kern van de samenwerking:

Geen thuiszitters, iedere leerling een passende plek, doorgaande schoolloopbanen, gewoon als het kan, speciaal als het moet, uitgaan van mogelijkheden en eigen kracht, niet na elkaar maar naast elkaar, niet over de jeugdige maar mét de jeugdige en diens ouders, integraal: één kind/gezin-één plan-één aanpak-één regisseur: eenvoudiger, slimmer en doelmatiger.

In hoofdstuk 2 tot en met 4 wordt een nadere beschrijving gegeven van de manier waarop het samenwerkingsverband VO Delflanden organisatorisch is ingericht, hoe overleg plaats vindt met partners in onderwijs en zorg, de omvang van het aantal leerlingen binnen het samenwerkingsverband en een overzicht van de groep leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte. Ook het aantal leerlingen dat in 2015 vier weken of langer thuis heeft gezeten, wordt in beeld gebracht. De kengetallen van het samenwerkingsverband worden jaarlijks gemonitord. Analyse van de kengetallen, trends en interpretaties blijven buiten de beschouwing van het ondersteuningsplan. Deze worden jaarlijks opgenomen in het jaarverslag van het samenwerkingsverband.

In hoofdstuk 5 wordt een overzicht gegeven van het niveau van de basisondersteuning dat op alle scholen van voortgezet onderwijs minimaal aanwezig moet zijn. Het samenwerkingsverband versterkt middels drie programma's de basisondersteuning: een subsidie gericht op de coördinatie van de basisondersteuning, de inzet van begeleiders passend onderwijs op de scholen en een aanbod voor groepstrainingen gericht op het versterken van het psychisch en sociaal welbevinden dan wel het leren.
Ten opzichte van de voorgaande beleidsperiode wordt de subsidie coördinatie basisondersteuning vanaf 2017 verdubbeld in budget. Door het ophogen van het budget kan binnen de scholen meer tijd worden geïnvesteerd in het organiseren en coördineren van de basisondersteuning en het voeren van de regie over ingezette extra onderwijsondersteuning.
De hoeveelheid uren die beschikbaar is voor de inzet van begeleiders passend onderwijs op de scholen, is vooralsnog in de komende beleidsperiode niet aangepast. Desalniettemin is uit evaluaties al komen vast te staan dat de inzet van BPO-ers op de scholen van grote meerwaarde is en dat zij een bijdrage leveren aan het voorkomen dat ondersteuningsvragen moeten worden opgeschaald naar de extra onderwijsondersteuning (zie daarvoor ook het jaarverslag 2015 van het samenwerkingsverband). In deze context is het van belang om te noemen dat een van de BPO-ers als specifiek aandachtsgebied heeft de leerlingen die vanwege medische op psychische klachten uit het onderwijs dreigen te vallen.
Binnen het bestuur van het samenwerkingsverband kan, bij beschikbaarheid van meer budget vanaf 2018 – 2019, besloten worden om het aantal beschikbare uren van BPO-ers op de scholen uit te breiden.
Het bieden van groepstrainingen is een nieuw programma ten opzichte van de voorgaande beleidsperiode. Veel leerlingen blijken een steuntje in de rug nodig te hebben, daar waar het gaat om het versterken van de sociale vaardigheden, het omgaan met negatieve gedachten of frustraties en boosheid. Dit type trainingen kan vooralsnog onvoldoende worden geboden vanuit de preventief jeugddomein. Om die reden heeft het samenwerkingsverband budget vrijgemaakt om hier, tezamen met partners in jeugd, voor de komende vier jaar een passend aanbod voor te bieden.

In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke vormen van extra ondersteuning er binnen de school kunnen worden ingezet. Het gaat daarbij primair om individuele en groepsgewijze onderwijsarrangementen gericht op het versterken van het leren of de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag, maar ook de integrale onderwijs- en zorgarrangementen komen aan bod. In de afgelopen beleidsperiode is er nog niet veel ervaring opgedaan met

de daadwerkelijk geïntegreerde onderwijs- en zorgarrangementen, waarin gemeenschappelijke doelen zijn beschreven vanuit onderwijs en zorg om de leerling te ondersteunen in zijn/haar (onderwijs)ontwikkeling.
Wel is er in het afgelopen anderhalf jaar al ervaring opgedaan met de inzet van medewerkers vanuit het Team Jeugd/Kernteam of Sociaal Team om het gezin waaruit de jongere afkomstig is in beweging te krijgen of te ondersteunen in de opvoedsituatie. Evaluaties over de effectiviteit of het rendement van deze trajecten zijn vooralsnog niet voorhanden.
Een nieuw groepsprogramma binnen de extra ondersteuning is de special need klas voor leerlingen met internaliserende problematiek en een grote structuurbehoefte. Deze special need klas start in het schooljaar 2016 – 2017 op een van de HAVO-VWO-locaties.
Het samenwerkingsverband gebruikt de komende beleidsperiode om nader te onderzoeken of special need klassen een bijdrage kunnen leveren aan het inspelen op onderwijsbehoeften van grotere groepen leerlingen op een bepaald onderwijsniveau en daarmee kan worden voorkomen dat leerlingen afstromen, voortijdig de school verlaten of helemaal thuis komen te zitten.

In hoofdstuk 7 wordt het onderwijs en zorgaanbod binnen het FLEX-College beschreven. Al in 2015 is bestuurlijk besloten om het aantal lesplaatsen op het FLEX-College, vanwege een toenemende druk, op te hogen van 20 naar 30 plaatsen. Het FLEX-College ondersteunt de scholen binnen het samenwerkingsverband in hun doelstelling om passend onderwijs te bieden en te voorkomen dat leerlingen (langdurig) thuis komen te zitten. Veel van de leerlingen die worden geplaatst op het FLEX-College hebben heel specifieke ondersteuningsbehoeften, waarbij het onderwijs lang niet in alle gevallen op de eerste plaats komt. De vanuit de gemeente Delft ingezette medewerker vanuit het Sociaal Team vervult een belangrijke rol bij het in kaart brengen van de zorgbehoeften en de verbinding naar de niet geïndiceerde hulpverlening of de geïndiceerde hulpverlening.
De druk op specifieke FLEX-trajecten lijkt verder toe te nemen. Er is behoefte aan geïntegreerde onderwijs-zorgprogramma's voor leerlingen met ernstiger psychiatrische problematiek. De wachttijden voor behandeling zijn vooralsnog lang en zowel de jongeren als hun ouders hebben behoefte aan een passend aanbod van onderwijs, invulling van de dag, structuur en regelmaat. De komende beleidsperiode wordt dan ook gebruikt om samen met de drie gemeenten te zoeken naar uitbreidingsmogelijkheid van maatwerkprogramma's op het FLEX-College (of elders) voor een geïntegreerd onderwijs en zorgaanbod voor kinderen met ernstige psychiatrische- of gedragsproblematiek.

In hoofdstuk 8 wordt de diepteondersteuning beschreven die de scholen van voortgezet speciaal onderwijs in de regio aanbieden. Voor de meeste leerlingen die gebruik dienen te maken van de diepteondersteuning, is het aanbod vanuit de scholen voor speciaal onderwijs voldoende dekkend. In enkele gevallen wordt door ouders gekozen voor speciaal onderwijs buiten onze regio. De afstand naar de VSO-school met een aanbod op het niveau van Praktijkonderwijs blijkt voor leerlingen (en ouders) vaak te groot. Steeds vaker komt het voor dat ouders om deze reden niet willen meewerken met een verwijzing naar speciaal onderwijs.
In de komende beleidsperiode zal nader onderzocht gaan worden of de gemeenten en het samenwerkingsverband voor deze doelgroep kunnen komen tot een passend aanbod meer thuisnabij. Daarbij dient ook de doelgroep leerlingen met intellectuele beperkingen en gedragsproblemen (ZMOLK-ers) meegenomen te worden.
Nieuw in het ondersteuningsplan 2016 – 2020 is een programma waarbij budget beschikbaar wordt gesteld aan het VSO om leerlingen met zeer specifieke ondersteuningsbehoeften te kunnen blijven opvangen wanneer bestaand maatwerk binnen de school niet volstaat. Het risico dat de leerlingen dan thuis komen te zitten is groot. Vooralsnog gaat het hierbij om een beperkt budget. De komende beleidsperiode wordt gebruikt om te kijken voor welk type leerlingen het VSO gebruik maakt van dit budget. Samen met de gemeenten wil het samenwerkingsverband daarbij kijken naar de afstemming tussen onderwijs en hulpverlening voor deze specifieke leerlingen.

Hoofdstuk 9 beschrijft de manier waarop vanuit een goede signalering van de onderwijs- en zorgbehoeften via multidisciplinair wegen en arrangeren een passend ondersteuningsaanbod tot stand komt. Daarbij is er sprake van een intensieve samenwerking tussen school, ketenpartners in onderwijs en zorg, ouders en leerling. Van belang is dat de ketenpartners in onderwijs en zorg van elkaar weten welke taken en bevoegdheden zijn hebben, waar mogelijkheden en grenzen liggen. Ook dat zij dezelfde taal kunnen spreken en gebruik kunnen maken van dezelfde methodieken en instrumenten bij de analyse van sterktes en zwaktes van leerling en ouder. Op basis daarvan kan een realistische vertaalslag worden gemaakt naar wat de ondersteuningsbehoeften zijn en wat het ondersteuningsaanbod kan worden.

Hoofdstuk 10 beschrijft welke activiteiten er binnen het samenwerkingsverband plaatsvinden om zorg te dragen voor een doorlopende schoolcarrière, wanneer sprake is van onderwijs- en zorgbehoeften. Schoolbesturen en schoollocaties hebben daarin een grote eigen verantwoordelijkheid. Het samenwerkingsverband faciliteert in alle stadia door het uitvoeren van toetsen en testen, het voeren van overleg, het bijzitten aan overlegtafels en het toekennen van arrangementen.

Hoofdstuk 11 tot en met 13 beschrijft de samenwerking met verschillende partners in onderwijs en zorg. De samenwerking met de gemeenten wordt daarbij middels een als bijlage bij hoofdstuk 12 opgenomen ontwikkelagenda verder bestendigd en versterkt.

Hoofdstuk 14 omschrijft de manier waarop binnen het samenwerkingsverband wordt gewerkt aan kwaliteitsbeleid. De Plan-Do-Check-Act cyclus speelt daarbij op bestuurlijk, beleidsmatig en uitvoerend niveau een belangrijke rol.

Hoofdstuk 15 maakt transparant op welke manier het samenwerkingsverband acteert wanneer zich een geschil voordoet. Het voorkomen van geschillen staat daarbij voorop. Het vroegtijdig samen op werken aan passend onderwijs en de juiste zorg is daarbij van belang. In de voorgaande beleidsperiode heeft zich op het niveau van het samenwerkingsverband geen geschil voorgedaan.

Hoofdstuk 16 biedt een overzicht van de budgetten die vanuit het samenwerkingsverband per programma worden ingezet om passend onderwijs binnen de scholen te organiseren.

Inhoud

Inhoud 1
Woord vooraf 4
Hoofdstuk 1 5
Waar staan we voor: beleidskader, visie en uitgangspunten 5
1.1 Wettelijke doel van Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs 5
1.2 Bestuurlijke visie op passend onderwijs binnen Delflanden 5
1.3 Uitgangspunten bij het vormgeven van passend onderwijs binnen Delflanden 6
1.4 Passend onderwijs en zorg voor jeugd verbonden 7
1.5 Van visie, doelen en uitgangspunten naar de praktijk 7
Hoofdstuk 2 9
De inrichting van het samenwerkingsverband 9
2.1 Bestuurlijke inrichting 9
2.2 Organisatorische inrichting 10
2.2.1 Loket Passend Onderwijs 10
2.2.2 Expertiseteam 10
2.2.3 Bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening: het FLEX-College 10
2.2.4 Organisatie en beheer 11
Hoofdstuk 3 12
Communicatie binnen het SWV VO Delflanden 12
3.1 Bestuursvergaderingen 12
3.2 POVO-beraad 12
3.3 Directiekring beleidsvoorbereiding onderwijs en zorg 12
3.4 Themagroepen 12
3.5 Netwerk zorgcoördinatoren 12
3.6 Intervisiegroep begeleiders passend onderwijs 13
3.7 Intervisiegroep gedragswetenschappers 13
3.8 Afstemmingsoverleg met het samenwerkingsverband Primair Passend Onderwijs Delflanden 13
3.9 Medezeggenschap 13
3.10 Overleggen met gemeenten 13
3.11 Overleggen in de regio 13
3.12 Communicatie via website en nieuwsbrieven. 13
Hoofdstuk 4 14
Het samenwerkingsverband in kengetallen 14
4.1 Leerlingen in beeld 14
4.2 Ontwikkelingen in LWOO, PRO en VSO cluster 3 en 4 15
4.3 Inzet van basisondersteuning plus en extra ondersteuning vanuit het SWV VO 16
4.4 Thuiszitters binnen Delflanden 17
Hoofdstuk 5 18
Regulier voortgezet onderwijs: basisondersteuning waar mogelijk 18
5.1 Standaarden voor basisondersteuning 18
5.2 Van standaarden tot schoolondersteuningsprofiel 20
5.3 Versterken van de basisondersteuning vanuit het samenwerkingsverband 22
5.3.1 Subsidie coördinatie basisondersteuning 22
5.3.2 Inzet begeleiders passend onderwijs op de schoollocaties 22
5.3.3 Groepstrainingen gericht op het leren en de sociaal-emotionele ontwikkeling 23
5.4 Programma's 2016 – 2020 gericht op het versterken van de basisondersteuning 24

Hoofdstuk 6 27
Regulier voortgezet onderwijs: extra ondersteuning waar nodig 27
6.1 Vormen van extra ondersteuning binnen de school 27
6.1.1 Individuele onderwijsarrangementen op maat 27
6.1.2 Groepsgewijze onderwijsarrangementen voor leerlingen met 'special needs' 28
6.1.3 Leerwegondersteunend onderwijs en Praktijkonderwijs (LWOO en PrO) 29
6.2 Arrangementen buiten het onderwijs 29
6.3 Nieuw te ontwikkelen groepsarrangementen voor leerlingen met 'Special Needs' 29
Hoofdstuk 7 40
Het FLEX-College: extra ondersteuning in de bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening 40
7.1 Bestuurlijk kader ten aanzien van de bovenschoolse voorziening 40
7.2 Wettelijk kader ten aanzien van bovenschoolse voorzieningen 40
7.3 De inrichting van het FLEX-College 41
7.3.1 Verdeling van lesplaatsen en crisisplaatsen 41
7.3.2 Omschrijving van de groep leerlingen 41
7.3.3 De organisatie 41
7.4 Huisvesting 45
7.5 Bekostiging FLEX-College 45
7.6 Nieuw te ontwikkelen 'FLEX-constructies' voor speciale doelgroepen 45
7.7 Programma 2016 - 2020 gericht op extra ondersteuning in het bovenschoolse FLEX-College 46
Hoofdstuk 8 48
Het Voortgezet Speciaal Onderwijs: diepteondersteuning waar moet 48
8.1 Onderwijs- en ondersteuningsaanbod in het VSO, cluster 3 48
8.1.1 VSO-ZML (EMB) 48
8.1.2 VSO-LZ/LG/MG/EMG 48
8.2 Onderwijs- en ondersteuningsaanbod in het VSO, cluster 4 49
8.3 Arrangementen plus binnen VSO-scholen 50
8.4 Afspraken betreffende de tussentijdse groei in het VSO 50
8.5 Overstapbeleid vanuit VSO naar VO 51
8.6 Nader uit te werken beleid betreffende VSO-leerlingen 51
8.6 Programma 2016 - 2020 gericht op diepteondersteuning in het VSO 52
Hoofdstuk 9 54
De routing van basisondersteuning tot onderwijs- en zorgarrangement 54
9.1 Opschalen in aangeboden ondersteuning 54
9.1.1 Begeleidingsteam binnen de school 54
9.1.2 Strategisch overleg 54
9.1.3 Overlegtafels 54
9.2 Aanpak en methodiek bij vaststellen van ondersteuningsbehoeften 56
9.3 Werken met een ontwikkelingsperspectief 58
9.3.1 Wanneer moet een leerling een ontwikkelingsperspectief hebben? 58
9.3.2 Wat moet er in het ontwikkelingsperspectief staan? 58
9.4 Werkzaamheden vanuit het Loket Passend Onderwijs 60
9.4.1 Afgifte van een toewijzingen extra onderwijs ondersteuning (TEO) 60
9.4.2 Afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring VSO (TLV) 60
9.4.3 Afgifte van een aanwijzing LWOO binnen VMBO of een toelaatbaarheidsverklaring PrO 61
9.4.4 Monitoren van onderwijsarrangementen en klanttevredenheid 62
9.5 Programma 2016 - 2020 gericht op de toewijzing van onderwijsarrangementen 64

Hoofdstuk 10 65
Doorlopende schoolcarrière in relatie met onderwijs- en zorgarrangementen 65
10.1 Overstap primair onderwijs – voortgezet (speciaal) onderwijs 65
10.1.1 Doelstellingen van de POVO-procedure 65
10.2 Overstap voortgezet onderwijs – voortgezet (speciaal) onderwijs 66
10.3 Overstap voortgezet onderwijs – vervolgonderwijs 66
Hoofdstuk 11 67
Samenwerken met ouders 67
11.1 Visie op de relatie ouders – onderwijs 67
11.2 Rechten en plichten van ouders in passend onderwijs 68
Hoofdstuk 12 69
Samenwerken met de gemeenten Delft, Midden- Delfland en Pijnacker-Nootdorp 69
12.1. Samenwerken in het preventief jeugddomein 70
12.2 Samenwerken op het gebied van opvallend ziekteverzuim 71
12.3 Samenwerken ter voorkoming van verzuim en het monitoren op verzuim 71
12.4 Samenwerken om (langdurig) thuiszitten tegen te gaan 72
12.5 Samenwerken ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten (VSV) 73
12.6 Samenwerken in de (aanloop naar de) extra ondersteuning en de diepteondersteuning 73
12.6.1 Samenwerken met Team Jeugd/Sociaal Team/Kernteam 73
12.6.2 Samenwerken bij een tijdelijke ontheffing van onderwijsplicht, conform artikel 5A 75
12.7 Samenwerken op het terrein van het leerlingenvervoer 75
12.8 Samenwerken op het gebied van passende huisvesting 75
12.9 Samenwerking met gemeenten op specifieke beleidsonderwerpen 76
12.9.1 Grotere mate van integratie tussen VSO en VO 76
12.9.2 Onderwijs- en zorgarrangementen binnen het VSO 76
12.9.3 Doorlopende leer- en zorglijnen voor kwetsbare doelgroepen in het onderwijs 76
12.9.4 Leerinstrument voor de samenwerking tussen onderwijs en de Jeugdzorg 77
12.9.5 Verdergaande professionalisering van de begeleidingsteams op de scholen 77
12.10 Uitwerking van de samenwerking aan de hand van de ontwikkelagenda 77
Hoofdstuk 13 78
Samenwerken met onderwijspartners 78
13.1 Samenwerken met het primair onderwijs 78
13.2 Samenwerken met het MBO 78
13.3 Samenwerken met cluster 1 en cluster 2 78
13.4 Samenwerken met de aangrenzende samenwerkingsverbanden 79
13.5 Samenwerken met de samenwerkingsverbanden in Zuid-Holland West 79
Hoofdstuk 14 80
Kwaliteitszorg 80
14.1 Van samenwerken en communiceren naar kwaliteitsbeleid 80
14.2 Toezicht door de Inspectie van het Onderwijs 80
14.3 Monitoring en toezicht op beleidsdoelstellingen 80
Hoofdstuk 15 82
Geschillen 82
15.1 Geschillen voorkomen 82
15.2 Bemiddeling 82
15.3 De formele weg 82
Hoofdstuk 16 84
Samenvatting programma's ondersteuningsplan ten behoeve van meerjarenbegroting 84
16.1 Inkomsten 84
16.2 Verplichte uitgaven en vrij besteedbaar budget 84
16.3 Meerjarenbegroting 86

Ontwikkelagenda van SWV VO Delflanden en gemeenten 2016 – 2020 en uitwerkingsvragen

Woord vooraf

Sinds 01 augustus 2014 zijn de schoolbesturen voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs binnen Delflanden door veranderende wetgeving verantwoordelijk voor het organiseren van passend onderwijs voor alle leerlingen binnen de eigen regio.
Met de start van passend onderwijs is er voor gekozen om een eerste ondersteuningsplan met een looptijd van twee jaar op te stellen. Met elkaar wisten we nog onvoldoende wat passend onderwijs ons ging brengen en wilden we de mogelijkheid hebben om snel te kunnen acteren op ontwikkelen die van te voren niet waren voorzien.

Inmiddels zijn we ruim anderhalf jaar verder. In deze anderhalf jaar hebben we zowel binnen de scholen als binnen het samenwerkingsverband volop gewerkt aan de verdere vormgeving en inrichting van passend onderwijs.
Twee keer heeft de Inspectie meegekeken naar de manier waarop passend onderwijs binnen het SWV VO Delflanden is neergezet. Zij noemde het samenwerkingsverband een 'beleidsrijke' organisatie die de zaken al goed op orde heeft en scoorde haar op alle vier de onderdelen van de na te leven wet- en regelgeving een voldoende.

Op basis van de opgedane ervaringen durven we het inmiddels aan om het nieuwe ondersteuningsplan een looptijd van vier jaar te geven. We zijn er zeker van dat we met de programma's waarvoor we hebben gekozen, de goede weg zijn ingeslagen en kunnen voortbouwen op de beleidskeuzes die we eerder met elkaar hebben gemaakt. Sommige schoollocaties zijn al in staat om, op basis van hun huidige basis ondersteuningsstructuur, nieuwe beleidskeuzes te maken die er toe bijdragen dat het ondersteuningsaanbod binnen ons samenwerkingsverband groter wordt, waardoor meer leerlingen thuisnabij onderwijs kunnen volgen.

Het ondersteuningsplan 2016 – 2020 is een beschrijving van het beleid dat het SWV VO Delflanden uitvoert in het kader van de wetgeving Passend Onderwijs. Uitgangspunt binnen ons samenwerkingsverband is om dat wat goed is te behouden. Het nu voorliggende ondersteuningsplan borduurt daarom grotendeels voort op het beleid dat in de afgelopen jaren is ingezet en positief is geëvalueerd. Daarnaast beschrijft het de ambities die het samenwerkingsverband heeft om, daar waar relevant, te komen tot nieuwe onderwijs- en zorgarrangementen.
Juist omdat ons samenwerkingsverband aan de positieve kant van de verevening zit, worden in de verschillende hoofdstukken de beleidsthema's benoemd, die we gedurende de looptijd van dit ondersteuningsplan verder willen uitwerken in programma's ten behoeve van passend onderwijs. Deze beleidsthema's en daaruit voortvloeiende activiteiten zullen in een jaarlijks op te stellen activiteitenplan worden opgenomen.

Het ondersteuningsplan 2016 – 2020 is op 23 mei 2016 bestuurlijk vastgesteld. Op gemeentelijk niveau hebben betrokken gemeentebesturen middels verschillende OOGO-bijeenkomsten, gezamenlijke onderwerpen op het terrein van passend onderwijs en jeugdzorg met elkaar opgewerkt en besproken.
Op 16 juni 2016 hebben de wethouders van de drie gemeenten en het bestuur van het SWV VO Delflanden overeenstemming bereikt over de gezamenlijk op te pakken beleidsthema's in de komende periode daar waar het gaat om de verbinding tussen passend onderwijs en zorg voor jeugd.
Tijdens deze bijeenkomst zijn de volgende documenten vastgesteld en ondertekend door de daartoe gemandateerde wethouders van de drie gemeenten en voorzitter van het bestuur van het SWV VO Delflanden.

a) Procedure op overeenstemming gericht overleg ten behoeve van Ondersteuningsplan 2016 – 2020
b) Overeenkomst OOGO ondersteuningsplan 2016 - 2020
c) Reglement Geschillencommissie OOGO ondersteuningsplan 2016 - 2020

De Ondersteuningsplanraad is meerdere keren geïnformeerd over de inhoud van het ondersteuningsplan. Op 21 juni 2016 hebben zij op het plan instemming verleend.

Drs. G.C.A.L. Klooster
Directeur SWV VO Delflanden, 28.09

Hoofdstuk 1
Waar staan we voor: beleidskader, visie en uitgangspunten

1.1 Wettelijke doel van Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs

In artikel 17a, lid 2 van de wet op het Voorgezet Onderwijs wordt het doel als volgt omschreven:
Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs hebben als doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen scholen te realiseren en wel zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.

Met passend onderwijs wil de overheid bereiken dat:
~ alle kinderen een passende plek in het onderwijs krijgen;
~ een kind naar een gewone school gaat als dat kan;
~ een kind naar het speciaal onderwijs gaat als intensieve begeleiding nodig is;
~ scholen de mogelijkheden hebben voor ondersteuning op maat;
~ de mogelijkheden en de onderwijsbehoefte van het kind bepalend zijn, niet de beperkingen;
~ kinderen niet meer langdurig thuis komen te zitten.

Om elk kind een passende onderwijsplek te bieden hebben scholen een zorgplicht. Met de zorgplicht wil de overheid voorkomen dat kinderen thuis komen te zitten, bijvoorbeeld omdat er geen passend onderwijs voor ze is.
Dat betekent dat scholen ervoor moeten zorgen dat een kind dat extra begeleiding en ondersteuning nodig heeft, altijd een plek krijgt op:
~ de eigen school van keuze;
~ een andere gewone school als de school van keuze de benodigde hulp niet kan bieden. Dit gaat dan in overleg met de ouders;
~ of op een school voor voortgezet speciaal onderwijs

1.2 Bestuurlijke visie op passend onderwijs binnen Delflanden

Het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Delflanden ziet goed onderwijs als de basis voor een passende ondersteuning. Passende ondersteuning kan worden geboden op de eigen school, op een andere reguliere school binnen het eigen samenwerkingsverband of in het voortgezet speciaal onderwijs. Centraal staan daarbij vragen als: wat heeft de leerling nodig, hoe kan de ondersteuning worden georganiseerd en wie zijn daarbij nodig? Ouders worden in de beantwoording van deze vragen nauw betrokken.

Om aan alle kinderen daadwerkelijk een goede onderwijsplek te kunnen bieden, werken de reguliere en de speciale scholen van voortgezet onderwijs in de regio nauw met elkaar samen. Zij stemmen de verschillende vormen van ondersteuning en de bekostiging daarvan met elkaar af.

Het bestuur van het SWV VO Delflanden 28.09 streeft naar zo passend mogelijk onderwijs voor elke leerling. De scholen binnen het samenwerkingsverband gaan daarbij uit van de talenten en de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen. Er wordt actief gezocht naar een zo passend mogelijk onderwijsaanbod voor hun leerlingen, waarbij gebruik kan worden gemaakt van aanvullende ondersteuning vanuit een bovenschools expertiseteam, een bovenschoolse onderwijsvoorziening of het speciaal onderwijs . Er wordt naar gestreefd om leerlingen met meer specifieke onderwijsbehoeften evenredig te verdelen tussen de scholen van voortgezet onderwijs in Delft. Gezamenlijk hebben de scholen een antwoord op de onderwijsvragen binnen het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Delflanden 28.09.

Het wettelijk kader en de bestuurlijke visie zijn de basis voor de formulering van een tweeledige missie.
1. Een dekkend ondersteuningsaanbod voor alle leerlingen
2. Voor elke leerling een zo passend mogelijke onderwijsplek

Concreet betekent dit dat het bestuur voor het onderstaande staat:
a) Voor alle jongeren binnen de grenzen van het samenwerkingsverband is een passende plek in het (speciaal) voortgezet onderwijs of in een onderwijs-zorgvoorziening beschikbaar.
b) Elke leerling stroomt in de meest passende vorm van voortgezet (speciaal) onderwijs in.

c) Elke leerling ontvangt passende ondersteuning in het regulier voortgezet onderwijs of wordt, daar waar nodig, (tijdelijk) verwezen.
d) Het SWV heeft één integrale bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening.
e) Het SWV richt zich op een minimalisering van het aantal thuiszitters in het voortgezet onderwijs.

1.3 Uitgangspunten bij het vormgeven van passend onderwijs binnen Delflanden

Om passend onderwijs binnen het SWV VO Delflanden vorm en inhoud te geven, hanteert het bestuur een aantal uitgangspunten.

- Elke schoollocatie heeft de basisondersteuning op orde en verwoord in het schoolondersteuningsprofiel.
- Docenten zijn voldoende toegerust om met verschillen tussen leerlingen in de klas om te gaan.
- Elke schoollocatie binnen het samenwerkingsverband zorgt actief voor een passend onderwijs- en ondersteuningsaanbod voor die leerlingen die dat nodig hebben en zich bij de schoollocatie aanmelden of staan ingeschreven.
- De onderwijsbehoeften en de opvoedbehoeften van de leerling staan centraal en dienen als uitgangspunt voor het formuleren van het ondersteuningsaanbod.
- Elke leerling heeft perspectief op passend vervolgonderwijs of een passende plek op de arbeidsmarkt.
- De school zorgt voor een zorgvuldige afweging of de noodzakelijke ondersteuning ook daadwerkelijk kan worden geboden.
- Ouders worden bij de planning en de uitvoering van de extra ondersteuning betrokken.
- Elke school werkt systematisch aan het afstemmen van het onderwijsaanbod op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- De leerling volgt het onderwijs zo veel mogelijk op de eigen school. Indien mogelijk wordt aanvullende ondersteuning de school binnen gehaald volgens het principe 'zorg volgt de leerling'.
- Elke school is verantwoordelijk voor het opstellen van haar eigen ontwikkelagenda gericht op het realiseren van passend onderwijs en het initiëren van activiteiten die passen bij de eigen leerlingenpopulatie en het eigen docententeam.
- Het samenwerkingsverband en de aangesloten scholen richten zich op een reductie van het aantal VSV-ers, waarbij de normen van het ministerie richtinggevend zijn.
- Het samenwerkingsverband en de aangesloten scholen staan gezamenlijk voor het organiseren van een passend ondersteuningsaanbod binnen de school en, daar waar het op schoolniveau niet meer kan, in een bovenschoolse voorziening of het speciaal onderwijs.
- Een expertiseteam op het niveau van het samenwerkingsverband ondersteunt docenten in de aanpak van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. In dit team is deskundigheid vanuit het voortgezet speciaal onderwijs vertegenwoordigd.
- Het samenwerkingsverband indiceert leerlingen met complexere onderwijsbehoeften handelingsgericht en met een minimum aan bureaucratie.
- Het samenwerkingsverband indiceert gedifferentieerd in mate en duur van de noodzakelijke diepteondersteuning.
- Leerlingen verblijven in het VSO zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk. Het ontwikkelingsperspectief van elke leerling staat centraal. Terugkeer naar het reguliere onderwijs is hierbij niet uitgesloten.
- Elke overgang van een leerling tussen verschillende vormen van onderwijs of onderwijszorg verloopt soepel.
- Het aantal leerlingen geplaatst binnen het VSO stijgt niet uit boven het aantal VSO-plaatsen dat op de peildatum 01-10-2011 in cluster 3 en 4 aanwezig was.
- Tussen regulier onderwijs en speciaal onderwijs zijn eenduidige en transparante afspraken over kwalificerende trajecten; leerlingen geplaatst binnen het speciaal onderwijs in Delft krijgen de mogelijkheid om mee te doen met de examens in het regulier voortgezet onderwijs, indien dat aansluit op hun competentieprofielen.

1.4 Passend onderwijs en zorg voor jeugd verbonden

Alle kinderen hebben recht op de beste kansen om zich te ontwikkelen. Daarvoor is kwaliteit en samenhang nodig op het gebied van opvoeding, onderwijs, opvang, ondersteuning, hulp en begeleiding. Dat kan alleen als mensen en organisaties die daarbij betrokken zijn nauw samenwerken en hun aanpak afstemmen tot een integraal aanbod voor de jongere. Door de stelselwijzigingen Passend onderwijs en de transitie Jeugdzorg is dit een wettelijke taak voor zowel het onderwijs als voor gemeenten, en daarmee ook voor de jeugdhulp. Het accent ligt op een stevige basis, betere preventie en vroeghulp.

Een deel van de leerlingen ervaart problemen in de schoolloopbaan. Dat kan door leer- of gedragsproblemen komen, door de thuissituatie of door een combinatie van factoren. Het uitgangspunt van passend onderwijs is dat voor iedere leerling met een ondersteuningsbehoefte een passende plek en maatwerk voor extra ondersteuning beschikbaar is. De behoefte van het kind moet centraal staan in het onderwijs, de jeugdhulp en de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Onderwijs en jeugdhulp zijn daarom gebaat bij een samenhangende aanpak. Onderwijs en gemeenten hebben de wettelijke opdracht om hun beleid over en weer af te stemmen in het verplichte 'op overeenstemming gerichte overleg' (OOGO).

Het SWV VO Delflanden 28.09 en de gemeenten Delft, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp werken vanuit de wetgeving Passend Onderwijs en de drie decentralisaties gezamenlijk aan het ontwikkelen en realiseren van goede samenhangende ondersteuning om gecombineerde onderwijs- en zorgarrangementen te realiseren. De gezamenlijke uitgangspunten zijn daarbij:

- Vroegtijdig ondersteunen van de eigen kracht van jeugdigen en ouders (in plaats van overnemen);
- Kijken naar mogelijkheden, kansen en oplossingen (in plaats van problemen en beperkingen);
- Importeren van ondersteuning (in plaats van verwijzen en exporteren van het kind/gezin met een probleem);
- Integraal beoordelen van meervoudige ondersteuningsbehoeften, dicht bij de signaleringsplaats (in plaats van in aparte, verre indicatiecommissies);
- Vaststellen van ondersteuningsbehoeften samen met jongeren, ouders en opvoedprofessionals (in plaats van over hun hoofden heen);
- Snel en nabij bieden van passende ondersteuning (in plaats van slagboomdiagnostiek en indicatiestelling);
- Integrale ondersteuning in/door (speciaal) onderwijs en hulpverlening in één arrangement (in plaats van specialistische hulp voor geïsoleerde problemen);
- Ondersteuningsbehoeften van kind/ouders zijn leidend (in plaats van hulpaanbod en instellingsbelangen).

Het SWV VO Delflanden en de gemeenten werken gezamenlijk aan:
Geen thuiszitters, iedere leerling een passende plek, doorgaande schoolloopbanen, gewoon als het kan, speciaal als het moet, uitgaan van mogelijkheden en eigen kracht, niet na elkaar maar naast elkaar, niet over de jeugdige maar mét de jeugdige en diens ouders, integraal: één kind/gezin-één plan-één aanpak-één regisseur: eenvoudiger, slimmer en doelmatiger.

1.5 Van visie, doelen en uitgangspunten naar de praktijk

Bij het uitwerken van de visie, doelen en uitgangspunten richt het samenwerkingsverband zich op een effectieve aanpak in verschillende niveaus van ondersteuning. Interventies worden zo snel en effectief mogelijk ingezet, passend bij de gesignaleerde problematiek volgens het principe: preventief waar mogelijk, extra (intensieve) ondersteuning als het moet en diepteondersteuning indien noodzakelijk.

1. Basisondersteuning waar mogelijk

Alle scholen voor regulier voortgezet onderwijs binnen het samenwerkingsverband bieden minimaal dezelfde basisondersteuning. Dit wordt beschouwd als het reguliere basisaanbod van alle scholen van voortgezet regulier onderwijs in Delflanden.
Binnen het samenwerkingsverband is met elkaar vastgelegd waaruit die basisondersteuning minimaal moet bestaan. De kwaliteit van de basisondersteuning moet daarbij voldoen aan de normen van de Onderwijsinspectie en aan de met elkaar afgesproken "Delftse" indicatoren. Middels snelle signalering en adequate inzet van laagdrempelig ondersteuningsaanbod kan het grootste deel van de leerlingen vanuit de basisondersteuning op de school worden opgevangen.

In het schoolondersteuningsprofiel staan de afspraken beschreven waar elke school binnen het samenwerkingsverband qua basisondersteuning aan moet voldoen, wat individuele schoollocaties aanvullend aanbieden in de basis-

ondersteuning en wat de schoollocaties als extra ondersteuning kunnen aanbieden, in samenwerking met de kernpartners in onderwijs en zorg.

2. Extra onderwijsondersteuning waar nodig

Als de basisondersteuning onvoldoende effectief is, kan extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband en/of de kernpartners in onderwijs en zorg de school worden binnen gehaald. Extra ondersteuning is een pakket aan handelingsgerichte ondersteuningsmogelijkheden, waarbij gekeken wordt naar aanpassingen in het hoe en veranderingen in het wat op basis van stimulerende en belemmerende factoren bij de leerling met specifieke onderwijs- en/of zorgbehoeften.

Als de leerling geen passend onderwijs kan krijgen binnen de context van een reguliere setting, bestaat de mogelijkheid tot inzet van extra intensieve ondersteuning buiten de eigen stamschool in de bovenschoolse onderwijsvoorziening, onder verantwoordelijkheid van de stamschool. De leerling krijgt gedurende kortere of langere tijd onderwijs in een bovenschoolse voorziening. Er wordt voor de leerling een onderwijs- en zorgprogramma op maat opgezet, met als doel het maximaal haalbare te bereiken.

3. Diepteondersteuning waar moet

Het speciaal onderwijs is er voor leerlingen die specialistische of zeer intensieve begeleiding nodig hebben, bijvoorbeeld omdat zij een handicap, chronische ziekte of stoornis hebben.

Het samenwerkingsverband en de gemeenten hebben daarbij gezamenlijke verantwoordelijkheid voor leerlingen die onderwijs- en opvoedondersteuning nodig hebben en werken daarin samen zodat geen kind tussen wal en schip valt. De gemaakte afspraken over de inzet van de jeugdzorg, de jeugdgezondheidzorg en maatschappelijke ondersteuning in de basis-, extra (intensieve) en diepteondersteuning, tonen deze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Aan de hand van de niveaus van ondersteuning ontstaat de onderstaande piramide van onderwijs en zorgarrangementen, die in volgende hoofdstukken praktisch wordt uitgewerkt.

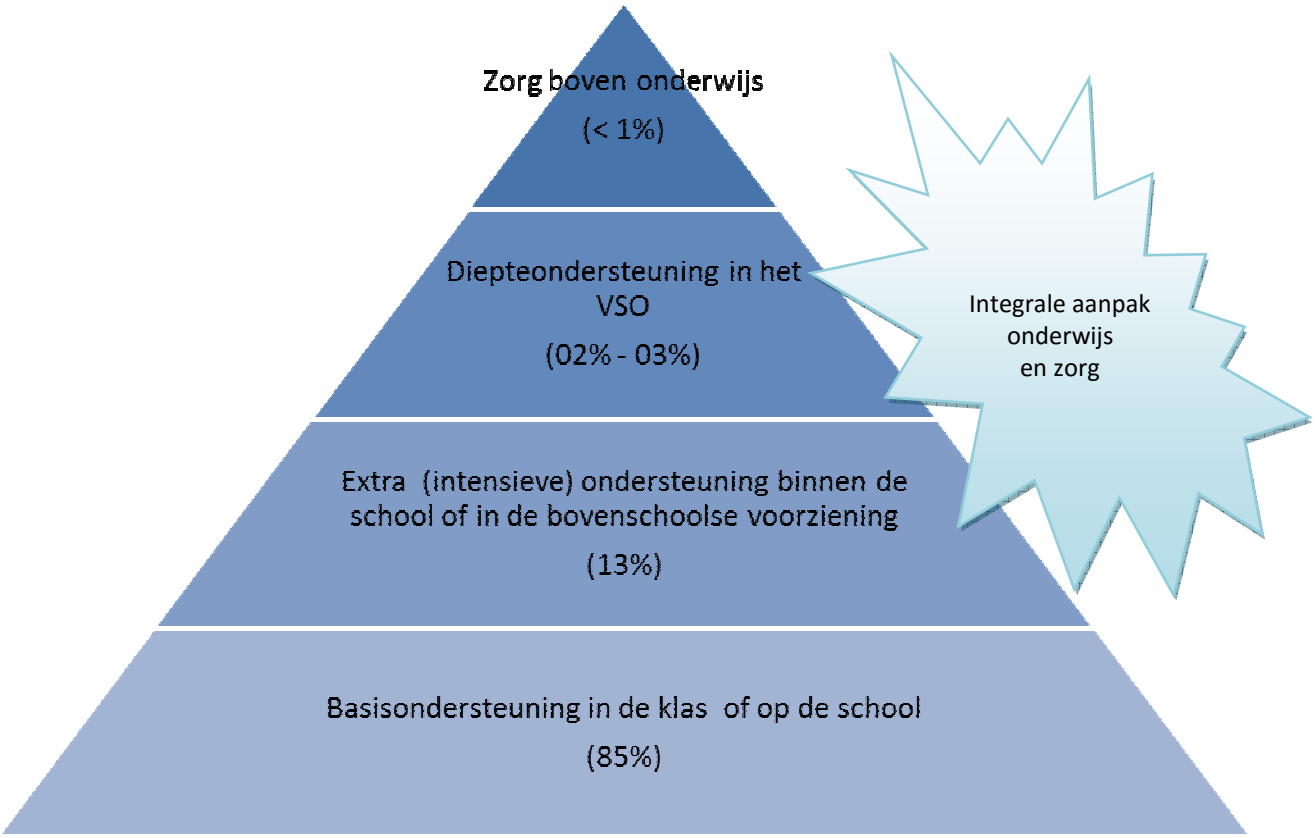

Hoofdstuk 2
De inrichting van het samenwerkingsverband

2.1 Bestuurlijke inrichting

De wet passend onderwijs stelt als eis dat het samenwerkingsverband een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid moet zijn.
Op 19 februari 2013 is door een algehele statutenwijziging van de bestaande stichting, de Stichting Samenwerkingsverband VO Delflanden, ontstaan. De onderstaande deelnemende besturen hebben de aansluitingsovereenkomst getekend.

De aangesloten schoolbesturen bij het SWV VO Delflanden, 28.09 betreffen:

Deelnemend schoolbestuur (verplichte deelname)	**Bestuursnummer**
Stichting Christelijk Onderwijs Delft e.o.	83228
Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs Delft	42532
Laurentius Stichting	40928
Stichting Lucas Onderwijs	20281
Herman Broerenstichting Delft	38209
Pleysier College	30815
Stichting Responz	42573
Deelnemend schoolbestuur (vrijwillige deelname)	
De Haagse Scholen, stichting voor primair en speciaal openbaar onderwijs	41572

Schoolbesturen met voor het SWV relevante schoollocaties	**Brinnummers**
Stichting Christelijk Onderwijs Delft e.o.	
- CLD, locatie Molenhuispad (HAVO,VWO)	01GX00
- CLD, locatie Obrechtstraat (MAVO)	01GX02
- SC Delfland, locatie CLD Juniusstraat (VMBO BBL/KBL en VMBO GL)	01GX03
Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs Delft	
- Grotius College, locatie Juniusstraat (MAVO, HAVO, VWO)	20AB00
- SC Delfland, locatie Grotius College (VMBO BBL/KBL en VMBO GL)	20AB06
- Grotius College, Praktijkschool	20AB05
Laurentius Stichting	
- Laurentius Praktijkschool	26MJ00
Stichting Lucas Onderwijs	
- Stanislascollege, locatie Westplantsoen (HAVO, VWO)	02DZ00
- Stanislascollege, locatie Reinier de Graafpad (MAVO, HAVO)	02DZ04
- Stanislascollege, locatie Krakeelpolderweg (VMBO BBL/KBL)	02DZ02
- Stanislascollege, locatie Pijnacker (MAVO, HAVO, VWO)	02DZ03
- Het Kraaienest (VSO ZMLK)	01OY
Herman Broerenstichting Delft	
- Herman Broerencollege, locatie Delft	00PZ00
Stichting J.C. Pleysierschool	
- Pleysier College Delft	23GJ02
- Pleysier College Zoetermeer	23GJ01
- Pleysier College Westerbeek	23GJ13
- Pleysier College Transvaal	23GJ00
- Pleysier College Zefier	23GJ14
Stichting Responz	
- Maurice Maeterlinckschool	02YJ00
- De Witte Vogel	
De Haagse Scholen	
- De Piramide	

Het bestuur van het SWV VO Delflanden heeft gekozen voor een bestuur-directiemodel. Het bestuur bestaat uit de zeven verplicht aangesloten schoolbesturen. Schoolbesturen met een vrijwillige deelname laten zich in het bestuur vertegenwoordigen door zittende bestuursleden. De directeur is belast met door het bestuur gemandateerde bevoegdheden. Het bestuur stelt zich op als intern toezichthouder en bewaakt en monitort de koers van het samenwerkingsverband (doelen/beoogde resultaten). Het bestuur ziet toe op het functioneren van de stichting in het algemeen, het functioneren van de directeur in het bijzonder en het functioneren van de onder het stichting ressorterende voorzieningen. De wijze waarop het bestuur besluiten neemt, toezicht uitoefent en de aan de directeur gemandateerde taken en bevoegdheden, is vastgelegd in staten, bestuursreglement en directiestatuut van de Stichting SWV VO Delflanden.

2.2 Organisatorische inrichting

De uitvoering van de werkzaamheden van het samenwerkingsverband wordt vormgegeven vanuit vier organisatieonderdelen.

2.2.1 Loket Passend Onderwijs

Medewerkers in het Loket Passend Onderwijs dragen er onder meer zorg voor dat op een systematische en transparante manier onderwijs- en zorgbehoeften in kaart worden gebracht, dat wordt gewerkt met een gemeenschappelijk diagnostisch instrumentarium en dat, indien van toepassing een integraal, op de jeugdige en het bijbehorend systeem gericht, aanbod aan ondersteuning wordt ingezet. Zij hebben een bijdrage in een of meer van de onderstaande taken:

a) Bieden van consultatie en advies aan leden begeleidingsteams, ouders en andere belanghebbenden;
b) Afnemen van diagnostische onderzoeksinstrumenten ten behoeve van het scherp krijgen van de ondersteuningsbehoeften;
c) Meedenken over en adviseren in integrale onderwijs- en zorgarrangementen;
d) Opstellen van het handelingsdeel van een ontwikkelingsperspectief;
e) Op eenduidige en transparante wijze toewijzen van de onderwijsondersteuning aan leerlingen;
f) Beoordelen of leerlingen toelaatbaar zijn tot het voorgezet speciaal onderwijs en het afgeven van toelaatbaarheidsverklaringen;
g) Beoordelen of leerlingen in aanmerking komen voor een LWOO of PRO-arrangement en het afgeven van de bijbehorende beschikkingen (aanwijzing of toelaatbaarheidsverklaring) hiervoor;
h) Registreren en analyseren van in- door en uitstroomgegevens van leerlingen met een extra ondersteuningsvraag;
i) Bewaken van termijnen en monitoren op het uitgezette ondersteuningsaanbod binnen de reguliere scholen, in de bovenschoolse voorziening en in het speciaal onderwijs;
j) Dossiervorming en dossierbeheer;
k) Uitvoeren van activiteiten in het kader van een vastgesteld kwaliteitsbeleid op het gebied van onderwijsondersteuning.

2.2.2 Expertiseteam

Vanuit het expertiseteam worden scholen ondersteund bij het uitvoeren van passend onderwijs. Vanuit dit team wordt bijgedragen aan het versterken van de basisondersteuning, worden werkzaamheden verleend in het kader van de basisondersteuning plus en wordt geholpen met doorschakelen naar vormen van extra ondersteuning indien bij leerlingen sprake is van onderwijs- en opvoedbehoeften die de basisondersteuning (plus) van de school overstijgen.

De medewerkers binnen het expertiseteam hebben kennis van zaken op de domeinen leerontwikkeling en didactiek, sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag. Enkelen hebben meer specifieke deskundigheid in huis, bijvoorbeeld op het gebied van ziekte, lichamelijke en cognitieve beperkingen, psychische problematiek of hoogbegaafdheid. Medewerkers ondersteunen de school bij het signaleren en verhelderen van de vraagstelling, adviseren, begeleiden en verbinden. Een aantal participeert in het begeleidingsteam op de scholen van voortgezet onderwijs, levert bijdrage aan het opstellen van ontwikkelingsperspectieven voor leerlingen die specifieke onderwijs- en zorgarrangementen nodig hebben. Allen werken volgens de plan-do-check-act cyclus.

2.2.3 Bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening: het FLEX-College

Het FLEX-College is een bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening, die als tussenvoorziening fungeert tussen regulier voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Binnen het FLEX-College kunnen 30 lesplaatsen worden gevuld. Personeel binnen het FLEX-College heeft kennis van zaken op de domeinen leerontwikkeling en

didactiek, sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag. De medewerkers in het FLEX-College werken vanuit het gedachtengoed van 'positive behavior' en hanteren de plan-do-check-act cyclus.

2.2.4 Organisatie en beheer

In dit organisatieonderdeel vallen werkzaamheden van de directeur en de administratief medewerkster, in zoverre die niet zijn toe te schrijven aan een van de drie andere organisatieonderdelen. Daarbij valt te denken aan overstijgende overleggen met bestuur, directies, gemeenten en partners in onderwijs en zorg, personeelsbeleid, financiën en verantwoording. Daarnaast worden vanuit dit organisatieonderdeel ook de werkzaamheden van de controller en de personeel- en salarisadministrateur uitgevoerd.

Organigram samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Delflanden

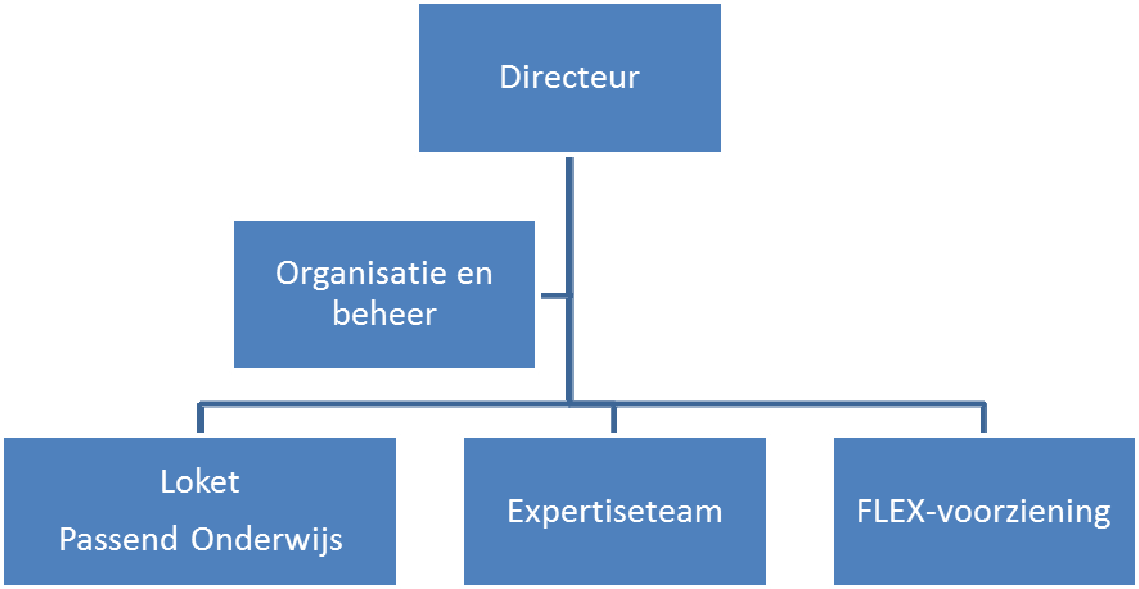

Hoofdstuk 3
Communicatie binnen het SWV VO Delflanden

Het SWV VO Delflanden positioneert zich in een netwerk van scholen, instellingen en gemeenten. Vastgesteld kan worden dat door het SWV veel taken op meerdere terreinen uitgevoerd moeten worden en dat het SWV met veel onderscheiden doelgroepen te maken heeft. Het SWV kenmerkt zich als een netwerkorganisatie, waarbij veelvuldig contact is tussen alle partners in het verband. Daarbij wordt gestreefd naar korte, open en transparante communicatielijnen. De onderstaande communicatielijnen kunnen minimaal worden onderscheiden:

3.1 Bestuursvergaderingen

Het bestuur van het SWV VO Delflanden komt met regelmatige tussenpozen, ten minste vier keer per jaar, bij elkaar en voorts zo vaak als de voorzitter of de meerderheid van de overige bestuursleden dit noodzakelijk acht.
Jaarlijks wordt binnen zes maanden na afloop van het boekjaar, een bestuursvergadering gehouden, waarin de goedkeuring en vaststelling van het financieel jaarverslag aan de orde komt.
Het bestuur hanteert een plannings- en control cyclus, waarbij op vastgestelde momenten in het jaar verschillende thema's binnen de managementrapportage besproken wordt. De managementrapportage is een korte tussenrapportage die het bestuur inzicht geeft in de voortgang binnen het samenwerkingsverband ten aanzien van de te realiseren doelen en de getalsmatige onderbouwing daarvan. Het brengt de stand van zaken met betrekking tot de verschillende programma's in beeld. De rapportage omvat in ieder geval: Informatie over het gevoerde personeelsbeleid, een overzicht van de inkomsten en uitgaven en de stand van zaken met betrekking tot de begrotingsbewaking, strategische vragen die een bestuurlijke discussie vereisen, de ontwikkeling van belangrijke kengetallen, zoals het aantal thuiszitters, het aantal leerlingen in het VSO (incluis de groei-telling), het aantal aanvragen voor extra ondersteuning (incluis het aantal leerlingen in het FLEX-College).

3.2 POVO-beraad

In het POVO-beraad zitten de schoolbestuurders van het regulier primair en voortgezet onderwijs Delft. In dit POVO-beraad worden onder meer afspraken gemaakt over de manier waarop de overgang van leerlingen van het (speciaal) basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs wordt geregeld en begeleid. Daarnaast wordt gemonitord op leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften in de overstap van PO naar VO. De POVO-procedure wordt jaarlijks geevalueerd en waar nodig bijgesteld. De directeur van het SWV VO Delflanden heeft hierin een adviserende rol. Het POVO-beraad komt gemiddeld drie keer per jaar bij elkaar.

3.3 Directiekring beleidsvoorbereiding onderwijs en zorg

De directiekring beleidsvoorbereiding onderwijs en zorg, kortweg "directiekring", bestaat uit vertegenwoordigers van alle locaties van regulier voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs binnen het SWV VO Delflanden.
De directiekring komt per jaar 6 tot 8 keer bij elkaar. Actieve deelname aan de directiekring geschiedt op basis van de te behandelen onderwijs- en zorgonderwerpen op de agenda. Beleidsmedewerkers van de gemeenten Delft, Pijnacker-Nootdorp en Midden Delfland wordt de mogelijkheid geboden om mee te denken in gemeenschappelijke onderwijs- en zorgonderwerpen. Zij zijn als adviseur aan de directiekring verbonden. Zij hebben tevens de mogelijkheid om, via de directeur van het samenwerkingsverband, beleidsthema's van belang voor het lokale onderwijs- en zorgbeleid op de agenda van de directiekring te laten plaatsen. De directiekring heeft als taak en verantwoordelijkheid het bestuur te voorzien van adviezen met het oog op te nemen strategische bestuursbesluiten gericht op de realisatie van een dekkend regionaal onderwijs- en zorgnetwerk.

3.4 Themagroepen

De directiekring kan rond specifieke thema's op het gebied van onderwijs en zorg kleinschalige themagroepen formeren. Een themagroep bestaat uit een beperkte afvaardiging van locatiedirecteuren met een specifieke (thematische) opdracht op het gebied van onderwijs- en zorg. Beleidsrapportages, analyses en activiteiten van themagroepen worden ter bespreking voorgelegd aan de directiekring. Vanuit de directiekring kan een uitgewerkt beleidsvoorstel worden doorgeleid naar het bestuur van het samenwerkingsverband.

3.5 Netwerk zorgcoördinatoren

Alle zorgcoördinatoren werkzaam op de verschillende schoollocaties binnen het samenwerkingsverband participeren in het netwerk zorgcoördinatoren. Dit netwerk van zorgcoördinatoren komt vier tot zes keer per jaar bij elkaar. In het netwerk wordt kennis en ervaringen op het gebied van passend onderwijs met elkaar uitgewisseld en vinden presentaties en intercollegiale consultaties plaats. Naast het versterken van de eigen deskundigheid , levert het

netwerk aan de directeur ook inhoudelijke kennis en informatie, welke kan worden gebruikt als onderbouwing bij beleidsvoorstellen.

3.6 Intervisiegroep begeleiders passend onderwijs

Een aantal medewerkers vanuit het Expertiseteam werkt als begeleider passend onderwijs op een of meer reguliere scholen binnen het samenwerkingsverband. Zij komen per jaar zo'n vijf keer bij elkaar om ervaringen op het gebied van passend onderwijs met elkaar te delen en voor intercollegiale consultatie. Daarnaast gebruikt de directeur dit overleg om hen mee te nemen in nieuw te ontwikkelen beleid. Het delen van kennis en ervaringen staat ten dienste van het vergroten van de deskundigheid ten behoeve van het werk binnen de scholen.

3.7 Intervisiegroep gedragswetenschappers

De gedragswetenschappers van het samenwerkingsverband komen maandelijks bij elkaar om ervaren knelpunten in gehanteerde procedures en protocollen te bespreken, voorstellen ter verbetering te doen, nieuwe ideeën te toetsen en lopende of stagnerende casuïstiek te bespreken.

3.8 Afstemmingsoverleg met het samenwerkingsverband Primair Passend Onderwijs Delflanden

Maandelijks hebben de samenwerkingsverbanden voor het primair en voortgezet onderwijs binnen Delflanden met elkaar overleg. Daarbij informeren zij elkaar over onderwerpen die op dat moment spelen en voor beide relevant zijn, zoals zaken op het gebied van onderwijs en zorg, overstap primair onderwijs – voortgezet onderwijs, verwijzing naar speciaal onderwijs, huisvesting en financiën.

3.9 Medezeggenschap

Elk samenwerkingsverband heeft verplicht een ondersteuningsplanraad (OPR) en –als het werkgever is- een medezeggenschapsraad (MR). De Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS) is hierop van toepassing. In de OPR zijn personeel en ouders/leerlingen evenredig vertegenwoordigd. De (G)MR-en van de afzonderlijke scholen vaardigen leden af voor de OPR.
De taak van de OPR is het al dan niet instemming verlenen aan het ondersteuningsplan van het SWV VO Delflanden. De schoolondersteuningsprofielen worden op schoolniveau met de desbetreffende (G)MR-en besproken.
De taken, verantwoordelijkheden en werkwijze van de OPR van het SWV VO Delflanden, zijn vastgelegd in het Medezeggenschapsreglement en verder uitgewerkt in het Medezeggenschapsstatuut en het Huishoudelijk reglement van de OPR SWV VO Delflanden, 28.09. De OPR heeft 12 zetels, waarvan 6 voor personeelsleden en 6 voor ouders/leerlingen van de scholen binnen het samenwerkingsverband. De namen van de leden van de OPR van het SWV zijn terug te vinden op de website van het SWV VO Delflanden.

3.10 Overleggen met gemeenten

De gemeenten Delft, Pijnacker- Nootdorp en Midden Delfland en het SWV VO Delflanden weten elkaar goed te vinden en werken al jaren zowel op uitvoerend als op beleidsmatig niveau samen, daar waar het gaat om thema's op het raakvlak van onderwijs en zorg. Medewerkers van de gemeenten participeren in diverse overleggen van het samenwerkingsverband. Ook in casuïstiekoverleg op leerling niveau wordt door de gemeenten geparticipeerd. De directeur van het samenwerkingsverband participeert in diverse gemeentelijke overleggen op het gebied van zorg voor jeugd in de bredere betekenis van het woord waaronder Begeleidingsteam Toegang, Passend onderwijs en toegang jeugd, het Sociaal platform en Lokabel.

3.11 Overleggen in de regio

Het SWV VO Delflanden heeft eens per zes weken een afstemmingsoverleg met de omringende samenwerkingsverbanden van Haaglanden, Westland en Zoetermeer. Binnen deze overleggen worden samenwerkingsverband overstijgende beleidsthema's opgepakt en uitgewerkt.
Daarnaast vindt drie tot vier keer per jaar een overleg plaats met alle samenwerkingsverbanden binnen Zuid-Holland, om elkaar te informeren over uitgewerkt beleid en daar waar nodig beleid op elkaar af te stemmen.

3.12 Communicatie via website en nieuwsbrieven.

De website van het samenwerkingsverband heeft als functie om ouders, onderwijs en zorginstellingen te informeren over alle onderwerpen die spelen op het gebied van passend onderwijs binnen het samenwerkingsverband. Zo zijn op de website onder meer de schoolondersteuningsprofielen van de schoollocaties terug te vinden en wordt de ondersteuningsstructuur binnen het SWV transparant gemaakt. Via nieuwsbrieven wordt meer rechtstreeks contact onderhouden met basisscholen en middelbare scholen, waarbij deze doelgroepen op de hoogte worden gehouden van belangrijke ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband.

Hoofdstuk 4
Het samenwerkingsverband in kengetallen

4.1 Leerlingen in beeld

Het samenwerkingsverband VO Delflanden omvat de gemeenten Delft, Midden Delfland (m.u.v. postcode 3155) en Pijnacker- Nootdorp. De reguliere scholen van voortgezet onderwijs binnen Delflanden vangen met elkaar **8.346** leerlingen op. Daarnaast gaan **217** leerlingen vanuit de drie gemeenten naar scholen van voortgezet speciaal onderwijs. Leerlingen die scholen bezoeken in cluster 1 en 2 zijn in deze aantallen niet meegenomen.

In tabel 1 en tabel 2 wordt een overzicht gegeven van het aantal leerlingen in het regulier en speciaal onderwijs binnen Delflanden, peildatum 01-10-2015.

Tabel 1: Aantal leerlingen in regulier voortgezet onderwijs per 01.10.2015

			Waarvan		
Schoollocatie		**Totaal**	**VAVO**	**LWOO**	**PrO**
CLD, locatie Molenhuispad	01GX00	**1681**	4	0	0
CLD, locatie Obrechtstraat	01GX02	**508**	1	0	0
SC Delfland, locatie CLD	01GX03	**168**	0	0	0
Stanislascollege, locatie Westplantsoen	02DZ00	**1824**	6	0	0
Stanislascollege, locatie Krakeelpolderweg	02DZ02	**630**	0	231	0
Stanislascollege, locatie Pijnacker	02DZ03	**1310**	3	0	0
Stanislascollege, locatie Reinier de Graafpad	02DZ04	**733**	2	5	0
Grotius College, locatie Juniusstraat	20AB00	**885**	13	1	0
SC Delfland, locatie Grotius	20AB06	**311**	0	146	0
Grotius College, locatie Praktijkschool	20AB07	**147**	0	0	147
Laurentius Praktijkschool	26MJ00	**149**	0	0	149
Totaal		**8346**	**29**	**383**	**296**

In tabel 1 wordt per schoollocatie het totaal aantal leerlingen vermeld, met daarnaast het aantal leerlingen waarbij de schoollocatie het onderwijs heeft uitbesteed aan de VAVO. Ook het aantal leerlingen dat met een beschikking LWOO of PrO onderwijs volgt op een locatie is in het overzicht meegenomen.

In tabel 2 wordt een onderscheid gemaakt tussen leerlingen die inmiddels met een TLV in het voortgezet speciaal onderwijs zitten en een bekostiging categorie laag (=1) , midden (=2) of hoog (=3) hebben gekregen, leerlingen die vanuit een residentiele plaatsing in het VSO terecht zijn gekomen en leerlingen die nog met een oude beschikking in het voortgezet speciaal onderwijs zitten. Op het aantal residentiele plaatsingen kan een samenwerkingsverband geen invloed uitoefenen.

Tabel 2: Aantal leerlingen in voortgezet speciaal onderwijs per 01.10.2015

		TLV			Residentieel			Overig			
Naam school		Cat L	Cat M	Cat H	Cat L	Cat M	Cat H	Cat L	Cat M	Cat H	**Totaal**
Herman Broeren College	00PZ00	22	0	3	0	0	0	33	0	4	62
Kraaienest	01OY00	7	0	0	0	0	0	3	0	0	10
Maurice Maeterlinck	02OY00	0	0	3	0	0	0	0	0	3	6
Pleysier College	23GJ02	19	0	0	0	0	0	22	0	0	41
Niet deelnemend VSO		22	1	0	19	0	0	46	7	3	98
Totaal		**70**	**1**	**6**	**19**	**0**	**0**	**104**	**7**	**10**	**217**

4.2 Ontwikkelingen in LWOO, PRO en VSO cluster 3 en 4

In de tabellen 3, 4 en 5 wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling in aantallen en percentages leerlingen verdeeld over verschillende groepen met een specifieke onderwijsbehoefte (LWOO, PrO en VSO) over de periode 01.10.2011 tot aan de peildatum 01.10.2015.

Tabel 3: Ontwikkeling aantal leerlingen binnen SWV VO Delflanden

Regulier onderwijs	**LWOO**	**PRO**	**overig VO**	**VO totaal**
1-10-2011	389	286	7.483	**8.158**
1-10-2012	397	287	7.516	**8.200**
1-10-2013	380	297	7.511	**8.188**
1-10-2014	390	296	7.585	**8.271**
1-10-2015	383	296	7.667	**8.346**

Speciaal onderwijs	**VSO cat 1**	**VSO cat 2**	**VSO cat 3**	**VSO totaal**
1-10-2011	175	10	16	**201**
1-10-2012	180	8	13	**201**
1-10-2013	195	11	14	**220**
1-10-2014	187	13	16	**216**
1-10-2015	193	8	16	**217**

Binnen het SWV VO Delflanden heeft op de peildatum (01.10.2015) **4,59%** leerlingen in het VMBO een indicatie voor leerwegondersteuning (LWOO). Het percentage leerlingen binnen de regio dat op dit moment het Praktijkonderwijs bezoekt, is **3,55%.** Het totaal aantal LWOO-leerlingen is ietwat gedaald ten opzichte van het voorafgaand jaar, het aantal leerlingen in het Praktijkonderwijs is ten opzichte van voorgaand jaar gelijk gebleven.

Het totaal percentage leerlingen dat op basis van specifieke onderwijsbehoeften aanvullende ondersteuning krijgt middels LWOO of PrO, is **8,14%.**

Tabel 4: Percentage LWOO en PrO (extra ondersteuning) binnen SWV VO Delflanden t.o.v. landelijke percentages

SWV VO Delflanden	**LWOO**	**PRO**	**Totaal**
1-10-2011	4,77%	3,51%	**8,28%**
1-10-2012	4,84%	3,50%	**8,34%**
1-10-2013	4,64%	3,63%	**8,27%**
1-10-2014	4,72%	3,58%	**8,30%**
1-10-2015	4,59%	3,55%	**8,14%**
Landelijk			
1-10-2011	10,61%	2,80%	**13,41%**
1-10-2012	10,71%	2,84%	**13,55%**
1-10-2013	10,67%	2,92%	**13,59%**
1-10-2014	10,61%	2,95%	**13,56%**
1-10-2015	10,23%	2,98%	**13,22%**

Het percentage leerlingen dat woonachtig is binnen het bedieningsgebied van het samenwerkingsverband en dat een school voor speciaal onderwijs bezoekt, is op moment van teldatum **2,60%.** Het ministerie hanteert een bevroren peildatum op 01.10.2011. Ten opzichte van deze peildatum is er sprake van een lichte groei In het VSO.
Deze groei speelt zich alleen af binnen de VSO bekostiging categorie laag (=1).

Tabel 5: Percentage VSO (diepteondersteuning) binnen SWV VO Delflanden t.o.v. landelijke percentages

SWV VO Delflanden	VSO categorie 1	VSO categorie 2	VSO categorie 3	VSO totaal
1-10-2011	2,15%	0,12%	0,20%	**2,46%**
1-10-2012	2,20%	0,10%	0,16%	**2,45%**
1-10-2013	2,38%	0,13%	0,17%	**2,69%**
1-10-2014	2,26%	0,16%	0,19%	**2,61%**
1-10-2015	2,31%	0,10%	0,19%	**2,60%**
Landelijk				
1-10-2011	3,04%	0,11%	0,31%	**3,46%**
1-10-2012	3,08%	0,11%	0,31%	**3,51%**
1-10-2013	3,15%	0,11%	0,34%	**3,61%**
1-10-2014	3,19%	0,12%	0,35%	**3,66%**
1-10-2015	3,04%	0,12%	0,32%	**3,47%**

4.3 Inzet van basisondersteuning plus en extra ondersteuning vanuit het SWV VO

Naast de inzet van extra ondersteuning in de vorm van LWOO en PrO en doorverwijzing naar het VSO (diepteondersteuning) kent het SWV VO Delflanden reeds een jarenlange traditie daar waar het gaat om het ondersteunen van leerlingen met meer specifieke onderwijsbehoeften.

In tabellen 6 en 7 wordt een overzicht gegeven van het aantal leerlingen dat in schooljaar 01.08.2013 – 01.08.2014 en schooljaar 01.08.2014 – 01.08.2015 een groepstraining dan wel een onderwijsarrangement heeft ontvangen met middelen of menskracht vanuit het SWV VO Delflanden.

Voor de komst van passend onderwijs werden alle activiteiten die vanuit het SWV VO Delflanden ten behoeve van leerlingen met een hulpvraag werden uitgevoerd in de totaaltellingen van het samenwerkingsverband meegenomen. Met de komst van passend onderwijs worden alleen de ondersteuningsactiviteiten waarvoor ook daadwerkelijk een OPP wordt opgesteld, gerekend tot inzet extra ondersteuning. Om die reden worden vanaf 2014 – 2015 de groepstrainingen in een apart overzicht gepresenteerd.

Tabel 6: Aantal leerlingen dat heeft deelgenomen aan een groepstraining (basisondersteuning plus)

Type groepstraining	2014 - 2015
Sociale vaardigheidstraining	9
VRIENDEN-training	8
Zelfcontrole-training	5
Training Leren leren	4
Training Leren leren ASS	4
Totaal	**30**

Tabel 7: Aantal leerlingen met extra ondersteuning op de eigen school of in het bovenschoolse FLEX-College

Typen arrangementen	2013 – 2014	2014 - 2015
Arrangementen gericht op het leren	9	7
Arrangementen gericht op de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag	62	8
Rugzak en overgangsregeling rugzak 2014 – 2015	82	39
Plaatsing FLEX-College	45	47
Anders	0	1
Totaal	**198**	**102**

Tabel 8 toont het aantal leerlingen dat binnen het VMBO geplaatst is in de Time In klas om middels deze vorm van extra ondersteuning in de gelegenheid wordt gesteld op de eigen school te blijven en een diploma te behalen.

Tabel 8: Plaatsing in de Time In klassen binnen het VMBO

Time In klassen binnen VMBO	2013 – 2014	2014 - 2015
Stanislascollege, locatie Krakeelpolder	19	16
SC Delfland, locatie CLD en Grotius	11	13
Totaal	**30**	**29**

4.4 Thuiszitters binnen Delflanden

Binnen het SWV zijn in 2014 – 2015 afspraken gemaakt tussen het onderwijs en gemeenten om verzuim beter te monitoren, risicoleerlingen sneller in kaart te brengen en zo veel mogelijk zien te voorkomen tot leerlingen thuis komen te zitten.

Tabel 9 toont een overzicht van het aantal leerlingen dat op de peildatum 31-12-2015 vanuit het voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs als thuiszitter was gemeld bij het SWV VO Delflanden. Onder een thuiszitter wordt verstaan een leerling die vier weken of langer volledig thuiszit, zonder dat het gebruik maakt van een onderwijsarrangement dan wel een integraal onderwijs- en zorgarrangement. Binnen het samenwerkingsverband bleek nog veel ruis te zijn bij het bepalen met welke reden een leerling thuiszit. In overleg met de gemeenten en de scholen hanteert het samenwerkingsverband vanaf februari 2016 eenduidige begrippen bij het beschrijven van de redenen van thuiszitten.

Tabel 9: Aantal gemelde thuiszitters binnen SWV VO Delflanden

Reden van thuiszitten	Peildatum 31.12.2015
Meervoudige problematiek	8
Schoolweigering	4
Problemen gelegen in de leerling	3
Problemen tussen leerling, ouders en school	4
Passende onderwijsplek in onderzoek	1
Totaal	**20**

Hoofdstuk 5
Regulier voortgezet onderwijs: basisondersteuning waar mogelijk

Basisondersteuning bestaat uit vier onderdelen:

1. **Basiskwaliteit/opbrengstgericht werken**
   Het gaat hierbij om de minimale onderwijskwaliteit die gemeten wordt door de inspectie van het onderwijs met behulp van het toezicht kader. Scholen die onder basistoezicht van de inspectie vallen, hebben hun basiskwaliteit op orde.
2. **Planmatig werken/handelingsgericht werken:**
   De wijze waarop de school nagaat welke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften leerlingen hebben, daarop een passend aanbod vanuit de basisondersteuning organiseert en vervolgens evalueert.
3. **Preventieve en licht curatieve interventies:**
   Waaronder een aanbod voor leerlingen met dyslexie, dyscalculie, programma's voor leerlingen met een meer of mindere intelligentie, fysieke toegankelijkheid van gebouwen, aangepaste werk- en instructieruimten, programma's gericht op de sociale veiligheid en het voorkomen en aanpakken van gedragsproblemen, een protocol medisch handelen.
4. **Ondersteuningsstructuur/ondersteuningsroute**
   De wijze waarop de school de ondersteuning aantoonbaar heeft georganiseerd, ernaar handelt en met andere organisaties en specialisten samenwerkt.

De reguliere scholen van voortgezet onderwijs binnen het samenwerkingsverband VO Delflanden hebben een gezamenlijk niveau aan basisondersteuning geformuleerd. Elke schoollocatie moet minimaal over dit niveau van basisondersteuning beschikken. Door het formuleren van het niveau van basisondersteuning wordt transparant wat van een schoollocatie minimaal mag worden verwacht aan eigen ondersteuningsmogelijkheden van een schoollocatie.

5.1 Standaarden voor basisondersteuning

De basisondersteuning binnen de locaties is uitgewerkt in een zestal standaarden die, aan de hand van indicatoren, beschrijven welk kwaliteitsniveau op de schoollocaties minimaal aanwezig moet zijn. Met de bestuurlijke vaststelling van de standaarden in september 2010, hebben alle schoolbesturen in het samenwerkingsverband aangegeven zich in te spannen om in hun schoolbeleid het afgesproken niveau van basisondersteuning te bereiken. De uitvoering van de standaarden voor de basisondersteuning valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen.

	Standaard 1: De school begeleidt het leren van de leerlingen
Inspectie	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht (1.1).
	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding (1.2).
	De leerlingen in het praktijkonderwijs en onderwijs aan anderstaligen ontwikkelen zich volgens een individuele leerroute (1.5).
	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen (3.4).
	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus rekenen dat past bij alle leerlingen (3.5).
	De school heeft een aanbod dat is afgestemd op (hoog)begaafde leerlingen (3.6).
	De school kent een op ondersteuning en begeleiding gerichte cultuur (5.5).
	De school is gericht op het stimuleren van talenten (6.1).
	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw (7.1).
	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg (7.2).
	De leerlingen zijn actief betrokken (7.3).
	De leraar stimuleert leerlingen tot denk- en leerstrategieën (7.7).
	De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties van de leerlingen (8.1).
	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces (8.2).
	De leraar stemt de instructie af op de verschillen tussen leerlingen (8.3).
	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen (8.4).
	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen (9.1).
	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen (9.2).

	De school heeft doelen geformuleerd die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden (9.3).
	De school voert de ondersteuning planmatig uit (9.4).
SWV	De school signaleert systematisch mogelijke leerproblemen bij alle leerlingen.
	De school biedt bij geconstateerde leerproblemen gerichte ondersteuning.
	De school maakt optimaal gebruik van externe ondersteuning als de leerproblematiek de mogelijkheden van de eigen school overstijgt.

	Standaard 2: De school begeleidt de sociaal emotionele ontwikkeling en het gedrag van de leerlingen
Inspectie	De school heeft een specifiek aanbod om de sociale en maatschappelijke competenties te ontwikkelen passend bij de wettelijke voorschriften (3.7)
	De school kent een op ondersteuning en begeleiding gerichte cultuur (5.5).
	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen (9.1).
	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen (9.2).
	De school heeft doelen geformuleerd die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden (9.3).
	De school voert de ondersteuning planmatig uit (9.4).
SWV	De school signaleert systematisch mogelijke sociaal emotionele problemen en afwijkend gedrag bij alle leerlingen.
	Alle docenten van de school zijn in staat om afwijkend gedrag bij leerlingen te signaleren.
	De school biedt bij geconstateerde sociaal emotionele problemen of afwijkend gedrag gerichte ondersteuning.
	De school biedt voor alle leerlingen die PrO of LWOO volgen een basisprogramma sociale vaardigheden binnen het curriculum
	De school maakt optimaal gebruik van externe ondersteuning als de sociaal emotionele problematiek of gedragsproblematiek de mogelijkheden van de eigen school overstijgt.

	Standaard 3: De school werkt preventief als het gaat om gedrag, veiligheid en gezondheid
Insp.	De sociale opbrengsten zijn van voldoende niveau (2.1).
	De school vormt een sociaal veilige gemeenschap (5.3).
	De school heeft een effectief beleid om schoolverzuim te voorkomen (4.4).
SWV	De school heeft een visie op pedagogisch klimaat uitgewerkt in het schoolplan.
	De school hanteert protocollen in het kader van “De veilige school”.
	De school besteedt gericht aandacht aan veiligheid en algemene gezondheid binnen het curriculum.
	De school besteedt structureel aandacht aan de competentieontwikkeling van docenten en begeleiders in relatie tot individuele begeleiding en begeleiding op maat in de klas.

	Standaard 4: De school heeft de ondersteuningsstructuur helder uitgewerkt
Inspectie	Het bevoegd gezag stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast (verplicht voor praktijkscholen) (10.1).
	De leerling ontvangt onderwijs zoals beschreven in het ontwikkelingsperspectief (verplicht voor praktijkscholen) (10.2).
	De school stelt vast of leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding daarvan beredeneerde keuzes (verplicht voor praktijkscholen) (10.3).
	De school zorgt voor een adequate overgang van zorgleerlingen die van andere scholen komen (11.1).
	De school zorgt voor een adequate overgang van zorgleerlingen naar andere scholen (11.2).
	De school bereidt leerlingen en ouders voor op vervolgopleiding/arbeidsmarkt (11.3).
	De school vervult haar rol in de zorgketen (11.4).
	De schoolleiding zorgt dat de visie van de school op onderwijs is vertaald in concrete professionele nomen voor leraren (14.1).
	De schoolleiding zorgt voor een draagvlak bij leraren voor de schooleigen visie en de daarvan afgeleide ambities en verbeterdoelen (14.2).

SWV	De school heeft een visie op ondersteuning uitgewerkt in een SOP.
	Alle docenten hanteren de procedures van de ondersteuningsstructuur.
	De school heeft een heldere intakeprocedure.
	De school legt begeleidingsgegevens van de leerling vast in een digitaal LVS.
	De school zorgt voor passende overdracht bij overgang po-vo, vo-vo, vo- andere vervolgopleidingen.
	De school heeft de verantwoordelijkheid voor de coördinatie van ondersteuning onder gebracht bij een functionaris.
	De school maakt gebruik van specialisten als het gaat om hulp die de basisondersteuning overstijgt (zowel internen als externen).

	Standaard 5: De school evalueert de effectiviteit en het rendement van de ondersteuning
Inspectie	De school evalueert systematisch de opbrengsten (12.1).
	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten (12.2).
	De school evalueert systematisch het onderwijsproces (13.1).
	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces (13.2).
	De schoolleiding stuurt via haar personeelsbeleid op het realiseren van de onderwijskundige doelen van de school (14.3).
	Leraren evalueren de kwaliteit van het onderwijs dat zij bieden (15.1).
	Leraren vullen het onderwijs in passend bij de onderwijsvisie van de school/afdeling (15.2).
	Het bestuur stuurt op de borging van de onderwijskwaliteit (16.3).
SWV	De school evalueert jaarlijks het rendement van de genomen ondersteuningsmaatregelen (standaarden 1, 2 en 3) en gebruikt de conclusies voor het bijstellen van haar SOP.
	De school evalueert jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuningsstructuur en gebruikt de conclusies voor het bijstellen van haar SOP.

	Standaard 6: De school werkt samen in het samenwerkingsverband
SWV	De school is vertegenwoordigd in het samenwerkingsverband.
	De school komt de afspraken na die door het bestuur van het samenwerkingsverband zijn vastgelegd.
	De school informeert jaarlijks het samenwerkingsverband over de ontwikkelingen aangaande de zorg op schoolniveau.

5.2 Van standaarden tot schoolondersteuningsprofiel

In het schooljaar 2011 – 2012 hebben de scholen gezamenlijk vastgesteld welke concrete activiteiten onder de standaarden en indicatoren vallen. Deze activiteiten zijn beschreven in de schoolondersteuningsprofielen van de schoollocaties voor regulier voortgezet onderwijs binnen het samenwerkingsverband VO Delflanden.
Uit oogpunt van transparantie is vanuit het samenwerkingsverband VO Delflanden een uniform format voor het schoolondersteuningsprofiel opgesteld, waarbij voor de indeling de landelijke definitie van basisondersteuning is gehanteerd. De beschrijving van de activiteiten die in het voortgezet speciaal onderwijs worden aangeboden ter ondersteuning van de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften sluiten aan op de beschreven grenzen aan onderwijsondersteuning binnen het regulier onderwijs.

Definitie van basisondersteuning:
Het geheel van preventieve en licht curatieve interventies afgesproken binnen ons samenwerkingsverband , die binnen de onderwijs ondersteuningsstructuur van de school, onder regie en verantwoordelijkheid van de school, waar nodig met inzet van expertise van andere scholen of de ketenpartners, zonder indicatiestelling, planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau worden uitgevoerd.

De activiteiten beschreven in de schoolondersteuningsprofielen omvatten op grond van deze definitie een viertal aspecten:

1) *Preventieve interventies en lichte curatieve interventies*

Preventieve interventies hebben betrekking op de basisondersteuning die beschikbaar is voor alle leerlingen, gericht om tijdig leerproblemen en opgroei- en opvoedproblemen te signaleren. Vroegtijdige signalering vereist de aanwezigheid van diagnostische expertise en kan al dan niet in samenwerking met ketenpartners worden georganiseerd. Ook de zorg voor een veilig schoolklimaat (zowel voor leerlingen als medewerkers) maakt deel uit van de basisondersteuning.

Licht curatieve interventies bevatten de gemaakte en vastgelegde afspraken over tenminste:

- Het aanbod voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie (conform de protocollen);
- Onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer of minder dan gemiddelde intelligentie. De begrenzing van ondersteuning voor leerlingen op basis van IQ alleen wordt vermeden;
- De fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes en de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen die dit nodig hebben ;
- (Ortho)pedagogische en/of orthodidactische programma's en methodieken die gericht zijn op sociale veiligheid en het voorkomen en aanpakken van gedragsproblemen.
- Een protocol voor medische handelingen;
- De curatieve zorg en ondersteuning die de school samen met ketenpartners kan bieden;

In het SOP van de scholen is een uitwerking terug te vinden van het preventieve beleid op het gebied van gedrag, veiligheid en gezondheid en worden de preventieve en licht curatieve interventies uitgewerkt in de onderdelen: toelating, intake en plaatsingsprocedure, leerlingvolgsysteem en mentoraat. Daarnaast is een uitwerking terug te vinden van de ondersteuning die de school zelf kan bieden op didactisch/cognitief gebied, op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag en de ondersteuning die kan worden geboden aan leerlingen met een lichamelijke, visuele of auditieve handicap.

2) De onderwijs-ondersteuningsstructuur

In de schoolondersteuningsprofielen van de scholen wordt omschreven welke expertise de school in huis heeft en welke preventieve en (licht) curatieve interventies scholen binnen hun ondersteuningsstructuur zelf kunnen inzetten. Ook wordt aangegeven met welke ketenpartners wordt samengewerkt en welke afspraken zijn gemaakt met de gemeente over de uitvoering van de jeugd gerelateerde zorgtaken.

Zo is in het SOP van de scholen terug te vinden welke contactpersonen binnen de school benaderd kunnen worden voor de basisondersteuning, welke functionarissen binnen de school beschikbaar zijn voor ondersteuning, wat de namen zijn van de kernpartners in onderwijs en zorg binnen de school en met welke specialisten wordt samengewerkt als ondersteuningsbehoeften van de leerling de mogelijkheden van de school overstijgen.

3) *Planmatig werken*

De indicatoren Zorg en begeleiding, zoals die door de onderwijsinspectie in het toezichtkader voor VO zijn vastgelegd, vormen hiervoor het uitgangspunt. In het SOP van de scholen wordt ten behoeve van de ondersteuningsstructuur gewerkt conform de cyclus plan-do-check-act.

4) *Kwaliteit van de basisondersteuning*

Criterium hiervoor is het landelijk vastgestelde toezichtkader van de onderwijsinspectie waarin een minimumnorm voor basiskwaliteit wordt genoemd: de opbrengsten van de school zijn tenminste voldoende en daarnaast voldoen het Onderwijsleerproces of de Zorg en begeleiding aan de gestelde norm.

In elk SOP is dus de beschrijving terug te vinden van de activiteiten die vallen onder de, gezamenlijk binnen het samenwerkingsverband afgesproken, basisondersteuning, en de activiteiten en/of programma's die de school op eigen initiatief aanvullend aanbiedt. Daarnaast is in elk SOP terug te vinden wat de school aan extra ondersteuning biedt aan leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte, in samenwerking met het samenwerkingsverband en de ketenpartners.

Het schoolondersteuningsprofiel dient daarmee meerdere doelen:

1) Informatievoorziening voor ouders, leerlingen en andere belanghebbenden zodat zij weten welke ondersteuning de school kan aanbieden.

2) Geeft richting aan scholing- en/of professionaliseringstrajecten die noodzakelijk zijn om passend onderwijs in de school te kunnen realiseren.
3) Als instrument om vanuit het SWV middelen toe te delen voor een aanbod aan extra ondersteuning voor leerlingen met meer specifieke ondersteuningsbehoeften binnen de school of bovenschools.
4) Samen met de ondersteuningsprofielen van de andere scholen binnen het SWV inzicht bieden of er sprake is een dekkend ondersteuningsaanbod.

5.3 Versterken van de basisondersteuning vanuit het samenwerkingsverband

De basisondersteuning wordt in en buiten de reguliere klas geboden door de docenten en het onderwijsondersteunend personeel van de eigen schoollocatie. Door het inrichten van een mentoraat, het creëren van een veilig pedagogisch klimaat, goed klassenmanagement, pedagogisch en didactisch vakmanschap, activerende instructievormen en effectieve leertijd worden gunstige randvoorwaarden geschapen voor succesvol leren en acceptabel gedrag. De leraar is handelingsbekwaam, kan adequaat inspelen op uiteenlopende signalen en behoeften van leerlingen en weet in de lessen differentiatie toe te passen, zodat leerlingen met verschillende leerstijlen aan hun trekken komen binnen een bepaald onderwijsniveau. Binnen de scholen is sprake van een samenhangend verzuim- en veiligheidsbeleid. Indien er sprake is van een leerling in de klas die ondersteuning nodig heeft, wordt altijd eerst bekeken of de ondersteuning geboden kan worden vanuit dat wat de school zelf in huis heeft; de basisondersteuning.

Om te komen tot een stevige basisondersteuning structuur op elke schoollocatie, waarin docenten planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau preventieve en licht curatieve interventies (kunnen) aanbieden aan leerlingen die dat nodig hebben, wordt vanuit het samenwerkingsverband VO Delflanden op drie manieren een bijdrage geleverd.

5.3.1 Subsidie coördinatie basisondersteuning

Schoollocaties dienen te voldoen aan de standaarden en de bijbehorende indicatoren van basisondersteuning, zoals deze zijn vastgelegd in het schoolondersteuningsprofiel. Jaarlijks wordt binnen elke schoollocatie de basisondersteuning geëvalueerd en worden er afspraken gemaakt gericht op het verbeteren van (knelpunten in) de basisondersteuning. Het is de verantwoordelijkheid van een schoolbestuur om er voor zorg te dragen dat het gewenste niveau van basisondersteuning binnen een vastgestelde periode is gerealiseerd.
Om schoolbesturen te ondersteunen bij het op orde hebben van de basisondersteuning, faciliteert het samenwerkingsverband de schoolbesturen VO met een subsidiebedrag per schoollocatie. De subsidie is bedoeld om binnen de schoollocaties de gemaakte afspraken ten aanzien van de basisondersteuning te organiseren en coördineren en tevens regie te voeren over activiteiten voortkomend uit ingezette extra ondersteuning.

5.3.2 Inzet begeleiders passend onderwijs op de schoollocaties

Verondersteld wordt dat door betere signalering, diagnostiek, preventieve en licht curatieve programma's binnen de schoollocaties en een goede coördinatie en organisatie van de ondersteuning het vermogen van schoollocaties om leerlingen vroegtijdig te helpen en te begeleiden binnen de school wordt vergoot.
Daarbij komt natuurlijk voor dat docenten vragen kunnen hebben die voortkomen uit handelingsverlegenheid in de omgang met verschillen tussen leerlingen op de school en in hun klas.
Het samenwerkingsverband levert een bijdrage aan het versterken van de basisondersteuning en heeft op alle reguliere schoollocaties voor één of meer dagdelen een begeleider passend onderwijs (BPO-er) aangesteld met kennis van zaken op het gebied van leerlingen met kleinere of grotere onderwijsbehoeften.

BPO-ers bieden kortdurende leerlinggerichte begeleiding en systeemgerichte/indirecte begeleiding, vanuit een 'vijf gesprekken model'. Alle begeleiding is erop gericht om op basis van vroegtijdige signalering, met praktische en handelingsgerichte interventies, intensievere vormen van ondersteuning te voorkomen.
De BPO-er spreekt met de leerling, eventueel diens ouders, mentor, docenten en andere relevante betrokkenen binnen de school om een beeld te krijgen van de zwaarte van de onderwijsbehoeften van een leerling. Het observeren van de leerling in de klasse- en schoolsituatie of een screeningslijst als GIZ kunnen daarbij middelen zijn die gebruikt worden om een goed beeld van de leerling te krijgen. Mogelijkheden en moeilijkheden (stimulerende en belemmerende factoren) worden in kaart gebracht. In gezamenlijkheid met docent/school wordt gezocht naar een passende aanpak voor leerling en docent(en). Eventueel vastgelegd in een handelingswijzer voor de leerling binnen de klas. De aan te reiken interventies richten zich op door docent te beïnvloeden factoren, zoals de leertaak en de instructie (onderwijscomponent) of de leerstrategie van de leerling of diens taakgedrag (leercomponent). Die interventies zullen worden gekozen, die het beste passen bij de individuele docent en bij de leerling. In een eventuele vervolgafspraak kunnen de interventies worden getoetst op hun bruikbaarheid en kunnen, indien noodzakelijk,

nieuwe maatregelen worden bedacht. Met deze vorm van begeleiding wordt de leerling geholpen, de vaardigheden van de docent uitgebreid en daarmee de ondersteuningsstructuur van de school versterkt.

5.3.3 Groepstrainingen gericht op het leren en de sociaal-emotionele ontwikkeling

Alle schoollocaties hebben binnen hun basisondersteuning een aanbod voor hun leerlingen gericht op het versterken van het leren en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voor sommige leerlingen blijkt het basisaanbod binnen de school net te weinig. Zij hebben een extra steuntje in de rug nodig om, in een kleine groep gelijkgestemden, wat intensiever te oefenen met vaardigheden die moeilijk of lastig zijn. Daarbij kan gedacht worden aan trainingen gericht op het versterken van de sociale omgang (SOVA-training), het versterken van de zelfcontrole, het reduceren van sociale angst, het vergroten van de fysieke weerbaarheid bij ASS-leerlingen en competentieversterking specifiek voor ASS-leerlingen. Het samenwerkingsverband brengt bij de start van elk schooljaar in beeld welke specifieke groepstrainingen gedurende dat jaar in welke periode zullen worden georganiseerd en wat de voorwaarde voor de deelname zijn. De VMBO, HAVO en VWO-schoollocaties kunnen gedurende het schooljaar een gelimiteerd aantal leerlingen, in overleg met hun ouders, aanmelden voor deze groepstrainingen.

5.4 Programma's 2016 – 2020 gericht op het versterken van de basisondersteuning

Programma 2: Subsidie coördinatie basisondersteuning

Het SWV VO Delflanden faciliteert de schoollocaties van regulier voortgezet onderwijs, via de schoolbesturen, met een subsidiebedrag, bestaande uit een vaste voet en een gewogen bedrag per leerling per onderwijsniveau. De schoolbesturen verdelen dit budget conform de opgemaakte beschikking over hun schoollocaties. De subsidie is bedoeld om binnen de schoollocaties de gemaakte afspraken ten aanzien van de basisondersteuning te organiseren en coördineren en tevens regie te voeren over activiteiten voortkomend uit ingezette extra ondersteuning.

Doel:

Alle scholen voor regulier voortgezet onderwijs voldoen aan de standaarden en de bijbehorende indicatoren voor de basisondersteuning, zoals vastgelegd in het schoolondersteuningsprofiel.

Beoogde resultaten:

Kwalitatief:

1. De basisondersteuning op de schoollocaties voldoet minimaal aan het toezichtkader en de beslisregels toekenning toezichtarrangement na kwaliteitsonderzoek en na onderzoek naar de kwaliteitsverbetering van de Inspectie van het Onderwijs.
2. Jaarlijks heeft elke schoollocatie een overzicht opgesteld van de behaalde en niet behaalde indicatoren op de standaarden van de basisondersteuning, die als basis dienen voor actie- en verbeterpunten voor het daarop volgende schooljaar.
3. Voor de leerlingen die zijn doorverwezen naar de extra ondersteuning/diepteondersteuning is het dossier op orde.

Kwantitatief:

1. In 2020 scoren alle reguliere VO-scholen op minimaal 95% van de indicatoren van de basisondersteuning een voldoende.
2. Binnen elke school kan 90% van de leerlingen met basisondersteuning of licht curatieve ondersteuning geholpen worden.
3. In 2020 is voor 100% van de leerlingen die wordt doorverwezen naar de extra ondersteuning/diepteondersteuning de voorliggende ondersteuning optimaal benut.

Wijze van monitoren:

- Tussen 1 augustus en 01 oktober van elk kalenderjaar is op elke schoollocatie de geleverde basisondersteuning in het voorafgaande schooljaar door de locatiedirecteur met de belangrijkste partners in onderwijs en zorg binnen de school geëvalueerd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het gezamenlijk vastgestelde evaluatieformat 'Evaluatie van de basisondersteuning'.
- Aan de hand van de beoordeling wordt door de locatiedirecteur per standaard één of enkele ontwikkelpunten geformuleerd voor het nieuwe schooljaar, zo smart mogelijk (wat is het doel, welke actie wordt ingezet, door wie, wanneer en met welk resultaat).
- Uiterlijk 1 november van elk kalenderjaar is het evaluatierapport betreffende de basisondersteuning en het bijbehorende activiteitenplan voor het nieuwe schooljaar opgestuurd naar en in bezit van de directeur van het SWV VO Delflanden.
- Een samenvatting van de behaalde resultaten van de schoollocaties wordt besproken binnen de Directiekring.
- Na bespreking in de Directiekring wordt het bestuur van het SWV VO Delflanden door de directeur geïnformeerd over de behaalde resultaten op de standaarden van de basisondersteuning.

Benodigde formatie:

Niet van toepassing

Benodigd budget:

In 2016: € 64.000
In 2017: €122.775 (budget wordt vastgesteld op basis van leerlingaantal 2016)
In 2018: €122.775 (budget wordt vastgesteld op basis van leerlingaantal 2017)
In 2019:€ 122.775 (budget wordt vastgesteld op basis van leerlingaantal 2018)
In 2020: €122.775 (budget wordt vastgesteld op basis van leerlingaantal 2019)

Terugkerende actiepunten voor SWV:

- Op basis van 1 oktobertelling voorgaand schooljaar jaarlijks budget reserveren ten behoeve van nieuwe jaarbegroting door directeur SWV.
- Onderbouwing van te reserveren budget jaarlijks opnemen in de regeling subsidies en bedragen door directeur.

Risico's en kansen:

- Niet van toepassing.

Programma 1: Inzet begeleiders passend onderwijs op de schoollocaties (basisondersteuning plus)

Het SWV VO Delflanden positioneert op elke schoollocatie één vaste begeleider passend onderwijs, die leerlinggerichte en systeemgerichte werkzaamheden uitvoert ter versterking van de basisondersteuning, licht curatieve dienstverlening (basisondersteuning plus) en de verbinding naar de extra ondersteuning.

Doel:

Begeleiders passend onderwijs bieden laagdrempelig, snel en kortdurend begeleiding aan leerlingen en aan docenten/teams om deze groepen praktisch en handelingsgericht te ondersteunen, waardoor verwijzing naar intensievere vormen van ondersteuning (extra ondersteuning en diepteondersteuning) zoveel mogelijk kan worden voorkomen.

Beoogde resultaten:

Kwalitatief:

1. De BPO-er ondersteunt de professionele ontwikkeling van docenten door consultatie en advies.
2. De BPO-er vergroot/wijzigt het handelingsrepertoire van docenten ten opzichte van de aanpak in de klas (klassenmanagement en de organisatie van de begeleiding).
3. De BPO-er geeft docenten adequate suggesties hoe om te gaan met individuele leerlingen, zowel op het terrein van het pedagogisch als didactisch handelen.

Kwantitatief:

1. Maximaal 2 schoolweken na binnenkomst van een onderwijshulpvraag bij het begeleidingsteam, start de BPO-er met de begeleiding vanuit de basisondersteuning plus.
2. Minimaal 80% van de docenten is tevreden met de geleverde ondersteuning.
3. Minimaal 80% van de leerlingen is tevreden met de geleverde ondersteuning.
4. Binnen het samenwerkingsverband kan 90% van de leerlingen met basisondersteuning (plus) geholpen worden.
5. Bij doorverwijzing naar intensievere vormen van onderwijs en zorg wordt casuïstiek binnen twee schoolweken door de ter zake doende kernpartners opgepakt.

Wijze van monitoren:

- Aantal geregistreerde consulten in 1-loket van Onderwijs Transparant (OT).
- Geregistreerde aantal ingezette kortdurende interventies op niveau van leerling, docent/team in OT.
- Geregistreerde aantal doorverwijzingen naar intensievere vormen van ondersteuning in OT.
- Resultaten uit tevredenheidsmetingen bij docenten en leerlingen na afronding van BPO-traject.

Benodigde formatie vanuit het SWV:

Uitgaande van een min of meer gelijkblijvende formatie:

- 3.9 FTE

Benodigd budget:

Voor het jaar 2016: € 124.208 (periode augustus – december 2016)
Voor het jaar 2017: € 222.700
Voor het jaar 2018: € 222.700
Voor het jaar 2019: € 222.700
Voor het jaar 2020: € 222.700

Terugkerende actiepunten voor SWV:

- Afnemen van tevredenheidsmetingen na ieder afgerond traject door begeleiders passend onderwijs.
- Verwerken van tevredenheidsmetingen en presenteren van de resultaten in zes maandelijkse monitor door medewerker Loket Passend Onderwijs.
- Inzicht in en presenteren van doorlooptijd tussen aanmelding en start van onderwijs ondersteuningstrajecten door BPO-er en directeur SWV.
- Minimaal een keer per jaar bespreken van resultaten binnen directiekring en bestuur door directeur SWV.

Risico's en kansen:

1. Door betere signalering in de basisondersteuning overstijgt het aantal hulpvragen het beschikbare aanbod aan ondersteuningsuren, waardoor de druk op de BPO-er onevenredig hoog wordt en gevaar van overbelasting ontstaat.
2. De basisondersteuning blijkt onvoldoende te voldoen aan het vooraf opgestelde niveau, waardoor er veel vragen op het niveau van de basisondersteuning terecht komen op het bordje van de BPO-ers die veel extra tijd en inspanning vergen, waardoor zij niet meer snel kunnen acteren op meer specifieke hulpvragen.
3. Door een grote inzet vanuit de basisondersteuning plus, wordt voorkomen dat er (te) veel leerlingen opgeschaald gaan worden naar de extra ondersteuning.

Programma 11: Groepstrainingen in het voortgezet onderwijs (basisondersteuning plus)

Voor sommige leerlingen blijkt het basisaanbod dat scholen bieden op het gebied van studievaardigheden en versterken van sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag net te weinig. Zij lopen vast bij het maken of leren van hun schoolwerk, zijn binnen de klas stil, teruggetrokken of angstig of reageren juist zo heftig dat ze daardoor op school in de problemen raken. Deze jongeren hebben een extra steuntje in de rug nodig om, in een kleine groep gelijkgestemden, intensiever te oefenen met vaardigheden die moeilijk of lastig zijn.

Doel:

Leerlingen worden groepsgewijs vaardigheden aangereikt die hen binnen het voortgezet onderwijs is staat stellen om meer competent te functioneren op het gebied van het leren of de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag.

Beoogde resultaten:

Kwalitatief:

1. Leerlingen hebben inzicht in hun sterke en minder sterke kanten
2. Leerlingen kunnen niet helpende gedachten omzetten naar helpende gedachten, zodat ze hun eigen problemen aan kunnen pakken
3. Leerlingen hebben vaardigheden geoefend gericht op het vergroten van hun competenties en kunnen deze toepassen in de onderwijspraktijk.

Kwantitatief:

1. Minimaal 80% van de mentoren is tevreden met de geleverde ondersteuning.
2. Minimaal 80% van de leerlingen is tevreden met de geleverde ondersteuning.
3. Minimaal 80% van de ouders is tevreden met de geleverde ondersteuning.
4. Binnen het samenwerkingsverband kan 90% van de leerlingen met basisondersteuning (plus) geholpen worden.

Wijze van monitoren:

- Aantal geregistreerde aanmeldingen voor een training in 1-loket van Onderwijs Transparant (OT).
- Aantal leerlingen dat daadwerkelijk is gestart met een training en deze ook heeft afgerond.
- Resultaten uit tevredenheidsmetingen bij mentor, leerlingen en ouders na afronding van een training.

Benodigde formatie vanuit het SWV:

Uitgaande van zes trainingen op jaarbasis.

- 0,3 fte eigen personeel

Benodigd budget:

Bij een min of meer gelijkblijvend aantal trainingen over de kalenderjaren heen.
Voor het jaar 2016: € 72.300
Voor het jaar 2017: € 72.300
Voor het jaar 2018: € 72.300
Voor het jaar 2019: € 72.300
Voor het jaar 2020: € 72.300

Terugkerende actiepunten voor SWV:

- Jaarlijkse inventarisatie van behoeften naar specifieke groepstrainingen aan de hand van verzoeken jaar daaraan voorafgaand.
- Jaarlijkse presentatie van aanbod groepstrainingen op website en in nieuwsbrief naar de scholen
- Externe inkoop trainingsaanbod/trainers
- Afnemen van tevredenheidsmetingen na elke afgeronde training door de gedragsdeskundige van het SWV.
- Verwerken van tevredenheidsmetingen en presenteren van de resultaten in jaarlijkse monitor door medewerker Loket Passend Onderwijs.
- Een keer per jaar presenteren van aantal aangevraagde en afgeronde groepstrainingen en de daaruit te trekken conclusies aan directiekring en bestuur door directeur SWV.

Risico's en kansen:

1. Binnen schoollocaties blijkt het aanbod in de basisondersteuning op het gebied van het leren en de sociaal-emotionele ontwikkeling voor veel leerlingen ontoereikend, waardoor de vraag naar groepstrainingen dan wel het aantal aanmeldingen voor groepstrainingen de gereserveerde formatie en budget overstijgt.
2. Bij het samenwerkingsverband komen verzoeken voor groepstrainingen binnen die het SWV niet in huis heeft, waardoor de vraag het gereserveerde budget kan overstijgen.
3. Veelvuldig gebruik van diverse vormen van groepstrainingen, maakt het mogelijk om tegen relatief kleine kosten een grote groep leerlingen snel en vroegtijdig te bedienen.

Hoofdstuk 6
Regulier voortgezet onderwijs: extra ondersteuning waar nodig

Als de basisondersteuning voor een leerling met een onderwijsbehoefte onvoldoende effectief blijkt, kan de school extra ondersteuning voor de leerling inzetten. Extra ondersteuning is een pakket aan handelingsgerichte ondersteuningsmogelijkheden, waarbij gekeken wordt naar aanpassingen in het hoe en veranderingen in het wat. Daarbij is het van belang dat er vooraf een goede analyse is gemaakt van de krachten en behoeften vanuit het kind, de opvoeding en de omgeving aan de hand waarvan aanpassingen, veranderingen of specifieke begeleiding ingezet kunnen gaan worden.

De inzet van extra ondersteuning wordt aan de onderkant kwalitatief begrensd door dat wat de school vanuit de basisondersteuning minimaal moet kunnen bieden en aan de bovenkant door de ondersteuningsmogelijkheden die het speciaal onderwijs in huis heeft (diepteondersteuning). Kwantitatief wordt het ondersteuningsaanbod begrensd door het beschikbare budget zoals vastgelegd in de (meerjarige) begroting van het samenwerkingsverband.

Voorafgaand aan de toeleiding naar extra ondersteuning wordt door het begeleidingsteam op de school bekeken of de school voldoende heeft gedaan om de leerling in het primaire proces te ondersteunen. Hierbij gelden de vastgelegde afspraken in het SOP als leidraad. De zorgcoördinator van de schoollocatie heeft hierin een signalerende en controlerende taak. Zo dient te worden aangetoond dat de ondersteuningsmogelijkheden die beschikbaar zijn in de school doelmatig zijn ingezet (bv. goed mentoraat, remediale hulp, eigen trainingsaanbod).

Het SWV VO Delflanden en de gemeenten dragen gezamenlijk zorg voor een vangnet van hulpbronnen voor die extra ondersteuning in en om de school heen. De extra ondersteuning is te allen tijden gericht op het versterken van de eigen kracht van het kind, de school en/of de ouders. Daarbij is het onderwijs verantwoordelijk voor de leerprestaties en voor de ondersteuning die nodig is in de school, wanneer sprake is van een leerling met een meer specifieke onderwijsbehoefte. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning die nodig is voor de jongere en het gezin in bredere zin, wanneer sprake is van een meer specifieke opvoedbehoefte of doorverwijzing naar intensievere vormen van psychische hulpverlening.

Definitie van extra ondersteuning
Alle vormen en combinaties van individuele onderwijsarrangementen die de basisondersteuning overstijgen en die bijdragen aan een dekkend aanbod van ondersteuning en voorzieningen binnen het samenwerkingsverband op schoolniveau of in het bovenschoolse FLEX-College, waarbij de bovengrens van het ondersteuningsaanbod wordt bepaald door het jaarlijks beschikbare budget van het samenwerkingsverband.

6.1 Vormen van extra ondersteuning binnen de school
Extra onderwijsondersteuning wordt voor het merendeel van de leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in of nabij de stamschool aangeboden. Voor leerlingen waarvoor daadwerkelijk extra onderwijsondersteuning moet worden ingezet, is het wettelijk verplicht om een ontwikkelperspectiefplan (OPP) op te stellen en hierover met de ouders op overeenstemming gericht overleg te hebben. In het OPP is terug te vinden wat voor arrangement wordt ingezet, met welk doel, met heldere afspraken over de inzet van middelen, personele ondersteuning en toezicht op de uitvoering, afspraken over de inzet, verantwoording en evaluatie

Binnen de scholen krijgt extra ondersteuning op drie manieren vorm:
- Individuele onderwijsarrangementen op maat
- Groepsgewijze onderwijsarrangementen voor leerlingen met ‘special needs’
- Leerwegondersteunend Onderwijs en Praktijkonderwijs (LWOO en PrO)

6.1.1 Individuele onderwijsarrangementen op maat
Alle reguliere scholen van voortgezet onderwijs binnen het SWV VO Delflanden kunnen, mits aan de voorwaarden is voldaan, aanspraak maken op extra onderwijsondersteuning om leerlingen met meer specifieke onderwijsbehoeften, aanvullend op de basisondersteuning, te kunnen begeleiden binnen de school. In overleg met ouders/verzorgers en leerling wordt dan een ondersteuningsarrangement opgesteld en beschreven in een OPP.

- *Individuele onderwijsarrangementen op het gebied van de leerontwikkeling*

Het gaat hierbij om maatwerkgerichte arrangementen voor individuele leerlingen. Het onderwijsarrangement vindt op de school of zeer schoolnabij plaats. Dit type arrangement is gericht op het versterken van de leerontwikkeling van de individuele leerling. Daarbij kan gedacht worden aan een docentgerichte aanpak zoals bijvoorbeeld co-teaching of een leerlinggerichte aanpak zoals versterken van de executieve vaardigheden, training op het gebied van aandacht en geheugen, extra hulp of training op het gebied van plannen en organiseren, training op het gebied van beter leren of aanvulling op RT of bijles bovenop dat wat de school kan bieden. Ook aanschaf van specifiek leer- of lesmateriaal voor de leerling valt onder dit type arrangement.

- Individuele o*nderwijsarrangementen op het gebied van de sociaal- emotionele ontwikkeling en gedrag*

Het gaat hierbij om maatwerkgerichte arrangementen voor individuele leerlingen. Het onderwijsarrangement vindt op de school of zeer schoolnabij plaats. Dit type arrangement is gericht op het versterken van vaardigheden op het terrein van de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag van individuele leerlingen. Daarbij kan gedacht worden aan een docentgerichte aanpak zoals psycho-educatie, co-teaching of video-interactiebegeleiding of een leerlinggerichte aanpak zoals coaching op gedrag, training zelf oplossingen bedenken, stop-denk-doe training of individuele gesprekken gericht op welbevinden.

- *Gecombineerde onderwijsarrangementen*

Bij deze maatwerkgerichte arrangementen voor individuele leerlingen wordt op basis van de analyse van krachten en behoeften vanuit het kind, de opvoeding en de omgeving een gecombineerd arrangement opgesteld waarbij sprake is van zowel ondersteuning op het gebied van het leren als op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag.

- *Integrale onderwijs- en zorgarrangementen*

Hierbij gaat het om een gecombineerd onderwijs en zorgarrangement, waarbij onderwijs en jeugdzorg gezamenlijk één integraal plan opstellen, waarbij ieder vanuit eigen verantwoordelijkheid en expertise doet wat noodzakelijk is om te komen tot de realisatie van de in gezamenlijkheid geformuleerde doelen uit het plan. De uitvoering vindt dan ook in samenhang plaats (één kind, één gezin, één plan), waarbij het samenwerkingsverband en de jeugdzorg samen afstemmen welke kosten door welke organisatie worden gefinancierd.

6.1.2 Groepsgewijze onderwijsarrangementen voor leerlingen met 'special needs'

Groepsgewijze onderwijsarrangementen kunnen worden gerealiseerd op een schoollocatie die voor een groep leerlingen met gelijkgestemde onderwijsbehoeften, groepsgewijs extra onderwijsondersteuning wil aanbieden binnen de eigen school. De school maakt hiervoor binnen het samenwerkingsverband afspraken over de aard en omvang van de doelgroep en ontvangt daarvoor een van te voren vastgesteld bedrag op jaarbasis.

Binnen het SWV VO Delflanden is inmiddels één vorm van een groepsgewijs onderwijsarrangement stevig ingebed binnen het VMBO en wordt met een tweede vorm van een groepsgewijs onderwijsarrangement binnen HAVO/VWO vanaf 01-08-2016 gestart.

- *Time In klassen in het VMBO*

Stanislascollege Krakeelpolder en Scholencombinatie Delfland bieden reeds een aantal jaar overbelaste jongeren binnen het VMBO groepsgewijs extra onderwijsondersteuning gericht op het leren en de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag. Dit doen zij door het organiseren van een zogenaamde Time In klas op hun schoollocatie. Hierdoor wordt het mogelijk om meer leerlingen met grotere onderwijsbehoeften binnen de eigen schoolsetting een ondersteuningsaanbod te bieden, waardoor deze jongeren een grotere kans hebben op het behalen van het VMBO-diploma met doorstroming naar een passende vervolgopleiding. In de Time In klassen kunnen leerlingen worden opgevangen uit de onderbouw en de bovenbouw van het VMBO, die problematisch gedrag laten zien en met regelmaat uit lessen worden verwijderd. Voorafgaand aan plaatsing wordt geconstateerd dat de schoolresultaten en schoolmotivatie door het gedrag negatief worden beïnvloed, waardoor er vergroot risico op vroegtijdig schoolverlaten of schooluitval ontstaat.

- *Structuurklassen HAVO/VWO voor leerlingen met internaliserende problemen en grote structuurbehoeften*

Binnen het samenwerkingsverband bleek een toenemend aantal leerlingen HAVO/VWO met internaliserende problemen en een grote structuurbehoefte uit te vallen, waarna opvang binnen het FLEX-College of doorverwijzing naar het Voortgezet Speciaal Onderwijs in Den Haag moest worden georganiseerd. Uitgaande van de ambitie om onderwijsondersteuning zo dicht mogelijk bij huis te organiseren en het percentage verwijzingen naar het Voortgezet

Speciaal Onderwijs niet te laten groeien, is een tweetal HAVO/VWO scholen onder verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband in 2015 aan de slag gegaan met het uitwerken van een structuurklas voor dit type leerlingen. In een klas kunnen maximaal 15 leerlingen worden geplaatst, waarbij gedifferentieerd onderwijs en ondersteuning op maat wordt aangeboden. In het schooljaar 2016 – 2017 start een van de twee schoollocaties als eerste met een structuurklas voor IGS-leerlingen. De structuurklas wordt zowel kwalitatief als kwantitatief goed gemonitord. In de loop van het beleidsplan zullen op basis van de kwalitatieve en kwantitatieve resultaten door het bestuur beslissingen worden genomen wat betreft de continuering en uitbreiding van deze klas over meerdere scholen binnen het samenwerkingsverband.

6.1.3 Leerwegondersteunend onderwijs en Praktijkonderwijs (LWOO en PrO)

Vanuit het samenwerkingsverband Delflanden krijgen leerlingen (voornamelijk) bij de overstap van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs, op basis van hun intellectuele vermogens en leerontwikkeling, al dan niet in relatie tot belemmeringen in de sociaal-emotionele ontwikkeling, een aanwijzing voor leerwegondersteuning binnen het VMBO of een toelaatbaarheidsverklaring tot het Praktijkonderwijs. Leerwegondersteuning binnen het VMBO en toelaatbaarheid tot Praktijkonderwijs worden daarmee beschouwd als groepsgewijze onderwijsarrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Leerwegondersteunend onderwijs kan alleen worden aangeboden door VMBO-scholen die hiervoor een licentie hebben en kan alleen aangeboden worden aan die leerlingen die vanuit het SWV VO Delflanden een aanwijzing LWOO toegekend hebben gekregen. Praktijkonderwijs kan alleen maar worden ingezet indien het samenwerkingsverband een besluit voor toelating tot Praktijkonderwijs heeft afgegeven voor de leerling. In dit laatste geval kan de basisschool niet via een schooladvies bepalen dat de leerling in aanmerking komt voor Praktijkonderwijs.
Het Praktijkonderwijs en de VMBO-scholen met LWOO krijgen net als de overige scholen van voortgezet onderwijs voor elke leerling een basisbekostiging. Bovenop deze basisbekostiging krijgen zij voor elke leerling die aan de voorwaarden voldoet, een vaststaand ondersteuningsbudget. Dit ondersteuningsbedrag per leerling wordt door DUO rechtstreeks afgetrokken van het budget lichte ondersteuning van het samenwerkingsverband en overgemaakt naar de desbetreffende scholen met licentie. De scholen dienen daarvoor hun leerlingen wel met bijbehorende beschikking in BRON te hebben geregistreerd.

Het SWV VO Delflanden handhaaft in ieder geval tot 2018 de huidige toelatingscriteria bij het verlenen van aanwijzingen LWOO en toelaatbaarheidsverklaringen PrO. De werkwijze is bekend, de criteria zijn transparant en de toewijzing naar LWOO en PrO is binnen het samenwerkingsverband in aantallen redelijk stabiel. Daarmee verandert er inhoudelijk vooralsnog niets aan de manier van toekennen van ondersteuning binnen het VMBO met LWOO en PrO. De procedure die wordt gehanteerd om te beoordelen of de leerling is aangewezen op LWOO en het toelaatbaar verklaren van leerlingen tot PrO, wordt in hoofdstuk 9 nader beschreven. Een uitgebreide beschrijving van de procedure is te vinden in de jaarlijks bijgewerkte *brochure 'leerlingen in beeld'.*
In de loop van 2016 – 2018 zal, mede in relatie tot de vragen vanuit het VMBO met betrekking tot het ontwikkelen van bepaalde typen van 'special need' klassen, nader worden verkend op welke manier diverse onderwijs ondersteuningsprogramma's binnen het VMBO gepositioneerd en bekostigd kunnen gaan worden.

6.2 Arrangementen buiten het onderwijs

Binnen het samenwerkingsverband VO Delflanden komt het incidenteel voor dat moet worden geconcludeerd dat een jongere een te grote afstand heeft tot het regulier of speciaal onderwijs of de arbeidsmarkt. Als een leerling niet bij machte is om een vorm van onderwijs te volgen, is een (tijdelijke) vrijstelling van leerplicht mogelijk, op basis van artikel 5A. Wanneer onderwijs voor een leerling niet mogelijk is, begeleiden de kernpartners in onderwijs en zorg de leerling (en ouders) naar een passend ander traject (hulpverlening en/of dagbesteding). Om dit type arrangementen op maat te kunnen bieden, vindt nauwe samenwerking plaats tussen het onderwijs, de gemeenten en de partners in zorg.

6.3 Nieuw te ontwikkelen groepsarrangementen voor leerlingen met 'Special Needs'

Met de invoering van Passend Onderwijs worden schoollocaties zich meer en meer bewust van de mogelijkheden en beperkingen die zij hebben om goed te kunnen inspelen op leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Door de omvang van schoolgebouwen, de grootte van de klassen, de gekozen instructievorm of lesmethode, het lesaanbod in leerjaarsystemen, de digitalisering van het onderwijs en de eisen die de maatschappij stelt, lijkt het aantal leerlingen dat moeite heeft om aansluiting te houden met het eigen leerjaar of de eigen klas binnen regulier voortgezet onderwijs, toe te nemen.

Veel schooldirecties hebben aangegeven na te willen denken over de mogelijkheid om binnen hun schoollocatie een speciale groep/klas te formeren voor leerlingen met meer gecompliceerde onderwijsbehoeften.
Genoemd zijn daarbij een schakelklas voor leerlingen vanuit het SBO en het SO naar regulier VO, een structuurklas ASS op VMBO-T niveau, een speciaal programma voor hoogbegaafde leerlingen die risico's lopen om 'drop out' te worden, een VMBO Praktijkstroom voor leerlingen aan de onderkant van het VMBO en een PrO-VMBO klas binnen het PrO voor zeer kwetsbare leerlingen met capaciteiten op VMBO BBL niveau.

In de looptijd van dit ondersteuningsplan zal met schooldirecties en bestuur verder vorm en inhoud worden gegeven aan het verkennen van passende vormen van groepsgewijze onderwijsarrangementen voor leerlingen met grotere onderwijsbehoeften op het grensvlak van regulier en speciaal onderwijs of op het grensvlak van VMBO en PrO.
Nader onderzoek naar de manier waarop momenteel uitvoering wordt gegeven aan leerwegondersteunend onderwijs binnen het VMBO zal vooraf gaan aan het verder uitwerken van deze nieuwe vormen van onderwijsarrangementen. Indien noodzakelijk kunnen nieuw te vormen groepsgewijze arrangementen binnen de beleids- en begrotingsruimte van het samenwerkingsverband georganiseerd gaan worden.

6.4 Programma's 2016 -2020 gericht op extra ondersteuning binnen de VO-scholen

Programma 3: Individuele onderwijsarrangementen op maat binnen de school

Arrangementen op maat kunnen bestaan uit menskracht of geld of een combinatie van beide.
Op basis van specifieke onderwijs- en opvoedbehoeften van de leerling worden maatwerkgerichte arrangementen opgesteld en uitgevoerd.

Doel:
Vanuit een vastgestelde onderwijsbehoefte bieden van extra ondersteuning of begeleiding binnen de school of zeer schoolnabij, waardoor leerlingen meer in hun kracht komen te staan en zij in staat worden gesteld om het vastgestelde uitstroomperspectief te behalen.

Beoogde resultaten:
Kwalitatief:
1. Leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedbehoeften hebben een ontwikkelingsperspectiefplan.
2. Leerlingen worden begeleid conform de afspraken zoals vastgelegd in het ontwikkelingsperspectiefplan.
3. Leerlingen met een ontwikkelingsperspectiefplan behalen het uitstroomperspectief dat mag worden verwacht.
4. Voor leerlingen die niet het uitstroomperspectief behalen dat mag worden verwacht, zorgt de school in overleg met direct betrokkenen voor een beter bij de leerling aansluitend, uitstroomperspectief.
5. Een overzicht van de al dan niet behaalde VSV-normen dient als basis voor actie- en verbeterpunten binnen de school.

Kwantitatief:
1. De VSV-normen binnen de onderbouw VMBO (1%) en bovenbouw VMBO (4%) zijn behaald.
2. De VSV-normen in bovenbouw HAVO/VWO zijn behaald (0,5%).
3. Gestreefd wordt naar terugdringing van de gehanteerde VSV-normen vermeld onder de punten 1 en 2.
4. Ten minste 85% van de ouders/verzorgers, leerlingen en docenten geeft aan dat afspraken over de inzet van extra onderwijsondersteuning zijn nagekomen.
5. Ten minste 80% van de ouders/verzorgers, leerlingen en docenten geeft aan dat de extra onderwijsondersteuning heeft bijgedragen aan het bereiken van de opgestelde doelen in het OPP.

Wijze van monitoren:
- Registreren van leerlingen waarbij de onderwijsbehoefte de basisondersteuning overstijgt in OT.
- Minimaal twee keer per schooljaar bespreken met leerling, ouders en school of de geboden extra onderwijsondersteuning leidt tot de realisering van de geformuleerde doelen of dat aanpassing op het arrangement/bijstelling van het perspectief noodzakelijk is.
- Resultaten tevredenheidsmetingen leerling, ouders en school.
- Jaarlijks overzicht van aantal VSV-ers per schoollocatie, uitgesplitst naar onderbouw en bovenbouw.
- Jaarlijkse analyse betreffende aantal aangevraagde arrangementen per schoollocatie en, indien noodzakelijk, formuleren van voorstellen voor aanpassingen in beleid op gebied van onderwijsarrangementen.
- Driemaandelijkse softclose en forcast aan bestuur met betrekking tot de uitputting van het ondersteuningsbudget.

Terugkerende actiepunten voor SWV:
- Afnemen van tevredenheidsmetingen na ieder afgerond onderwijsarrangement door gedragswetenschappers SWV.
- Verwerken van tevredenheidsmetingen en presenteren van de resultaten in jaarlijkse monitor door medewerker Loket Passend Onderwijs.
- Minimaal een keer per jaar bespreken van aanvragen/trends/resultaten binnen directiekring en bestuur door directeur SWV.
- Opstellen softclose en forcast en kwalitatieve beschrijving van resultaten door Pro Management en controller SWV.

Benodigde formatie vanuit het SWV:
- 0,5 fte inzet medewerkers vanuit Expertiseteam

Benodigd budget:
Uitgaande van gelijkblijvende ondersteuningsvraag:
In 2016: € 235.000 (incluis inzet eigen personeel)
In 2017: € 235.000 (incluis inzet eigen personeel)
In 2018: € 235.000 (incluis inzet eigen personeel)
In 2019: € 235.000 (incluis inzet eigen personeel)
In 2020: € 235.000 (incluis inzet eigen personeel)

Risico's en kansen:

- Het kunnen bieden van onderwijsarrangementen wordt aan de bovenkant begrensd door het beschikbare budget binnen de begroting en aanwezige menskracht binnen het Expertiseteam. Bij een stijgende vraag kan het begrote budget en /of hoeveelheid menskracht ontoereikend zijn.
- Door de inzet van extra ondersteuning binnen de school kan worden voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten, vroegtijdig de school verlaten of uitstromen naar speciaal onderwijs. Bij een eventuele overschrijding van het budget van de extra ondersteuning, is een bestuurlijke afweging van kosten en baten voor het samenwerkingsverband relevant.

Programma 4a: Time In klassen binnen het VMBO

Bij dit programma gaat het om een aanvullende bekostiging voor de organisatie van Time In klassen binnen het VMBO. Tot en met 2016 komt de financiering vanuit een VSV-subsidie.
Time In klassen bieden overbelaste jongeren binnen het VMBO maatwerkgerichte ondersteuning op het gebied van het leren, de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag, eventueel in combinatie met aanvullende jeugdzorg. Hierdoor wordt het mogelijk om meer leerlingen met grotere problematiek in de eigen schoolsetting een passend onderwijs- en zorgaanbod te bieden. De begeleider passend onderwijs en de jeugdprofessional werkzaam binnen de desbetreffende VMBO-locaties vervullen een specifieke rol in het bieden van de maatwerkgerichte ondersteuning.

Doel:
Leerlingen binnen het reguliere VMBO (al dan niet met LWOO) die qua verstandelijke vermogens het opleidingsniveau aan zouden moeten kunnen, maar door tijdelijke belemmeringen in de sociaal-emotionele ontwikkeling dreigen uit te vallen of af te stromen naar Praktijkonderwijs, worden door de individuele aanpak in het groepsarrangement in staat gesteld binnen het VMBO te blijven, hun VMBO-diploma te behalen en door te stromen naar een passende vervolgopleiding.

Beoogde resultaten:
Kwalitatief:
1. Tijdig onderkennen en inzetten van de bij de leerling passende ondersteuningsbehoefte.
2. Leerlingen binnen de Time In hebben een handelingsplan of een ontwikkelingsperspectiefplan.
3. Leerlingen worden begeleid conform de afspraken, zoals vastgelegd in het handelingsplan of het OPP.
4. Leerlingen die zijn geplaatst binnen de Time In behalen het uitstroomniveau dan van ze mag worden verwacht.
5. Voorkomen dat leerlingen voortijdig de school verlaten, worden doorverwezen naar speciaal onderwijs of afstromen naar een lager onderwijsniveau.

Kwantitatief:
1. Van het aantal leerlingen dat is geplaatst in de Time In, keert minimaal 80% terug naar de eigen klas of continueert de schoolloopbaan op de eigen school.
2. De VSV-normen binnen de onderbouw VMBO (1%) en bovenbouw VMBO (4%) zijn behaald.

Wijze van monitoren:
- De VMBO-directies met Time In klas leveren jaarlijks vóór 01 februari een Excel-rapportage aan met aantallen in- en uitgestroomde leerlingen inclusief resultaten van het daaraan voorafgaande schooljaar én kalenderjaar.
- Op basis van de Excel-rapportage vindt overleg plaats tussen directeur SWV en uitvoerders binnen de Time In waarin cijfers, voortgang, knel- en verbeterpunten Time In worden besproken.
- Een keer per jaar komt de themagroep Time In (locatiedirecteuren met directeur SWV) bij elkaar waarin kwantitatieve en kwalitatieve gegevens worden besproken en eventuele bijstellingen in beleid worden geformuleerd.
- Jaarlijks overzicht van aantal VSV-ers van de VMBO-locaties, uitgesplitst naar onderbouw en bovenbouw aangeleverd door de locatiedirecteuren en toegelicht in de themagroep.

Terugkerende actiepunten voor SWV:
- Opvragen Time In rapportage volgens format
- Bespreken beoogde resultaten in relatie tot aangeleverde cijfers met uitvoerders Time In, benoemen knel- en verbeterpunten.
- Eenmaal per jaar themagroep Time In bij elkaar roepen om cijfers verder te analyseren en daar waar nodig te koppelen aan aanpassingen in beleid.
- Rapportages aanbieden aan accountant ten behoeve van de verantwoording van de subsidie VSV (in ieder geval tot 2017).

Benodigde formatie vanuit het SWV:
- Geen specifieke inzet, anders dan werkzaamheden voor directeur.

Benodigd budget:
Er wordt uitgegaan van een gelijkblijvend budget (ook als de VSV-subsidie wegvalt na 2016)
In 2016: €60.000,00 (€ 35.000 SC Delfland, € 25.000 Stanislas Krakeelpolder)
In 2017: €60.000,00 (€ 35.000 SC Delfland, € 25.000 Stanislas Krakeelpolder)
In 2018: €60.000,00 (€ 35.000 SC Delfland, € 25.000 Stanislas Krakeelpolder)
In 2019: €60.000,00 (€ 35.000 SC Delfland, € 25.000 Stanislas Krakeelpolder)
In 2020: €60.000,00 (€ 35.000 SC Delfland, € 25.000 Stanislas Krakeelpolder)

Risico's en kansen:

- De hoeveelheid uren die een BPO-er op de schoollocaties aanwezig is, kent een begrenzing in tijd. Indien Time In klassen een groot beroep doen op de dienstverlening van de BPO-er, kan er spanning ontstaan in het totaal aantal uur dat de BPO-er voor die locatie beschikbaar heeft.
- Elke schoollocatie heeft een jeugdprofessional beschikbaar. Indien de problematiek van leerlingen binnen de Time In groot is op andere terreinen dan het onderwijs, kan er spanning ontstaan in de hoeveelheid uur die een Jeugdprofessional beschikbaar heeft voor werkzaamheden binnen het onderwijs.
- Bij een beperkte flexibiliteit in de basisondersteuning zal een druk ontstaan op het aantal beschikbare plaatsen binnen de Time In.

Programma 4b:
Structuurklassen HAVO/VWO voor leerlingen met internaliserende problemen en grote structuurbehoeften

In dit programma gaat het om een aanvullende bekostiging voor de organisatie en de uitvoering van structuurklassen binnen HAVO/VWO. Leerlingen met (kenmerken van) een autismespectrumstoornis (ASS), ernstige, schoolgang belemmerende, angsten en overige leerlingen met internaliserende gedragsproblematiek die een grote structuurbehoefte hebben, kunnen, mits wordt voldaan aan een aantal criteria en voorwaarden, in aanmerking komen voor plaatsing in de structuurklas. Een structuurklas kan starten met minimaal 10 leerlingen. Het maximum aantal leerlingen per klas is 15.

Doel:
Leerlingen met internaliserende gedragsproblemen en een grote structuurbehoefte (IGS-leerlingen) maatwerkgerichte onderwijsondersteuning aanbieden passend bij hun uitstroomperspectief, waardoor meer leerlingen met specifieke problemen of beperkingen thuisnabij, in een reguliere schoolsetting, onderwijs kunnen volgen.

Beoogde resultaten:
Kwalitatief:
1. Tijdig onderkennen en inzetten van de bij de leerling passende ondersteuningsbehoefte.
2. Leerlingen binnen de structuurklas hebben een ontwikkelingsperspectiefplan.
3. Leerlingen worden begeleid conform de afspraken zoals vastgelegd in het OPP.
4. Binnen de structuurklas wordt, meer dan in reguliere klassen, aandacht besteed aan de vaardigheden en aandachtsgebieden die voor deze doelgroep leerlingen lastig zijn.
5. Leerlingen die zijn geplaatst in de structuurklas, behalen het uitstroomniveau dat van ze mag worden verwacht.
6. Een overzicht van leerlingen die op het verwachte uitstroomperspectief blijven functioneren en leerlingen voor wie dit niet geldt, dient als basis voor actie- en verbeterpunten.
7. Voorkomen dat leerlingen voortijdig de school verlaten, worden doorverwezen naar speciaal onderwijs of afstromen naar een lager onderwijsniveau.

Kwantitatief:
1. Van het aantal leerlingen dat is geplaatst in de structuurklas, continueert minimaal 85% na leerjaar 2 of 3 de schoolloopbaan binnen het regulier onderwijs.
2. Het aantal leerlingen op HAVO-VWO niveau met IGS-problematiek niveau dat in de onderbouw (al dan niet via het FLEX-College) wordt verwezen naar het VSO is 0.
3. Het aantal leerlingen op HAVO-VWO niveau dat in de onderbouw vanwege IGS-problematiek afstroomt naar lagere vormen van onderwijs is 0.

Wijze van monitoren:
- Jaarlijks aanleveren van een Excel-rapportage waarin een overzicht wordt gepresenteerd van in- en uitgestroomde leerlingen met de daarbij behorende schoolresultaten en uitstroomreden.
- Eerste twee jaar minimaal twee keer overleg tussen locatiedirecteur, directeur SWV en projectleider betreffende cijfers, voortgang, knel- en verbeterpunten. Daar waar nodig vinden aanpassingen in beleid plaats.
- Jaarlijks overzicht van het aantal leerlingen HAVO/VWO-niveau (of afgestroomd naar VMBO-T) dat tussentijds wordt doorverwezen naar FLEX-College of VSO, waarbij sprake is van IGS-problematiek.

Terugkerende actiepunten voor SWV:
- Intervisie/supervisie van docenten die betrokken zijn bij de structuurklas door projectleider SWV
- Activiteiten behorende bij Loket Passend Onderwijs (afgeven preadviezen, psychodiagnostisch onderzoek, observaties basisscholen, gespreken ouders, beoordelen van leerling dossiers en afgeven Toewijzingen Extra Onderwijsondersteuning)
- Opvragen rapportage betreffende de structuurklas conform format.
- Bespreken beoogde resultaten in relatie tot realisatiecijfers met locatiedirecteur en projectleider.
- Presentatie cijfers bij directiekring en bestuur

Benodigde formatie vanuit het SWV:
- Tussen de 40-60 uur op jaarbasis door de projectleider (schatting, zal komende schooljaar nader bekeken moeten worden).

Benodigd budget: Uitgaande van één structuurklas tot 01-08-2019 en een tweede structuurklas vanaf schooljaar 2019-2020: In 2016: € 37.500 In 2017: € 90.000 In 2018: € 90.000 In 2019: € 127.500 In 2020: € 180.000
Risico's en kansen: • Door het aanbod van de structuurklas kan een aanzuigende werking ontstaan van leerlingen vanuit de omliggende gemeenten (buiten eigen samenwerkingsverband) die graag in deze klas geplaatst willen worden. Indien de leerlingen niet behouden kunnen blijven binnen het regulier onderwijs loopt het SWV VO Delflanden de kans om daardoor juist percentueel een groter aantal leerlingen alsnog door te verwijzen naar het VSO. Binnen de samenwerkingsverbanden zal besproken dienen te worden, hoe hierop kan worden geacteerd. • Het aantal van 14 tot 15 leerlingen wordt niet gerealiseerd, waardoor er met een minder groot aantal leerlingen gestart dient te worden. Dit maakt de bekostigingsprijs per leerling mogelijk (te) duur. Middels financiële voortgangsrapportage dient dit goed gemonitord te worden. • Het opvangen van leerlingen met specifieke IGS-problematiek in het reguliere onderwijs, maakt het mogelijk om verdere groei het VSO te beperken. • Positieve ervaringen van de opvang van leerlingen met specifieke problematiek binnen het regulier onderwijs maakt de bereidheid vanuit het regulier onderwijs groter om experimenten met dit type klassen uit te breiden naar meerdere scholen van regulier onderwijs.

Programma 4c:
LWOO binnen het VMBO (afdracht via DUO)

Vanaf 1 januari 2016 is het samenwerkingsverband verantwoordelijk voor de toewijzing van LWOO en voor het ondersteuningsbudget LWOO.
De procedure voor het beoordelen of een leerling is aangewezen op LWOO alsmede de bekostiging dient te worden beschreven in het ondersteuningsplan.

Doel:
Middels een transparante procedure en door gebruikmaking van duidelijke criteria wordt voor leerlingen die extra onderwijsondersteuning nodig hebben om binnen de beroepsgerichte leerwegen hun diploma te behalen, een aanwijzing LWOO afgegeven. Deze geeft scholen met een LWOO-licentie het recht op een aanvullend ondersteuningsbudget voor deze leerlingen.

Beoogde resultaten:
Kwalitatief:
1. Voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en ouders is duidelijk welke procedure het SWV VO Delflanden hanteert om te komen tot de afgifte van een aanwijzing LWOO.
2. Leerlingen met een aanwijzing LWOO krijgen de onderwijsondersteuning die zij nodig hebben, zoals vastgelegd bij de overdracht vanuit de basisschool.
3. Bij leerlingen met een aanwijzing LWOO wordt, meer dan in reguliere klassen, aandacht besteed aan die gebieden op basis waarvan zij de aanwijzing LWOO hebben ontvangen (capaciteiten en leerachterstanden al dan niet in combinatie met belemmeringen in de sociaal-emotionele ontwikkeling of het gedrag).
4. Leerlingen met een aanwijzing LWOO, behalen het uitstroomniveau dat van ze mag worden verwacht.

Kwantitatief:
1. Het ondersteuningsbudget voor LWOO blijft binnen de afspraken die bestuurlijk zijn gemaakt en zijn vastgelegd in de (meerjaren)begroting.
2. Afstroom naar Praktijkonderwijs of doorverwijzing naar FLEX-College op grond van leerontwikkeling of gedrag wordt zo veel mogelijk voorkomen.
3. De VSV-normen binnen de onderbouw VMBO (1%) en bovenbouw VMBO (4%) zijn behaald.

Wijze van monitoren:
- De VMBO-scholen met een LWOO-licentie leveren conform de vastgelegde afspraken in de POVO-procedure het dossier van de leerlingen die voldoen aan de LWOO-criteria aan in 1-Loket van Onderwijs Transparant (OT)
- De VMBO-scholen met een LWOO-licentie registreren de leerlingen voor wie zij een aanwijzing LWOO hebben ontvangen vóór 1 oktober van elk schooljaar bij DUO.

Terugkerende actiepunten voor SWV:
- Zijn opgenomen in het programma van het Loket Passend Onderwijs.

Benodigde formatie vanuit het SWV:
- Zijn opgenomen in het Programma Loket Passend Onderwijs.

Benodigd budget:
In 2016: € 1.607.580
In 2017: € 1.607.580
In 2018: € 1.607.580
In 2019: € 1.607.580
In 2020: € 1.607.580

Risico's en kansen:
- Verandering in criteria, procedure van beoordeling, duur van de aanwijzing of de noodzaak tot licentiebevoegdheid van een VMBO-school heeft direct effect op de hoeveelheid ondersteuningsbudget dat naar de VMBO-scholen toegaat. Als het huidig beschikbaar gestelde budget van lichte ondersteuning wordt overschreden, zullen alle deelnemende scholen binnen het SWV naar rato van het aantal leerlingen bijdragen om het tekort op te vangen. Dit gebeurt door een korting op de lumpsum van de deelnemende scholen. Op basis van managementrapportage zal hierop goed moet worden gemonitord, zodat bijtijds bestuursbesluiten genomen kunnen worden.
- Op basis van gemeentelijke cijfers wordt voorondersteld dat in de komende jaren het totaal aantal leerlingen binnen het samenwerkingsverband zal dalen. Indien daarvan sprake is zal dit tot gevolg hebben dat de inkomsten van het Rijk eveneens zullen gaan dalen. Wanneer het aantal LWOO-leerlingen daarbij gelijk blijft, brengt dit budgettaire risico's met zich mee. Op basis van prognosecijfers zal dit zichtbaar moeten zijn. Als maatregel

hierop zullen er eventueel personele besparingen (op natuurlijke wijze) en beleidsaanpassingen doorgevoerd moeten worden.

- Het nadenken over alternatieve manieren van bekostiging van de LWOO-populatie biedt nieuwe kansen om te anticiperen op eventuele fluctuaties in leerlingaantallen en de daarbij behorende bekostiging.

Programma 4d:
Praktijkonderwijs (afdracht via DUO)

Vanaf 1 januari 2016 is het samenwerkingsverband verantwoordelijk voor de toewijzing van Praktijkonderwijs en voor het ondersteuningsbudget Praktijkonderwijs.
De procedure voor het beoordelen of een leerling toelaatbaar is op het Praktijkonderwijs alsmede de bekostiging dient te worden beschreven in het ondersteuningsplan.

Doel:
Middels een transparante procedure en door gebruikmaking van duidelijke criteria worden toelaatbaarheidsverklaringen afgegeven voor leerlingen die zijn aangewezen op het Praktijkonderwijs. Alleen wanneer een leerling een TLV PrO heeft, heeft de Praktijkschool het recht op een aanvullend ondersteuningsbudget voor deze leerling.

Beoogde resultaten:
Kwalitatief:
1. Voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en ouders is duidelijk welke procedure het SWV VO Delflanden hanteert om te komen tot de afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring Praktijkonderwijs.
2. Leerlingen die zijn toegelaten tot het Praktijkonderwijs hebben een ontwikkelingsperspectiefplan.
3. Leerlingen die zijn toegelaten tot het Praktijkonderwijs worden begeleid conform de afspraken zoals vastgelegd in het OPP.
4. Bij leerlingen met een TLV-PrO wordt, zolang zij binnen het Praktijkonderwijs geplaatst zijn, structureel extra ondersteuning geboden op die terreinen op basis waarvan zij hun TLV PrO hebben ontvangen (beperkte cognitieve ontwikkeling, grote leerachterstanden al dan niet in combinatie met beperkingen in de sociaal-emotionele ontwikkeling of het gedrag).
5. Leerlingen met een TLV-PrO, behalen het uitstroomniveau dat is vastgelegd in het OPP.

Kwantitatief:
1. Het ondersteuningsbudget voor PrO blijft binnen de afspraken die bestuurlijk zijn gemaakt en zijn vastgelegd in de (meerjaren)begroting.
2. Tussentijdse doorverwijzing naar het VSO op basis van sociaal-emotionele ontwikkeling of gedrag wordt zoveel als mogelijk voorkomen.

Wijze van monitoren:
- De PrO-scholen leveren conform de vastgelegde afspraken in de POVO-procedure het dossier van de leerlingen die voldoen aan de PrO-criteria aan in 1-Loket van Onderwijs Transparant (OT).
- De PrO-scholen registreren de leerlingen voor wie zij een toelaatbaarheidsverklaring PrO hebben ontvangen vóór 1 oktober van elk schooljaar bij DUO.

Terugkerende actiepunten voor SWV:
- Staan beschreven in het programma Loket Passend Onderwijs.

Benodigde formatie vanuit het SWV:
- Staan beschreven in het programma Loket Passend Onderwijs.

Benodigd budget:
In 2016: € 1.215.990
In 2017: € 1.215.990
In 2018: € 1.215.990
In 2019: € 1.215.990
In 2020: € 1.215.990

Risico's en kansen:
- Voorondersteld wordt dat in de komende jaren het totaal aantal leerlingen binnen het samenwerkingsverband zal dalen. Dit zal tot gevolg hebben dat de inkomsten van het Rijk eveneens zullen gaan dalen. Wanneer het totaal aantal PrO-leerlingen echter wel gelijk blijft, brengt dit budgettaire risico's met zich mee. Op basis van prognosecijfers zal dit zichtbaar moeten zijn. Als maatregel hierop zullen er eventueel personele besparingen (op natuurlijke wijze) en managementaanpassingen doorgevoerd moeten worden.
- Een groei van het aantal LWOO/PrO-leerlingen t.o.v. teldatum 01.10.2012 leidt tot een lager bedrag per leerling dat wordt ontvangen, omdat het landelijk budget bevroren is op 2012. Binnen het samenwerkingsverband is een beperkte groei te zien van het aantal leerlingen dat wordt opgevangen binnen het Praktijkonderwijs. Als het huidig beschikbaar gestelde budget van lichte ondersteuning wordt overschreden, zullen alle deelnemende scholen binnen het SWV naar rato van het aantal leerlingen bijdragen om het tekort op te vangen. Dit gebeurt door een korting op de lumpsum van de deelnemende scholen. Aan de hand van de managementrapportage dient hierop goed te worden gemonitord, zodat bijtijds passende bestuursbesluiten genomen kunnen worden.

Hoofdstuk 7
Het FLEX-College: extra ondersteuning in de bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening

In sommige gevallen heeft een leerling van die specifieke of gecompliceerde onderwijs- en zorgbehoeften dat een reguliere school voor voortgezet onderwijs daar geen goed antwoord meer op kan bieden.
Dan bestaat de mogelijkheid dat de schoollocatie het noodzakelijke onderwijs- en zorgaanbod laat verzorgen door het FLEX-College. Binnen het FLEX-College wordt dan voor de leerling een onderwijs- en zorgprogramma op maat opgezet, met als doel het maximaal haalbare te bereiken. Afspraken betreffende de in te zetten ondersteuning worden vastgelegd in het OPP.

7.1 Bestuurlijk kader ten aanzien van de bovenschoolse voorziening

De bestuurlijk vastgestelde hoofdlijnennotitie[i] stelt dat het SWV VO Delflanden één integrale bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening van maximaal 30 lesplaatsen op jaarbasis heeft. Deze voorziening biedt -in duur en qua inhoud- op maat trajecten aan leerlingen.

7.2 Wettelijk kader ten aanzien van bovenschoolse voorzieningen

Het ministerie van OC&W heeft in januari 2013 een brochure [ii] uitgegeven waarin het wettelijk kader van bovenschoolse voorzieningen nader wordt uitgewerkt. Bij het inrichten van het bovenschoolse FLEX-College van het SWV VO Delflanden, zijn de uitgangspunten in deze brochure als randvoorwaarden meegenomen. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen taken en verantwoordelijkheden van de stamschool en die van het samenwerkingsverband en/of de bovenschoolse voorziening.

Taken en verantwoordelijkheden van de stamschool

- De leerling wordt of blijft ingeschreven op een reguliere school voor voortgezet onderwijs. Het bevoegd gezag van deze school is verantwoordelijk voor de leerling.
- De stamschool is verantwoordelijk voor de verzuimregistratie van de leerling. Het FLEX-College levert hiervoor wekelijks de gegevens aan.
- De stamschool stelt voor de leerling een ontwikkelingsperspectiefplan op. Men formuleert een gerichte ondersteuningsvraag (onderwijs en zorgarrangement), waarbij het doel is de leerling terug te laten keren in het reguliere voortgezet onderwijs. De verwachte verblijfsduur en of er sprake is van een geheel of partieel verblijf maken onderdeel van dit ontwikkelingsperspectiefplan uit.
- In overleg tussen het FLEX-College, de stamschool en de hulpverlening wordt voorafgaand besproken wat de ontwikkeling van de leerling is, of bijstelling van dit perspectief nodig is en of terugkeer naar de reguliere school na afronding van het traject mogelijk is. De afstand tussen de school van inschrijving en de voorziening moet zo klein mogelijk blijven.
- De leerlingen tellen voor de opbrengstbepaling mee bij de school waar de leerling is ingeschreven. De inspectie kan via het reguliere toezicht de school aanspreken op de gerealiseerde toegevoegde waarde van het onderwijs in het FLEX-College.
- Als leerlingen en hun ouder(s)/verzorger(s) het niet eens zijn met een eventuele plaatsing in het FLEX-College of terugplaatsing na afronding van het FLEX-traject in het reguliere onderwijs, wenden ze zich tot het bevoegd gezag van de school waar de leerling staat ingeschreven.

Taken en verantwoordelijkheden van het samenwerkingsverband en/of het FLEX-College

- Het SWV is verantwoordelijk voor -en door de inspectie aanspreekbaar op- de kwaliteit van het onderwijs in het FLEX-College. De inspectie houdt hier toezicht op.
- Voor leerlingen die een programma langer dan drie maanden volgen, geldt dat het onderwijs moet worden verzorgd door docenten die voldoen aan de bevoegd- en bekwaamheidseisen zoals die zijn vastgelegd in de WVO.
- Het FLEX-College is het eerste aanspreekpunt voor leerlingen die daar onderwijs volgen en hun ouder(s)/ verzorger(s). Bij problemen kunnen zij zich wenden tot de reguliere klachtenprocedure van het samenwerkingsverband.
- Het is niet mogelijk om op het FLEX-College zelfstandig te examineren maar wel om examens af te nemen onder verantwoordelijkheid van de school waar de leerling staat ingeschreven.

De wettelijke context binnen Passend Onderwijs maakt duidelijk dat er bij een bovenschoolse voorziening sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid met de stamschool in taken en verantwoordelijkheden. De nadruk op het

opstellen van het ontwikkelingsperspectiefplan onder verantwoordelijkheid van de stamschool en het expliciet benoemen van de 'korte lijn' vraagt om een (pro)actieve en structurele betrokkenheid van de stamschool tijdens het verblijf van haar leerling op een bovenschoolse voorziening.

7.3 De inrichting van het FLEX-College

7.3.1 Verdeling van lesplaatsen en crisisplaatsen

Het aantal beschikbare plaatsen op het FLEX-College wordt verdeeld op basis van volgorde van aanmelding. Hierdoor kan er optimaal gebruik worden gemaakt van de beschikbare plaatsen. Het kan echter wel met zich meebrengen dat scholen die 'kleinverbruiker' zijn, kunnen worden geconfronteerd met wachttijden voor plaatsing omdat een 'grootverbruiker' gebruik maakt van een aanzienlijk aantal plaatsen.
Met de schooldirecties is afgesproken dat er niet wordt gewerkt met zogenaamde crisisplaatsen binnen het FLEX-College. Crisisplaatsen leggen namelijk beslag op schaarse capaciteit die in principe integraal beschikbaar moet zijn voor de doelgroep. Wanneer sprake is van een crisissituatie op een schoollocatie neemt de directeur van de desbetreffende school direct contact op met de directeur van het SWV. Zij zoeken in gezamenlijk overleg naar de best passende oplossing voor leerling en school. Onder crisissituatie wordt verstaan: "de omstandigheid waarin een leerling per direct niet meer tot de stamschool kan worden toegelaten en schoolwisseling niet passend is." Veelal zal het hierbij gaan om zorg betreffende de veiligheid van leerlingen en/of medewerkers.

7.3.2 Omschrijving van de groep leerlingen

Bij plaatsing van leerlingen in het FLEX-College gaat het om leerlingen die staan (of worden) ingeschreven op een van de aangesloten VO-school binnen het SWV VO Delflanden. Een deel van de doelgroep zit soms voorafgaand aan de plaatsing al thuis. Incidenteel kunnen direct aanpalende samenwerkingsverbanden een leerling plaatsen op het FLEX-College Delft. Hierover hebben zij in alle gevallen vooraf overleg met de directeur van het samenwerkingsverband Delflanden.

Het FLEX-College vervult een belangrijke rol bij het zorgdragen dat scholen aan hun zorgplicht kunnen voldoen en ter voorkoming dat leerlingen thuis komen te zitten.
In principe zijn alle VO-leerlingen van wie het perspectief op een continuering van de reguliere schoolloopbaan (tijdelijk) ontbreekt -en voor wie schoolwisseling (vooralsnog) geen oplossing is- toelaatbaar tot het FLEX-College. Het gaat hierbij in eerste instantie om leerlingen van het Praktijkonderwijs tot en met VWO. Maar ook leerlingen uit het clusteronderwijs worden niet op voorhand geweigerd. Uitgangspunt is de onderwijs- en zorgbehoefte van de leerling. Voorwaarde is wel dat de plaatsing voor de leerling een duidelijke meerwaarde dient te hebben.

Met het individueel en op maat aanbieden van onderwijs- en zorgarrangementen tracht het FLEX-College haar opvangmogelijkheden zo breed mogelijk te maken. Met het oog op de beperkte omvang van de voorziening betekent dit echter ook dat specifieke expertise, materiaal of bepaalde (praktijk)voorzieningen niet altijd beschikbaar zijn. In die situaties zal de uitvoering van het programma in nauw overleg met de stamschool plaatsvinden. Deeltijdenplaatsingen zijn mogelijk. Daar waar noodzakelijk wordt de samenwerking opgezocht met intensievere vormen van hulpverlening.

7.3.3 De organisatie

Uitgangspunten bij het programma aanbod

- Bij plaatsing van een leerling is er sprake van eigen bijdrage vanuit de stamschool (geld volgt de leerling) op basis van het aantal weken dat de leerling in de FLEX-voorziening participeert. Afspraken over de bijbehorende bekostiging wordt jaarlijks vastgesteld in de notitie 'regeling subsidies en bedragen'.
- Het door de stamschool opgestelde ontwikkelingsperspectiefplan bepaalt de inhoud van het programma.
- De stamschool blijft verantwoordelijk voor het onderwijstraject van de leerling.
- Alle vakken worden aangeboden, desnoods met externe docenten buiten de eigen voorziening.
- In het programma kunnen trainingen en/of stages zijn ingebouwd. .
- Een vertegenwoordiger vanuit het sociaal team van de gemeente Delft is fysiek aanwezig in de voorziening.
- Het aangeboden traject is individueel, op maat en flexibel.
- Met behulp van activerende werkvormen wordt gewerkt aan individuele leerdoelen.
- Er is een nauwe samenwerking met de stamschool zowel voorafgaand, als tijdens de plaatsing van de leerling.

Inhoud van het programma
Het FLEX-College geeft jaarlijks, bij de start van een schooljaar, een jaargids uit, waarin de informatie over het schoolprogramma meer gedetailleerd wordt beschreven. De *jaargids van het FLEX-College* is terug te vinden op de website van het samenwerkingsverband.

De individuele leerdoelen van de leerlingen, zoals die in hun ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) staan geformuleerd, zijn richtinggevend voor het dagelijkse bezig zijn van de leerlingen op het FLEX-College. Het positief bekrachtigen van gedrag is een belangrijk methodisch uitgangspunt binnen het FLEX-College. Daardoor worden de leerlingen gestimuleerd om constructief met hun eigen leer- en ontwikkelingsdoelen aan de slag te gaan.

Werken aan de eigen individuele leer- en ontwikkelingsdoelen levert veelal een van de onderstaande resultaten op:
~ Terugstroom naar de stamschool,
~ Doorstroom naar een andere meer passende VO-school
~ Doorstroom naar Voortgezet Speciaal Onderwijs
~ Doorstroom naar het Middelbaar Beroepsonderwijs, veelal gepaard gaand met het lopen van een stage
~ Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Bij aanvang van het Flex-traject worden de langere termijn doelen omgezet naar meer SMART-geformuleerde, korte termijn doelen. Deze korte termijn doelen worden dagelijks met de leerlingen besproken en geëvalueerd.
Er wordt gewerkt aan de individuele leerdoelen aan de hand van:
~ de inzet van het contact van de mentor en alle andere medewerkers van het FLEX-College
~ de inzet van eventuele terugstroom-momenten
~ de inzet van Positive Behavior Support (PBS)
~ de inzet van Action Learning, georganiseerd vanuit de organisatie Choice Training

Aan de hand van dag- en weekplanners en toets schema's, waarbij gegevens vanuit Magister in de meeste gevallen voor input zorgen, wordt de didactische voortgang van een leerling ingevuld, gestuurd en gevolgd. Daarbij is het aanleveren van adequaat schoolwerk vanuit de stamscholen noodzakelijk en voorwaardelijk.
Indien niet anders afgesproken, worden toetsen door de stamscholen aangeleverd en gecorrigeerd en op het FLEX-College gemaakt. Het streven is om resultaten en voortgang gelijke tred te laten houden met het niveau wat afgesproken is in de doelstellingen van het OPP. Als er afgeweken wordt van het 'reguliere' onderwijsprogramma zal de verantwoording daarvan terug te vinden zijn in het OPP.

De duur van het programma en de ordening van groepen
Een leerling verblijft binnen het FLEX-College zo kort als nodig en zo lang als noodzakelijk. De afspraken hieromtrent worden vastgelegd in het OPP. De voorziening is gericht op terugstroom naar het regulier voortgezet onderwijs of doorstroom naar het VSO of het MBO. Desondanks is er vooraf geen maximum verblijfsduur.
Er wordt uitgegaan van 10 lesplaatsen per groep, waarvoor per klas 0,8 FTE beschikbaar is. Bij de verdeling van leerlingen wordt onderscheid gemaakt op basis van leeftijd, onderwijstijd en gedeeltelijk ook uitstroomperspectief:
- Een groep met 10 lesplaatsen met een lesrooster van een week. Naar verwachting stromen de leerlingen in deze groep weer uit naar (regulier) onderwijs.
- Twee groepen met een al dan niet parttime rooster, waarbij -naast onderwijs- andere activiteiten als therapie, dagbesteding of stage worden ingeroosterd. De uitstroom van deze doelgroepen zal meer gedifferentieerd zijn. Deze twee groepen bieden beide 10 lesplaatsen, maar kunnen op basis van de veelal parttime roosters, een hogere capaciteit aan.

Samenwerking met de stamschool
Omdat de regelgeving voorschrijft dat het ontwikkelingsperspectiefplan vanuit de stamschool wordt opgesteld, is een nauwe afstemming en samenwerking tussen de stamschool en het FLEX-College randvoorwaardelijk. Zo zal duidelijk moeten zijn of het gaat om een kortdurende of langduriger plaatsing en of er perspectief op terugkeer naar de stamschool is. De keuze voor het individuele onderwijsprogramma (de te volgen vakken) wordt op dat moment gemaakt tussen ouders, leerling, school en SWV en vastgelegd in het OPP. Leerlingen werken daarbij met het lesmateriaal van de stamschool.
Er worden tevens vooraf afspraken gemaakt over de rol van de stamschool bij de uitvoering van het onderwijsprogramma. Het kan hierbij gaan over de ondersteuning (bv. ten aanzien van instructie) van individuele docenten, het aanleveren van toets- en lesmateriaal door de stamschool en de wijze van toetsing.

Ook afspraken over melding van verzuim en de aanwezigheid van school bij voortgangsgesprekken en evaluatiebesprekingen worden met elkaar gemaakt. De stamschool blijft verantwoordelijk voor de leerling zo lang deze op de school staat ingeschreven.
Van elke school wordt verwacht dat deze in principe bereid is leerlingen uit het FLEX-College, indien dat functioneel is, toe te laten tot de schoollocatie om bv. instructie te ontvangen. In voorkomende gevallen kan er sprake zijn van een symbiose onderwijstraject tussen stamschool en voorziening met name waar het vakken betreft die de voorziening door zijn kleinschaligheid zelf niet kan bieden.

Samenwerking met de ouders
De rol van ouders tijdens het verblijf van hun kind op het FLEX-College staat beschreven in het ontwikkelingsperspectief. Zonder een constructieve samenwerking met de ouders is de (school)kans van slagen voor de jongere beperkt. Vanwege de onmacht die bij en door ouders vaak wordt geconstateerd, kan de sociaal coach vanuit het FLEX-College ook opvoedingsondersteuning aanbieden aan de ouders, indien noodzakelijk of gewenst. Dit wordt meegenomen in het ontwikkelingsperspectiefplan. Veelal wordt dan gesproken van een integraal plan onderwijs en zorg.

Samenwerking met jeugdzorg
Vanaf 01-01-2015 is vanuit het Sociaal Team Delft een hulpverlener verbonden aan het FLEX-College voor 12 uur in de week. In deze 12 uur houdt de medewerker zich bezig met leerlingen (en bijbehorende gezinnen) die op het FLEX-College zitten. De medewerker van het Sociaal Team vervult de brugfunctie tussen onderwijs en de zorg voor jeugd. Hij heeft de kennis en deskundigheid van onderwijs en van zorg. Enkelvoudige vraagstukken in de hulpverlening worden snel zelf opgepakt en als generalist is deze sociaal coach in staat om breed hulp in te zetten.

De werkzaamheden van de medewerker van het Sociaal Team binnen het FLEX-College bestaan grofweg uit:
1. Fungeren als vraagbaak voor de docenten op het FLEX-College als het gaat om specifieke (psychiatrische of opvoedkundige) problematiek die de jongere ervaart en hoe daar het beste op kan worden geanticipeerd, de afstemming tussen school en de hulpverlening die reeds in het gezin zit, dan wel de doorgeleiding van de leerling (en het gezin waarvan de leerling deel uit maakt) naar de hulpverlening toe.
2. Nauwe samenwerking en overleg met de gedagswetenschapper van het FLEX-College, door aansluiting bij de gesprekken die de gedragswetenschapper van het FLEX-College voert met ouders/verzorgers. Doel daarbij is het verkrijgen van meer zicht op de problematiek die er thuis is. Op basis van deze input maakt de medewerker vervolgafspraken met de ouders en hulpverlening om onderwerpen/knelpunten verder in kaart te brengen en zorg te dragen voor een goede afstemming tussen onderwijs en zorg.
3. Doorgeleiden naar de hulpverlening indien er in de thuissituatie zaken (gaan) spelen die opgelost dienen te worden door de inzet van hulpverlening.
4. Taxatie van de ernst van de problematiek en afschalen naar Jeugdteam indien van toepassing.
5. Voeren van gesprekken met leerlingen aan de hand van signalen van de docenten met betrekking tot thuis, vrije tijd, kind gerelateerde problematiek en doorzetten van de signalen naar de betrokken partijen.
6. Participatie in de leerling vergaderingen, om mee te kunnen denken in casuïstiek, mee kijken naar perspectief en doelen van leerlingen en ouders.

De medewerker van het Sociaal Team overstijgt de oude functie van maatschappelijk werker. In de nieuwe situatie is er duidelijk sprake van een “maatschappelijk werker plus”.
~ Er wordt dieper op problematiek ingegaan, nieuwe hulpverleningsbronnen worden aangeboord, er worden door de medewerker zelf intensieve gesprekken gevoerd met ouders en leerlingen.
~ De medewerker kent de wegen in de hulpverlening en is in staat om de juiste mensen met de juiste vragen en opdrachten achter hun broek te zitten. Er gebeurt daarom meer, alhoewel er binnen de hulpverlening nog wel beperkingen blijven bestaan.
~ Er is sneller sprake van passende hulpverlening, het doorpakken in de gevallen dat hulpverlening vastloopt, gaat goed. De medewerker heeft ook mandaat om door te mogen pakken. Er is sprake van een echte regisseur in hulpverlening.

De werkzaamheden van de medewerker worden in en buiten het FLEX-College uitgevoerd. Indien de hulp aan jongere, het gezin en het netwerk om een intensievere inzet vraagt zal de medewerker aanvullende hulp organiseren. Dit kan een ambulant hulpverleningstraject zijn, maar bijvoorbeeld ook inzet van een gedragswetenschapper/behandelaar. Het streven is om zoveel mogelijk met vaste (ambulant) hulpverleners te werken. Dit bevordert het soepel schakelen tussen het FLEX-College en de specialistische zorg. Soms is er bij plaatsing al sprake van ambulante hulp door een jeugdzorginstelling. De medewerker van het Sociaal Team vervult dan de brugfunctie.

De medewerkers van het FLEX-College
Vanuit het samenwerkingsverband werken op het FLEX-College een meewerkend voorman, docenten en een gedragswetenschapper. Met elkaar vormen zij het team van het FLEX-College. De sleutelfiguur is de docent in zijn rol als mentor. Hij is de spil, het eerste aanspreekpunt. Dit geldt ook in situaties waarbij niet de mentor zelf, maar collega's onderdelen uit het programma verzorgen. De mentor is naast docent ook pedagoog, een "docent plus" dus.
De gedragswetenschapper houdt zich bezig met pedagogisch-didactische vraagstukken en met het gedrag van leerlingen in relatie tot de onderwijscontext. De gedragswetenschapper maakt de vertaalslag van de doelen uit het handelingsdeel van het OPP naar het onderwijsprogramma op het FLEX-College en ziet er op toe dat het onderwijs- en zorgprogramma blijft aansluiten op dat wat met de doelen wordt beoogd.

De inzet van docenten vanuit een docentenpool
Het FLEX-College begeleidt leerlingen op alle niveaus van het voortgezet onderwijs; van praktijkonderwijs tot en met VWO en van brugklas tot en met de examenklas. Dat vraagt een zeer breed aanbod van theoretische vakken, praktijkvakken en stagebegeleiding. Het docententeam van het FLEX-College is te klein om op al deze gebieden alle jongeren onderwijs inhoudelijk adequaat te begeleiden. Daarom wordt nagedacht over de manier waarop kennis en vaardigheden van docenten van de scholen die zijn aangesloten bij het samenwerkingsverband kunnen worden ingezet.
Er is behoefte aan een pool van docenten die op drie verschillende manieren kan worden ingezet voor didactische ondersteuning aan de jongeren op het FLEX-College. Het gaat dan om docenten die inzetbaar zijn als:
a) Vraagbaak/helpdesk
Bij een vraagbaak/helpdesk zijn docenten beschikbaar die op afstand vragen van jongeren kunnen beantwoorden op het gebied van de theoretische vakken: vreemde talen, economie, wiskunde, natuur- en scheikunde. De jongeren kunnen via e-mail hun vragen stellen. De docenten van de vraagbaak/helpdesk geven via e-mail uitleg. Eventueel zou dit ook door middel van skype kunnen gebeuren.
b) Specialist op de voorziening
Het gaat hierbij om docenten die oproepbaar zijn om ook daadwerkelijk in het FLEX-College enkele lessen te verzorgen. Het gaat om de practicumlessen voor de vakken biologie, natuur- en scheikunde aan kleine groepen leerlingen op alle niveaus.
c) Praktijkdocent op de schoollocatie
Dit betreft praktijkdocenten die de leerlingen uit de bovenbouw van het vmbo-basis/kader kunnen begeleiden bij hun lessen PTA van de praktijkvakken. De lessen worden gegeven op de schoollocaties, omdat daar voor die vakken alle nodige voorzieningen aanwezig zijn. De lessen worden gegeven in kleine groepen of individueel op de momenten dat er geen andere leerlingen in het lokaal aanwezig zijn. Omdat het zal gaan om leerlingen van verschillende scholen, zal het nodig zijn om voor deze groep een aangepast PTA op te stellen dat voldoet aan de exameneisen. Gedacht wordt aan een programma dat is samengesteld uit praktijklessen en het opdoen van werkervaring door middel van lopen van stages.

Het SWV wil in de toekomst graag experimenteren met een docentenpool met docenten die bereid zijn om zich te verbinden aan het FLEX-College. Het gaat om docenten die zich op freelancebasis willen inzetten, waarbij de gerealiseerde uren declarabel zijn bij het SWV. In nader overleg met de directiekring zal dit verder vorm moeten krijgen. De docenten uit de docentenpool krijgen de mogelijkheid deel te nemen aan deskundigheidstrainingen voor medewerkers van het SWV VO Delflanden. De inzet van VO-docenten via een docentenpool in en om de bovenschoolse voorziening versterkt, naast de kwaliteit van het geboden onderwijs op het FLEX-College, ook de verbinding tussen het FLEX-College en de afzonderlijke scholen.

Nazorg
Bij de nazorg moet een onderscheid gemaakt worden tussen inzet vanuit onderwijs en vanuit de zorg voor jeugd. De nazorg vanuit het onderwijs is gericht op leerling en docent(en). De ondersteuning van de leerling heeft tot doel het geleerde gedrag ook in de schoolcontext te laten zien. De ondersteuning voor docenten bestaat uit de operationalisatie van de "bijsluiter" wat de beste (pedagogische) aanpak voor deze leerling is. De bereidheid van docenten tot zelfreflectie en om de leerling open tegemoet te treden zijn voorwaarden om de kans van slagen bij deze nieuwe kans van twee kanten maximaal te laten zijn. De rol van de schoolleiding is hierbij onontbeerlijk. De uitvoering van nazorg door het onderwijs geschiedt vanuit menskracht van het Expertisecentrum en vindt plaats door de BPO-er die is verbonden aan de school van herkomst of de school waar de leerling naar uitstroomt.

Als de leerling de bovenschoolse voorziening verlaat is het mogelijk dat de inzet van de jeugdprofessional nog niet is afgerond en continuering van hulpverlening aan de orde is. In dat geval is er nog steeds een actuele hulpvraag.

Specifieke nazorg kan, als er geen sprake is van een actuele hulpvraag, zich richten op de uitvoering van de "bijsluiter" voor de ouders. Als de inzet van de jeugdhulp eindigt bij de overgang naar school, bestaat de nazorg er in ieder geval uit dat men nog tweemaal informeert bij de school of er veranderende omstandigheden zijn die alsnog een rol vanuit de jeugdprofessional zouden rechtvaardigen.

MBO-kwalificatie
Er is meer tijd nodig om de (on)mogelijkheden te onderzoeken voor leerlingen om een MBO-kwalificatie te behalen in het FLEX-College als onderdeel van een bredere bovenschoolse Flex-voorziening in de regio. Vooralsnog blijft deze ambitie gehandhaafd. De komende jaren moet de haalbaarheid van deze ambitie nader worden verkend en worden afgestemd met de samenwerkingsverbanden Den Haag, Westland en Zoetermeer.

7.4 Huisvesting
De huidige locatie waar op dit moment het FLEX-College is gehuisvest, staat op de nominatie om te worden gesloopt ten behoeve van nieuwbouw. Het onderwerp huisvesting van het FLEX-College is onderwerp van gesprek tussen het SWV VO Delflanden en de gemeente Delft. In een programma van eisen staan de volgende aandachtspunten benoemd:

- Minimaal drie lokalen voor de opvang van leerlingen
- Een ruimte waarin geïntegreerd handvaardigheid/techniek/informatica kan worden aangeboden
- Een kantine waarin ook een activiteit koken gegeven kan worden
- Gespreksruimtes
- Kantoorruimte
- Een ruimte t.b.v. trainingen
- Huur van een sportruimte
- Bij voorkeur een groene omgeving met voldoende ruimte

7.5 Bekostiging FLEX-College
Een lesplaats in het bovenschoolse FLEX-College kost op jaarbasis € 16.000,00. Om deze vorm van extra onderwijs- en zorg te kunnen financieren, wordt (een deel van) de rijks bekostiging die de stamschool voor de leerling ontvangt, overgeheveld naar het FLEX-College, volgens het principe "geld volgt de leerling" en aangevuld met budget vanuit het samenwerkingsverband. De uitwerking hiervan is terug te vinden in de bestuurlijk jaarlijks vast te stellen beleidsnotitie "overzicht subsidies en bedragen".

7.6 Nieuw te ontwikkelen 'FLEX-constructies' voor speciale doelgroepen
Met de maatwerkgerichte onderwijs- en zorgprogramma's in het vizier die binnen het FLEX-College worden aangeboden zijn in de gesprekken met locatiedirecteuren VO en VSO en met de geïndiceerde Jeugdhulpverlening (Jeugd GGZ) enkele bijzondere FLEX-constructen de revue gepasseerd. Deze bijzondere FLEX-constructen zullen in de looptijd van dit ondersteuningsplan op haalbaarheid en realiseerbaarheid getoetst moeten gaan worden en, indien mogelijk, verder worden uitgewerkt tot concrete programma's binnen de beleidsruimte en de begrotingsruimte van het samenwerkingsverband.
Genoemd zijn een FLEX-voorziening voor leerlingen die in het VSO uitvallen of uit dreigen te vallen, een onderwijs- en zorgprogramma voor leerlingen in primair en voortgezet onderwijs met psychiatrische problematiek zoals nu door de Jutters en Zefier in Den Haag wordt aangeboden en een opvangvoorziening voor leerlingen die terugkeren uit detentie en waarbij een intensieve vorm van aangepast onderwijs gecombineerd dient te worden met reclasseringsafspraken.

7.7 Programma 2016 - 2020 gericht op extra ondersteuning in het bovenschoolse FLEX-College

Programma 5: Het FLEX-College

Het onderwijs- en zorgarrangement binnen het FLEX-College is een maatwerk aanbod dat wordt vastgelegd in een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). De bekostiging van de voorziening vindt plaats door een combinatie van geld van de schoollocaties (geld vanuit de school volgt de leerling naar het FLEX-College), budget vanuit het SWV VO Delflanden en budget vanuit de gemeenten (inzet van medewerker vanuit Team Jeugd).
Het bovenschoolse FLEX-College vervult een belangrijke rol bij het zorgdragen dat scholen aan hun zorgplicht kunnen voldoen en ter voorkoming dat leerlingen thuis komen te zitten. Het FLEX-College draagt derhalve bij aan de realisatie van een dekkend onderwijs- en zorgnetwerk binnen het SWV VO Delflanden voor die leerlingen die niet (meer) binnen de reguliere scholen van voortgezet onderwijs kunnen worden opgevangen.
Met het individueel en op maat aanbieden van onderwijs- en zorgarrangementen tracht de voorziening haar potentiële doelgroep zo breed mogelijk te maken.

Doel:
Leerlingen die vanwege meervoudige en complexe onderwijs- en opvoedbehoeften gedurende kortere of langere tijd niet kunnen worden opgevangen binnen de eigen stamschool, kunnen verder werken aan een voor hen passend ontwikkelingsperspectief, middels een maatwerkpakket van onderwijs en zorg binnen het bovenschoolse FLEX-College.

Beoogde resultaten:
Kwalitatief:
1. Dreigende uitvallers uit het regulier onderwijs worden geen thuiszitters
2. Dreigende uitvallers krijgen een nieuw toekomstperspectief aangeboden.
3. Leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedbehoeften hebben een ontwikkelingsperspectiefplan.
4. Leerlingen worden begeleid conform de afspraken zoals vastgelegd in het ontwikkelingsperspectiefplan.
5. Leerlingen met een ontwikkelingsperspectiefplan behalen het uitstroomperspectief dat mag worden verwacht.
6. Er vindt een positieve gedragsverandering plaats bij de leerling gericht op onderwijs en opvoeding.
7. Het klassenteam van de stamschool wordt bij terugkeer van de leerling geïnformeerd over de ingezette interventies bij het FLEX-college en krijgen handelingsgerichte adviezen aangereikt.

Kwantitatief:
8. De VSV-normen binnen de onderbouw VMBO (1%), de bovenbouw VMBO (4%) en de bovenbouw HAVO/VWO (0,5%) zijn behaald.
9. Ten minste 85% van de ouders/verzorgers, leerlingen en docenten geeft aan dat de afspraken over de inzet van de extra ondersteuning zijn nagekomen.
10. Ten minste 75% van de ouders/verzorgers, leerlingen en docenten geeft aan dat de extra onderwijsondersteuning heeft bijgedragen aan het bereiken van de opgestelde doelen in het OPP.
11. Van de leerlingen die in het FLEX-College zijn geplaatst, stroomt minimaal 65% met succes terug naar regulier voortgezet onderwijs, of uit naar MBO of hoger onderwijs, passend bij de mogelijkheden vastgelegd in het ontwikkelingsperspectiefplan.
12. Maximaal 35% van de in het FLEX-College geplaatste aantal leerlingen vindt zijn weg naar het Speciaal Onderwijs, wordt doorgeplaatst naar een drie-milieusetting of heeft zorg boven onderwijs nodig.
13. Het aantal leerlingen dat 4 weken of langer zonder passend onderwijsarrangement thuiszit, is op jaarbasis percentueel kleiner dan 0,5 %.

Wijze van monitoren:
- De gemeenten leveren minimaal een keer per jaar een verzuimrapportage aan die wordt besproken in de directiekring.
- Gemeenten leveren tweemaandelijks een thuiszittersrapportage aan.
- Schoollocaties leveren minimaal eens per twee maanden het aantal thuiszitters van hun locatie en de ondernomen activiteiten in de voorafgaande periode.
- De schoolbesturen leveren eenmaal per jaar een overzicht van het aantal VSV-ers per schoollocatie, uitgesplitst naar onderbouw en bovenbouw.
- Registreren van leerlingen waarbij de onderwijsbehoefte de basisondersteuning overstijgt in OT.
- Ongeveer een keer per 7 weken wordt in gesprek met stamschool, ouders, leerling en hulpverleningspartners beoordeeld of de korte termijndoelstellingen zijn behaald en wat de korte termijndoelstellingen voor

de volgende periode van ongeveer 7 weken gaan worden.

- Follow-up meting één jaar na afronding FLEX-traject.
- Resultaten tevredenheidsmetingen leerling, ouders en stamschool.
- Resultaten tevredenheidsmetingen gericht op onderwijs- en zorgarrangementen in samenwerking met gemeenten.
- Jaarlijkse rapportage van in- en uitstroom per schoollocatie met bijbehorende resultaten aan directiekring en bestuur.

Terugkerende actiepunten voor SWV:

- Afnemen van tevredenheidsmetingen na ieder afgerond onderwijs- en zorgarrangement door gedragswetenschappers SWV.
- Verwerken van tevredenheidsmetingen en presenteren van de resultaten in jaarlijkse monitor door medewerker Loket Passend Onderwijs.
- **F**ollow-up meting door Loket Passend Onderwijs i.s.m. FLEX-College
- Jaarlijks presenteren van de resultaten tevredenheidsmetingen, in- en uitstroomgegevens per schoollocatie, follow-upgegevens in relatie tot aantal thuiszitters en VSV-ers.

Benodigde formatie vanuit SWV:

Bij een gelijkblijvend aantal lesplaatsen:

- 3,9 fte inzet personeel vanuit het FLEX-College

Benodigd budget:

Er van uitgaande dat -bij een volledige bezetting van de 30 lesplaatsen- ongeveer € 150.000,00 door de schoollocaties wordt gefinancierd:, worden de kosten vanuit het budget van het SWV:
In 2016: € 212.530 (incluis personeelskosten)
In 2017: € 302.650 (incluis personeelskosten en verhuiskosten)
In 2018: € 252.650 (incluis personeelskosten)
In 2019: € 253.150 (incluis personeelskosten)
In 2020: € 253.150 (incluis personeelskosten)

Risico's en kansen:

- Het FLEX-college is een bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening, die als tussenvoorziening fungeert tussen regulier voortgezet onderwijs en speciaal voortgezet onderwijs. Begin 2015 bleek het aantal opvangplekken te beperkt en is het aantal uitgebreid naar 30. De uitgaven bestaan m.n. uit personele en huisvestingslasten. In de nieuwe begroting wordt uitgegaan van een optimale bezetting van de 30 lesplaatsen, waarbij de scholen een eigen bijdrage hebben, zoals bestuurlijk is vastgesteld. Bij een niet optimale bezetting bestaat het risico van budgetoverschrijding. Er wordt altijd gestreefd naar een zo volledig mogelijke bezetting. Indien dit niet haalbaar is, zullen er bestuurlijke keuzes gemaakt dienen te worden, gericht op aanpassingen in beleid, dan wel reductie in personeels- of huisvestingslasten.
- Vooralsnog is de druk op plaatsingen binnen het FLEX-College vrij groot. Tot nu toe heeft het SWV dat kunnen oplossen door, eerder dan begroot, bestuurlijk akkoord te krijgen op personele uitbreiding. Daarnaast door creatieve oplossingen te bieden in de vorm van instroomgroepen. Als de druk op het FLEX-College blijft toenemen, ontstaan wachttijden wat extra risico's met zich meebrengt daar waar het gaat om VSV en thuiszitters aantallen. Indien sprake dreigt van lange wachttijden als gevolg van een eventueel capaciteitsprobleem bij het FLEX-college, wordt het bestuur hierover geïnformeerd, zodat passende maatregelen kunnen worden genomen.

Hoofdstuk 8
Het Voortgezet Speciaal Onderwijs: diepteondersteuning waar moet

De reguliere scholen van voortgezet onderwijs kennen grenzen aan de onderwijs- en zorgondersteuning die binnen de school kan worden geboden. Indien de ondersteuningsbehoeften van de leerling om langdurige of extra intensieve begeleiding vragen die niet binnen het reguliere voortgezet onderwijs kan worden geboden en ook niet kan worden geboden in het bovenschoolse FLEX-College, zal het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) mogelijk het beste kunnen inspelen op de ondersteuningsvragen.

Het VSO cluster 3 en cluster 4 wordt beschouwd als een onmisbaar onderdeel in het totale onderwijsaanbod, dat ervoor moet zorgen dat er voor elke leerling binnen het SWV VO Delflanden een passende onderwijsplek is. Een klein percentage leerlingen zal gebruik maken van deze zogenaamde diepteondersteuning binnen het VSO.

Voor wat de omvang van het VSO betreft, worden de huidige verwijzingscijfers gehanteerd (zie hoofdstuk 4). De verwijzing van leerlingen binnen het SWV VO Delflanden naar het speciaal onderwijs ligt onder het landelijk gemiddelde. Er is geen onderwijsinhoudelijke reden om de verdeling in aantal leerlingen regulier onderwijs – speciaal onderwijs binnen het samenwerkingsverband gedurende de looptijd van dit ondersteuningsplan te wijzigen.

8.1 Onderwijs- en ondersteuningsaanbod in het VSO, cluster 3
VSO-scholen cluster 3 zijn speciale onderwijsvoorzieningen voor leerlingen die zeer moeilijk leren, langdurig ziek zijn, een lichamelijke of meervoudige beperking hebben.

8.1.1 VSO-ZML (EMB)
Voor leerlingen die een zeer intensieve ondersteuning nodig hebben vanwege een verstandelijke beperking en behoren tot de doelgroep zeer moeilijk lerend al dan niet met een ernstig meervoudige beperking, zijn er binnen het SWV VO Delflanden twee onderwijslocaties beschikbaar: het Herman Broerencollege in Delft en ’t Kraaienest in Pijnacker-Nootdorp.
De aard en de oorzaak van de beperking verschilt per leerling. Veelal is er sprake van een verstandelijke beperking. Daarbij kan sprake zijn van problemen in de sociaal-emotionele ontwikkeling en/of gedragsproblematiek. Ook kan sprake zijn van een verstandelijke beperking met een complexe stoornis. Het werken binnen het VSO is erop gericht de leerlingen geleidelijk in contact te brengen met de maatschappelijke praktijk. De leerlingen ontwikkelen competenties gericht op de 3 pijlers; werken, wonen en vrije tijd. Voor alle leerlingen wordt er een ontwikkelingsperspectief vastgesteld. Het ontwikkelingsperspectief is leidend in het onderwijsaanbod van de leerling en wordt de verwachte uitstroom vastgesteld. De kerndoelen voor het VSO vormen het fundament voor de onderwijsinhoudelijke inrichting van het VSO in twee uitstroomprofielen: het uitstroomprofiel gericht op doorstroom naar de arbeidsmarkt en uitstroom gericht op doorstroom naar de dagbesteding. In enkele gevallen is het mogelijk dat een leerling vanuit het VSO ZML doorstroomt naar het Praktijkonderwijs.
Door het individuele karakter van het onderwijsaanbod dat een leerling volgt is het moment van uitstroom variabel. De leerlingen verlaten het ZML tussen de 18 en 20 jaar.

8.1.2 VSO-LZ/LG/MG/EMG
Voor de leerlingen die zeer intensieve ondersteuning nodig hebben en behoren tot de een van de doelgroepen langdurig ziek, lichamelijk gehandicapt of meervoudig gehandicapt, zijn de Maurice Maeterlinckschool in Delft en De Witte Vogel en De Piramide in Den Haag de aangewezen onderwijsinstellingen. Op deze VSO-locaties zitten leerlingen in de leeftijd van 12 tot maximaal 20 jaar. Leerlingen krijgen een op maat gemaakt onderwijs-zorgarrangement gericht op een zo volwaardig mogelijke deelname aan de samenleving op de levensgebieden onderwijs, werken, wonen en vrije tijd.

De Maurice Maeterlinckschool in Delft kent een SO en een VSO-afdeling. Binnen het VSO wordt onderwijs en zorg geboden aan leerlingen met meervoudige beperkingen. De afdeling VSO hanteert de kerndoelen voor zeer moeilijk lerenden en meervoudig gehandicapten. Veel leerlingen van de afdeling SO-MG (Speciaal Onderwijs voor Meervoudig Gehandicapten) stromen rond hun dertiende jaar door naar het VSO-MG. Hier worden veelal dezelfde leerlijnen en profielen gehanteerd, met als uitbreiding de oriëntatie op arbeid.

De Witte Vogel in Den Haag biedt binnen de VSO-afdeling onderwijs aan leerlingen met een meervoudige handicap (MG) en leerlingen met een ernstige meervoudige handicap (EMG). De VSO-afdeling heeft MG en EMG-groepen in

de leeftijd van 12 tot 20 jaar. Afhankelijk van de leeftijd, de belevingswereld, het ontwikkelingsniveau en de zorg die een kind nodig heeft, wordt het kind in een van de groepen ingedeeld. De groep waartoe een kind behoort heeft een eigen groepsteam, dat bestaat uit leerkrachten, assistenten en therapeuten. Het onderwijs aan leerlingen met meervoudige beperkingen is gericht op het realiseren van de kerndoelen ZML/MG. Dat zijn de opgestelde richtlijnen voor het speciaal onderwijs. Die geven aan wat zeer moeilijk lerende of meervoudig gehandicapte leerlingen aan het eind van hun schooltijd moeten kennen en kunnen. Zij houden geen resultaatverplichting in voor alle leerlingen. In de praktijk blijkt dat niet alle leerlingen de gestelde kerndoelen kunnen behalen. De kerndoelen worden gebruikt als bron voor het onderwijsaanbod, waarbij de nadruk ligt op het aanleren van functionele kennis en vaardigheden.

Voor zowel De Maurice Maeterlinck als De Witte Vogel geldt dat als leerlingen 16 tot 20 jaar zijn, een maatschappelijk werkende en een stagecoördinator hen gaan begeleiden in het zoeken naar uitstroommogelijkheden. Voor de Witte Vogel is dat te allen tijde dagbesteding. Om tot een verantwoorde keuze te komen, doen leerlingen ervaringen op via interne en externe stages. De begeleiding vindt plaats gedurende het complete proces van keuze, aanmelding en toelating tot de nieuwe instelling.

De Piramide in Den Haag biedt (voortgezet) speciaal onderwijs aan leerlingen van vier tot twintig jaar.
De leerlingen die op De Piramide worden geplaatst, kunnen als gevolg van hun lichamelijke beperking of langdurige ziekte (nog) geen regulier onderwijs volgen. Het onderwijsaanbod is vergelijkbaar met het aanbod in het regulier onderwijs. Door de specifieke expertise van het team, de aanpassingen in het gebouw en de intensieve samenwerking met Sophia Revalidatie krijgen de leerlingen onderwijs, onderwijsondersteuning en de (medische) zorg die ze nodig hebben om te leren en zich optimaal te ontwikkelen. De leerlingen stromen uit naar een vervolgopleiding of de arbeidsmarkt.

8.2 Onderwijs- en ondersteuningsaanbod in het VSO, cluster 4

VSO-scholen cluster 4 zijn bedoeld voor leerlingen met ernstige gedragsproblematiek en/of een ernstige psychiatrische stoornis. Ook leerlingen in een gesloten jeugdinrichting vallen onder deze vorm van onderwijs.

In ons samenwerkingsverband is één speciale onderwijsvoorziening voor cluster 4: Pleysier College Delft. De doelgroep van het Pleysier College Delft betreft leerlingen met zowel internaliserende als externaliserende gedragsproblematiek. Er is vaak sprake van de volgende problematiek of een combinatie ervan: gedragsstoornissen, emotionele stoornissen, psychiatrische problematiek, aan autisme verwante stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen. De meeste leerlingen hebben de motivatie voor school verloren en zijn weinig toekomstgericht. De leerlingen hebben nauwelijks of geen leerritme en hebben vaak achterstanden/hiaten in hun kennisontwikkeling opgelopen. Het gemiddelde leerniveau op de lesplaats Delft varieert van VMBO BBL tot VMBO TL. Zodra leerlingen de school verlaten, hebben ze diverse mogelijkheden. Zo behoort een vervolgopleiding om een diploma en/of startkwalificatie te behalen, maar ook doorstroom naar een vorm van arbeid tot de mogelijkheden.

Het Pleysier College Delft is niet in alle gevallen de meest passende VSO-locatie voor kinderen met internaliserende of externaliserende gedragsproblematiek. In het kader van een dekkend onderwijsaanbod, werkt het SWV VO Delflanden samen met de overige scholen van het Pleysier College in de regio. Daarbij gaat het om het Pleysiercollege Zefier, Westerbeek, Transvaal en Zoetermeer. In incidentele gevallen komt het voor dat leerlingen buiten de regio een school voor voortgezet speciaal onderwijs cluster 4 bezoeken.

Het Pleysier College Zefier biedt onderwijs en begeleiding aan leerlingen van 12 t/m 18 jaar. Het leerniveau varieert van praktijkonderwijs tot en met HAVO/VWO. Jongeren met psychiatrische problematiek kunnen via een indicatie voor GGZ-behandeling worden geplaatst bij de Jutters, het Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie in Den Haag en omstreken of het Curium in Oegstgeest en volgen een maatwerkgericht onderwijsprogramma op de Zefier. Ook leerlingen die deelnemen aan het zogenaamde Schoolfobieproject volgen onderwijs op deze school. Er is dan sprake van een intensief onderwijs- en zorgarrangement. Incidenteel kunnen ook cluster-4 geïndiceerde leerlingen met specifieke behoeften op de Zefier worden geplaatst die niet in behandeling zijn.
Uitgangspunt is dat in het onderwijsprogramma rekening wordt gehouden met het volgen van een behandelprogramma en/of het hebben van een geïndiceerde zorgvraag. Er wordt gestreefd naar een geïntegreerd aanbod van behandeling en school vanuit de visie één kind, één plan met als doel het realiseren van een onderwijs-zorgaanbod dat gericht is op de mogelijkheden van de leerling en dat is afgestemd op het uitstroomprofiel van de leerling.
Het onderwijsprogramma richt zich op het aanleren van vaardigheden die nodig zijn om zo zelfstandig mogelijk te functioneren in de maatschappij en het ontdekken van sterke/minder sterke kanten in relatie tot het functioneren

en leren in een schoolse setting. Er is aandacht voor het verminderen en/of wegwerken van hiaten in kennis en vaardigheden, die door een stagnerende schoolloopbaan zijn ontstaan.

Het Pleysier College Westerbeek biedt onderwijs en begeleiding aan leerlingen van 12 tot en met 19 jaar met een gedragsstoornis en/of psychiatrische stoornis. Er wordt diplomagericht onderwijs aangeboden van VMBO TL tot en met VWO. (vmbo-tl, havo en vwo). Westerbeek is gespecialiseerd in de begeleiding van leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum (ASS). Het onderwijsprogramma wordt afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling. Pleysier College Westerbeek kent in hoofdzaak de uitstroommogelijkheid richting vervolgonderwijs. Uitstroom richt zich op het ROC, het HBO en de Universiteit.

Het Pleysier College Transvaal biedt onderwijs en begeleiding aan leerlingen van 12 tot en met 19 jaar met een gedragsstoornis en/of psychiatrische stoornis, waarbij de onderwijsmogelijkheden van de leerlingen liggen op het niveau van het Praktijkonderwijs of het VMBO. Stage is een belangrijk onderdeel van het onderwijs. De leerlingen ronden het onderwijs af met IVIO-diploma's of een Entree-diploma (MBO-diploma niveau 1). Er wordt toegewerkt naar twee uitstroommogelijkheden: de leerling vervolgt het onderwijs op een mbo-opleiding of de leerling gaat werken (al dan niet met ondersteuning).

Pleysier College Zoetermeer biedt onderwijs en begeleiding aan leerlingen vanaf 12 tot en met 19 jaar. Het onderwijsniveau omvat praktijkonderwijs, vmbo-basisberoepsgerichte leerweg en vmbo-kaderberoepsgerichte leerweg. Leerlingen stromen in vanuit het regulier en speciaal basisonderwijs en vanuit het regulier en voorgezet speciaal onderwijs.

De schoolondersteuningsprofielen van de VSO-scholen geven inzicht in het specifieke dieptezorg aanbod. Het aanbod is aanvullend op de ondersteuning die in de reguliere scholen van voortgezet onderwijs binnen het SWV VO Delflanden kan worden geboden. De schoolondersteuningsprofielen van de verschillende schoollocaties cluster 4 zijn te vinden op de website van het Pleysier College. De schoolondersteuningsprofielen van de cluster 3 scholen zijn te vinden op hun respectievelijke websites.

8.3 Arrangementen plus binnen VSO-scholen

In uitzonderlijke situaties kan het voorkomen dat kinderen niet kunnen meedoen met het reguliere onderwijs op een VSO-school of dat de bestaande mogelijkheden voor maatwerk binnen de school niet volstaan. Zonder maatwerk bestaat het risico dat een passende uitstroombestemming stagneert of dat deze kinderen volledig uit gaan vallen, terwijl zij wel tot leren in staat zijn. Dit risico op uitval is ongewenst.
Voor leerlingen die vanwege lichamelijke of psychische redenen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school kunnen, wordt vanuit de overheid gekoerst om het voor deze kinderen beter mogelijk te maken om onderwijs op een andere plek dan de school te kunnen volgen. Wet- en regelgeving zullen hierop worden aangepast.
Het SWV VO Delflanden wil daarnaast VSO-scholen, waarbij aantoonbaar is gemaakt dat een maatwerkprogramma het ondersteuningsbudget van de leerling overstijgt, financieel ondersteunen middels een 'arrangement plus binnen het VSO'. Daarvoor wordt een beperkt budget opgenomen in het nieuwe ondersteuningsplan en bijbehorende (meerjarige) begroting.

8.4 Afspraken betreffende de tussentijdse groei in het VSO

In artikel 85d van de WVO is geregeld dat het samenwerkingsverband verantwoordelijk is voor de betaling van het personele gedeelte van de ondersteuningsbekostiging voor leerlingen die tussen de telling van 1 oktober en 1 februari daaropvolgend worden ingeschreven in het VSO. Deze betaling heeft betrekking op en vindt plaats in het schooljaar waar de tel- en peildatum qua bekostiging betrekking op heeft. Zo heeft bijvoorbeeld de stand op de peildatum 1 februari 2016 betrekking op een betaling die (bij groei) gedaan moet worden in het schooljaar 2016-2017. In de groeiregeling gaat het niet zonder meer om het tussen 1 oktober en 1 februari nieuw aantal ingeschreven leerlingen op het VSO. Het saldo van nieuw afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen minus de uitgeschreven toelaatbaarheidsverklaringen is leidend voor het bepalen van de groei in het VSO. Bij overgang van de ene VSO-school naar een andere VSO-school – al dan niet gesitueerd binnen of buiten het samenwerkingsverband leidt dus niet tot groei van het aantal VSO-leerlingen. De groei wordt per samenwerkingsverband en per VSO-school (BRIN-nummer) vastgesteld. Tevens dient er onderscheid te worden gemaakt in de drie bekostigingscategorieën; categorie 1 (laag), categorie 2 (midden) en categorie 3 (hoog).

Het samenwerkingsverband voert de berekening voor de groeiregeling zelf uit, alsmede de feitelijke (eventuele) betaling aan het VSO. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van het zogenaamde Kijkglas 3, op de besloten website van DUO. De berekening van de groeiregeling voor een individuele VSO-school kan enkel een bedrag groter of gelijk aan nul zijn. Als er sprake is van een afname van het aantal leerlingen vindt er geen verrekening plaats met de betreffende VSO-school.

De wet geeft geen uitsluitsel over de overdracht van het materiële gedeelte van de ondersteuningsbekostiging of de overdracht van het personele en materiële gedeelte van de basisbekostiging. De VO-raad adviseert om ook voornoemde bekostigingscomponenten over te dragen aan de VSO-scholen, zodat er voor iedere 'groei-leerling' een volledige bekostiging beschikbaar is.
Binnen SWV VO Delflanden is bestuurlijk afgesproken dat voor leerlingen die tellen op de peildatum en het samenwerkingsverband SWV VO Delflanden toebehoren, naast de personele ondersteuningsbekostiging, ook de materiële ondersteuningsbekostiging en de personele en materiële basisbekostiging aan de individuele VSO-scholen worden overgedragen.

Ter dekking van deze tussentijdse groei wordt een bedrag opgenomen in de (meerjarige)begroting van het samenwerkingsverband. Individuele schoollocaties dragen, voor de leerlingen die zij tussentijds verwijzen naar het VSO, bij in de bekostiging van de tussentijdse groei conform het principe "geld volgt de leerling". De uitwerking hiervan is terug te vinden in de bestuurlijk jaarlijks vast te stellen beleidsnotitie "overzicht subsidies en bedragen".

8.5 Overstapbeleid vanuit VSO naar VO

In het voorjaar van 2016 hebben de vier samenwerkingsverbanden in de regio (Delflanden, Haaglanden, Westland en Zoetermeer) samen met het Pleysiercollege een notitie uitgewerkt, waarin de overstap van leerlingen vanuit het VSO naar het VO nader is uitgewerkt en gefaciliteerd. De afspraken rondom de overstap zullen vanaf schooljaar 2016 – 2017 in gezamenlijkheid worden opgepakt en uitgevoerd. De *notitie Overstapbeleid* is terug te vinden op de website van het samenwerkingsverband.

8.6 Nader uit te werken beleid betreffende VSO-leerlingen

De gemeenten en het samenwerkingsverband trekken gedurende de looptijd van dit ondersteuningsplan gezamenlijk op in het nader uitwerken van ideeën om te komen tot een grotere mate van samenwerking of integratie tussen voortgezet speciaal onderwijs en regulier onderwijs. De bestuurlijke ambitie om het VSO niet verder te laten groeien, is daarbij voor zowel het bestuur SWV als de gemeenten een uitgangspunt.
Nader uit te werken beleid betreft vooralsnog de samenwerking tussen het VSO en het VMBO op het gebied van examinering en praktijktoetsing in het examenjaar en een samenwerking tussen VSO en Praktijkonderwijs voor de specifieke doelgroep ZMOLK-ers.
Ook zal gedurende de looptijd van dit ondersteuningsplan een nadere afstemming op het gebied van de inzet van hulpverlening binnen het VSO onderwerp van gesprek zijn tussen gemeenten en samenwerkingsverband.

8.6 Programma 2016 - 2020 gericht op diepteondersteuning in het VSO

Programma 6b: Arrangementen plus binnen het VSO

Dit programma maakt het VSO-scholen mogelijk om voor een beperkt aantal VSO-leerlingen voor wie aantoonbaar is gebleken dat de ondersteuningsbehoeften groter zijn dan vanuit het ondersteuningsbudget kan worden bekostigd, een individueel en aanvullend maatwerk onderwijsarrangement in te kopen en aan te bieden. Daarbij moet door deskundige ketenpartners zijn beoordeeld dat de huidige (reguliere) mogelijkheden voor maatwerk binnen het VSO niet volstaan.

Doel:

VSO-leerlingen, die wel tot leren in staat zijn, maar waarvoor de school in samenwerking met de ketenpartners (SWV VO Delflanden, leerplicht en hulpverlening) constateert dat het bieden van een passend onderwijsprogramma binnen het VSO op dat moment niet (meer) haalbaar is, vanwege zeer complexe problematiek, krijgen de aanvullende onderwijsondersteuning die zij nodig hebben, om zich op onderwijsgebied te kunnen ontwikkelen, passend bij hun uitstroomprofiel.

Beoogde resultaten:

Kwalitatief:

1. Leerlingen binnen ZML categorie 1 waarvoor de ZML-school constateert dat de bekostiging onvoldoende dekkend is om de ondersteuning te organiseren, worden begeleid conform de afspraken in het ontwikkelingsperspectiefplan.
2. Leerlingen binnen het VSO, die wel tot leren in staat zijn maar die vanwege complexe problematiek dreigen thuis te komen zitten, hebben een maatwerkgericht onderwijsprogramma aangeboden gekregen, in nauwe afstemming met de ketenpartners.
3. Leerlingen met een arrangement plus binnen het VSO hebben een integraal onderwijs-en zorgarrangement, waarbij de te realiseren doelen zeer nauw op elkaar zijn afgestemd en zijn vastgelegd in een gezamenlijk plan van aanpak.
4. Leerlingen met een arrangement plus binnen VSO, behalen het uitstroomperspectief dat mag worden verwacht.

Kwantitatief:

1. Het aantal leerlingen vanuit het VSO dat thuis komt te zitten vanwege complexe problematiek, zonder dat een passend individueel onderwijs- en zorgarrangement is aangeboden, wordt gereduceerd.

Wijze van monitoren:

- De VSO-school blijft verantwoordelijk voor de leerling en heeft de zorgplicht. De VSO-school verantwoordt de toegekende middelen door een SMART- geformuleerd OPP bij de start van het passende onderwijsprogramma, tussenevaluaties en aan het eind van elk schooljaar een eindevaluatie met de behaalde resultaten en het plan voor terugstroom naar de eigen schoollocatie.
- Regelmatige terugkoppeling van de uitputting van het budget op basis van de gehonoreerde arrangementsaanvragen aan de directeuren VSO vanuit het SWV VO Delflanden.

Terugkerende actiepunten voor SWV:

- Afgifte van Arrangementen Plus binnen VSO op basis van individuele aanvragen.
- Participatie in gezamenlijk ketenoverleg of thuiszitterstafel.
- Gereserveerd budget met verantwoordingsafspraken jaarlijks opnemen in notitie ‘subsidies en bedragen’.
- Opleveren managementrapportage gericht op uitputting van het budget.

Benodigde formatie vanuit SWV:

- Opgenomen binnen programma Loket Passend Onderwijs.

Benodigd budget:

In 2016: € 30.000
In 2017: € 30.000
In 2018: € 30.000
In 2019: € 30.000
In 2020: € 30.000

Risico’s en kansen:

- De mogelijkheid bestaat dat de bovengrens van het budget snel is bereikt, wanneer de problematiek van de leerlingen te groot wordt. In gezamenlijkheid met de ketenpartners zal steeds de afweging gemaakt moeten worden wie verantwoordelijk is voor welk deel van het passende aanbod in onderwijs en zorg.
- Snelle terugkoppeling naar directies en besturen is noodzakelijk wanneer de bovengrens van het budget in zicht is. Indien daarvan sprake is zullen er bestuurlijke keuzes gemaakt dienen te worden.

Programma 6c en 6d: Tussentijdse groei VSO; ondersteuningsbekostiging en basisbekostiging

Dit programma maakt de afspraken zichtbaar die binnen het SWV VO Delflanden zijn gemaakt betreffende de bekostiging van de tussentijdse groei in het VSO.
Binnen Delflanden is er voor gekozen om zowel de ondersteuningsbekostiging als wel de personele en materiele bekostiging over te dragen aan de VSO scholen die in de periode tussen 01.10 en 01.02 leerlingen binnen gekregen hebben die het SWV VO Delflanden toebehoren.

Doel:
VSO-scholen krijgen voor de leerlingen die gedurende een schooljaar (tussen 01.10 en 01.02) verwezen worden naar het voortgezet speciaal onderwijs, voldoende bekostiging om de leerlingen een passend onderwijs- en zorgarrangement aan te bieden.

Beoogde resultaten:
Kwalitatief:
-
Kwantitatief:
-

Wijze van monitoren:
- De VSO-scholen dienen, op basis van de afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen, dan wel de verwijzingen vanuit de residentiele instellingen, de leerlingen tijdig (voor 01-02 van elk schooljaar) te registreren bij DUO.
- Het SWV VO Delflanden houdt de tussentijdse groei bij, middels monitoring op de afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen voor het VSO.

Terugkerende actiepunten voor SWV:
- Jaarlijks, rond 1 juni, de groei per VSO-school (BRIN-nummer) vaststellen, waarbij tevens een onderscheid wordt gemaakt in de drie bekostigingscategorieën; categorie 1 (laag), categorie 2 (midden) en categorie 3 (hoog).
- Zelf uitvoeren van de berekening voor de groeiregeling, alsmede het opstellen van de (eventueel) bijbehorende beschikkingen en de (eventuele) feitelijke betaling aan het VSO. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het zogenaamde Kijkglas 3, op de besloten website van DUO.
- Beschikkingsafspraken opnemen in de jaarlijkse notitie ‘overzicht subsidies en bedragen’.

Benodigde formatie vanuit SWV:
- Geen

Benodigd budget:
Vanuit het SWV VO Delflanden wordt uitgegaan van een beperkte tussentijdse groei. Deze tussentijdse groei wordt gedeeltelijk gefinancierd met middelen vanuit het samenwerkingsverband en gedeeltelijk met middelen van de verwijzende schoollocaties. In de meerjarenbegroting is voor de tussentijdse groei onderstaand bedrag per kalenderjaar opgenomen:
In 2016: € 190.016
In 2017: € 190.016
In 2018: € 190.016
In 2019: € 190.016
In 2020: € 190.016

Risico’s en kansen:
- Het verschil tussen het aantal leerlingen op 1 oktober en het aantal leerlingen op peildatum 1 februari bepaalt de door het samenwerkingsverband te betalen aanvullende bekostiging aan de VSO-scholen. Indien er sprake is van een grotere stijging van het aantal VSO-leerlingen op moment van de peildatum dan als budget is opgenomen in de begroting, zullen hierop als maatregel managementaanpassingen moeten worden doorgevoerd. De bestuurlijke voortgangsrapportage is hierbij van belang.

Hoofdstuk 9
De routing van basisondersteuning tot onderwijs- en zorgarrangement

Binnen het SWV VO Delflanden is het model 'van signaleren tot toewijzen van onderwijs-en zorgarrangement' ontwikkeld. Dit model is richtinggevend bij de totstandkoming van onderwijs- en zorgarrangementen voor leerlingen die een specifieke aanpak of extra onderwijsondersteuning nodig hebben op basis van hun specifieke problemen of beperkingen (schema 1).

9.1 Opschalen in aangeboden ondersteuning

Vanuit een kwalitatief en kwantitatief goede basisondersteuning worden de onderwijs- en opvoedbehoeften van leerlingen in een vroegtijdig stadium gesignaleerd en opgepakt. Dat kan al starten bij de basisscholen binnen Delflanden die leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoeften melden in de zogenaamde 'zorgmodule' van Onderwijs Transparant, door het screenen van onderwijskundige rapporten in de overstap van PO naar VO, maar anders bij het signaleren van leerlingen met een onderwijsbehoefte in de klas in het reguliere voortgezet onderwijs.

9.1.1 Begeleidingsteam binnen de school

Het begeleidingsteam binnen de school, te weten de zorgcoördinator van de school, de jeugdprofessional vanuit de gemeente en de begeleider passend onderwijs vanuit het samenwerkingsverband, heeft bij de screening en signalering een belangrijke ondersteunende functie. Middels meelezen van onderwijskundige rapporten, observaties in de klas en gesprekken met de jongere, de ouders en diens mentor/docententeam, worden onderwijs- en/of opvoedbehoeften vertaald naar vraag gestuurde en handelingsgerichte ondersteuning. In eerste instantie wordt daarbij aangesloten op het aanbod dat binnen de schoollocaties zelf aanwezig is vanuit de basisondersteuning.

9.1.2 Strategisch overleg

Docenten kunnen bij leden van het begeleidingsteam terecht voor consultatie en advies om zodoende hun didactiek of pedagogische aanpak beter af te stemmen op de verschillen tussen leerlingen in de klas. Leden van het begeleidingsteam spelen tevens een rol bij hulpvragen op het gebied van onderwijs en opvoeding die de les overstijgen. De ondersteuning is daarbij veelal enkelvoudig van aard en gericht op het kind, de docent in de school of het gezin Indien noodzakelijk kunnen leden van het begeleidingsteam rondom casuïstiek overleg voeren. De leden brengen dan leerlingen/gezinnen in waarbij collegiale afstemming of collegiaal advies gewenst dan wel noodzakelijk is. Het doel daarvan is om de basisondersteuning op de school en het voorliggend veld (basisondersteuning in het sociaal jeugddomein vanuit de gemeenten) optimaal te benutten en de ondersteuning aan de leerling of het gezin te stroomlijnen.

9.1.3 Overlegtafels

Wanneer de ondersteuningsbehoefte van een leerling om een meer geïntegreerde aanpak van onderwijs en zorg vraagt of wanneer onvoldoende duidelijk is welke specifieke onderwijs- en opvoedbehoeften de leerling heeft en welke ondersteuning het meest passend is, vormt het begeleidingsteam van de school de verbindende schakel naar het team van kernpartners in onderwijs en zorg dat aan de school verbonden is. Er vindt dan een opschaling in (vraag naar) ondersteuningsaanbod plaats (schema 2).

Overlegtafels vormen daarbij de kern van de ondersteuning. Dit geldt zowel voor het onderwijs als voor de jeugdhulp. Het begeleidingsteam bepaalt, in overleg met de jongere en de ouders, welke kernpartners vanuit onderwijs en zorg mee aan tafel moeten om gezamenlijk tot een passend onderwijs- en zorgarrangement te komen. Gestreefd wordt om, nadat daartoe het initiatief is genomen, binnen tien schooldagen een eerste overlegtafel te laten plaatsvinden. Betrokken medewerkers vanuit school, samenwerkingsverbanden en team jeugd/sociaal team, dienen zich hiertoe in te spannen. Aan de overlegtafel wordt, middels een analyse, de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht, het plan van aanpak/ontwikkelingsperspectiefplan opgesteld en de voortgang besproken.

Kernpartners vanuit onderwijs en zorg vertegenwoordigen met elkaar het brede terrein van onderwijs en zorg, ieder vanuit hun eigen wettelijke taken en verantwoordelijkheden. Wanneer een leerplichtambtenaar gevraagd wordt om aan te schuiven aan de overlegtafel betekent dit onder meer dat er gevraagd wordt om toezicht en handhaving op verzuim en mogelijke inbreng van expertise vanuit veiligheid en justitie (jeugdreclassering). Van de medewerker vanuit het Team Jeugd of het Sociaal Team wordt kennis van opvoedondersteuning gevraagd, daarnaast kennis van het welzijnswerk, de (geïndiceerde) jeugdzorg, de jeugd-GGZ en de Jeugd-LVG. Wanneer een schoolverpleegkundige of een schoolarts wordt gevraagd om aan de overlegtafel aan te schuiven gaat het om kennis van medisch verzuim

en de contacten met onder meer huisartsen en medisch specialisten. De gedragswetenschapper of andere deskundigheid vanuit het samenwerkingsverband brengt expertise mee op het gebied van handelingsgericht diagnostisch onderzoek, specifieke onderwijsondersteuning binnen de stamschool, het FLEX-College of het Voortgezet Speciaal Onderwijs.

De school wordt gebruikt als vind- en werkplaats, waardoor problemen niet alleen eerder worden gesignaleerd, maar ook sneller en adequater kunnen worden opgepakt op basis van de inzet van de juiste expertise.

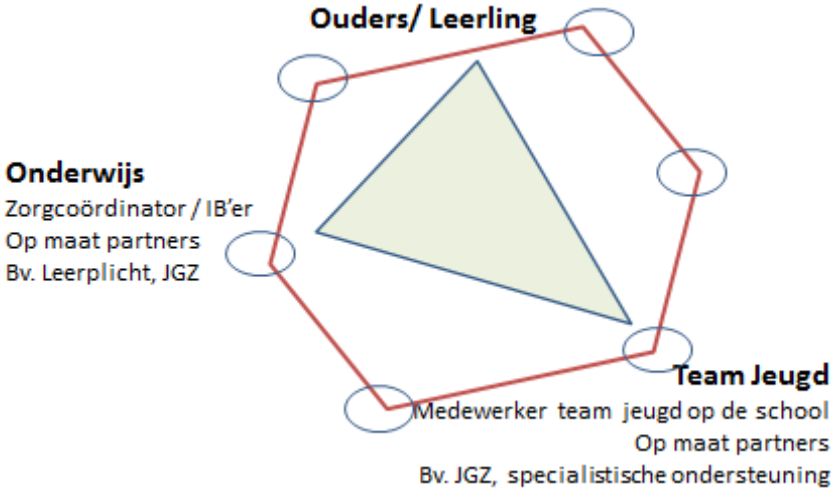

Schema 2: Opschalen in aanbod van onderwijsarrangementen

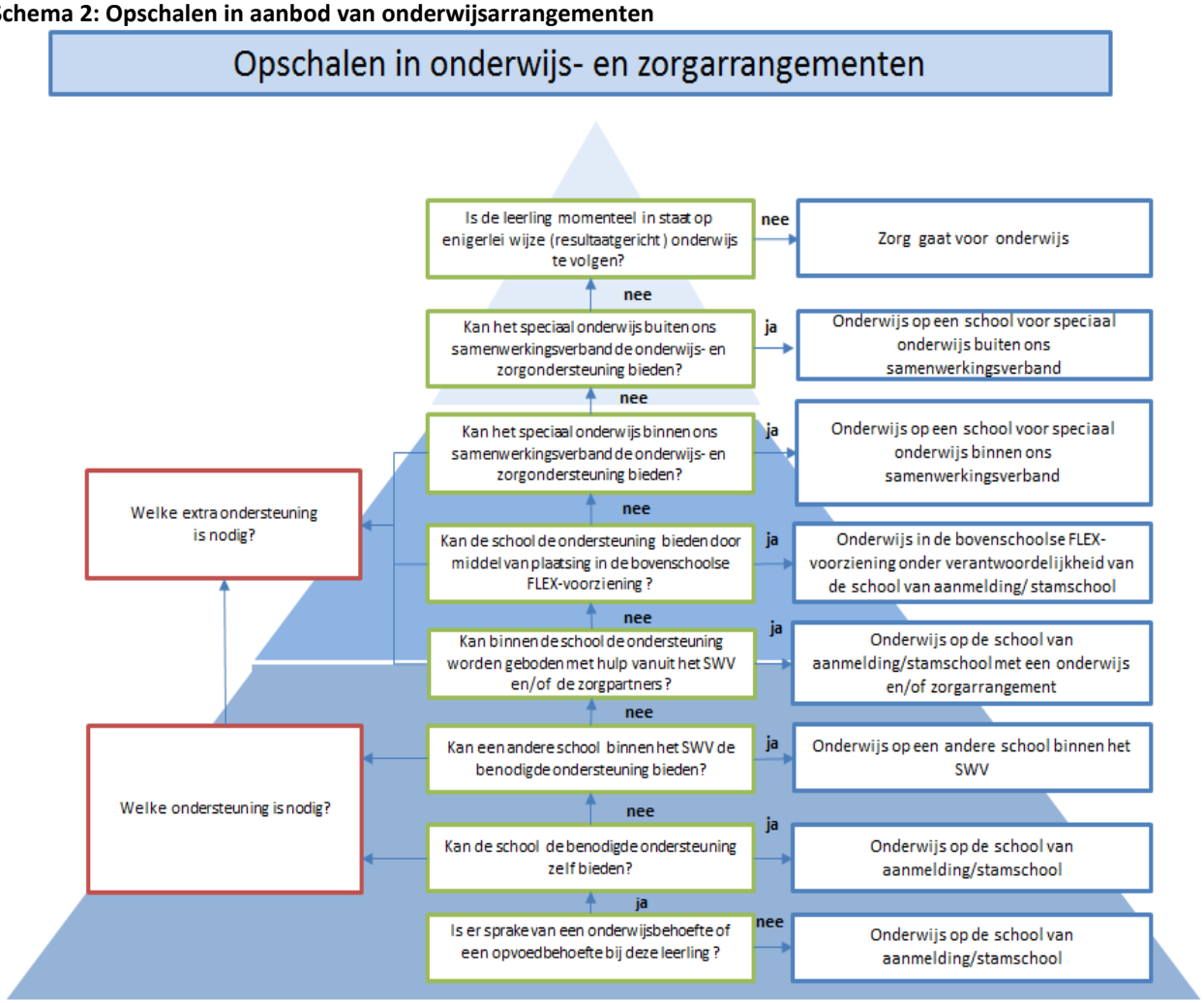

9.2 Aanpak en methodiek bij vaststellen van ondersteuningsbehoeften

Bij de meer complexe onderwijs- en opvoedvragen is het de taak en verantwoordelijkheid van het team van kernpartners om te zorgen voor (de totstandkoming van) een integrale ondersteuningsaanpak. Door de kernpartners wordt gewerkt volgens het principe: één kind, één gezin, één plan. Eén van de kernpartners heeft de regie, zorgt voor de totstandkoming van het plan en draagt er zorg voor dat duidelijk is wie welke taken en verantwoordelijkheden heeft bij de uitvoering van het plan. De jongere (en het gezin) staat centraal in onderwijs en zorg: het gaat om diens belangen en behoeften. De integrale aanpak onderwijs en jeugdzorg heeft het doel om de kernpartners die zijn betrokken bij de opvoedingsdomeinen onderwijs, gezin en vrije tijd te laten samenwerken om, indien nodig, te komen tot het toekennen van gecombineerde onderwijs- en zorgarrangementen. De professionals werken daarbij vraaggericht.

Schema 3: Samenhangende aanpak bij integrale onderwijs- en zorgbehoeften

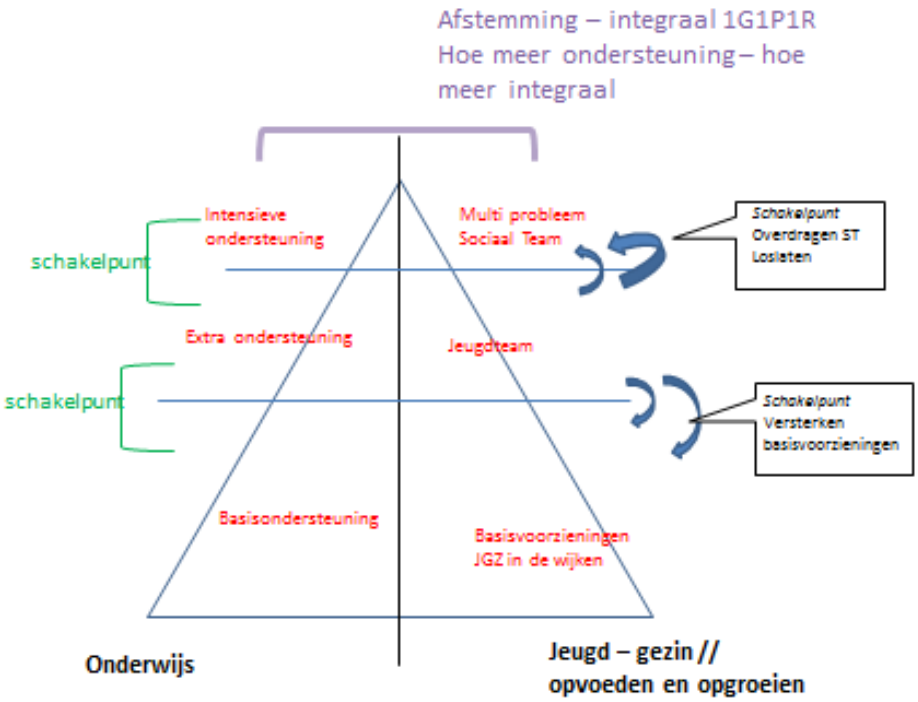

Vragen waar met elkaar een antwoord op dient te worden gekregen betreffen onder meer:

- Wat heeft de school vanuit de basisondersteuning gedaan?
- Wat zijn de onderwijs- en opvoedbehoeften van de leerling?
- Welke ondersteuningsbehoeften heeft de school?
- Wat zijn ondersteuningsbehoeften van de ouders?
- Wat zijn de doelen die we, aansluitend op de behoeften van de leerling, willen behalen?
- Kan de leerling met de extra ondersteuning binnen de eigen school blijven?,
  Zo ja:
    - Welke ondersteuning is het meest passend?
    - Wie doet daarin wat (onderwijs/zorg/ouder)?
    - Welke kosten komen bij het onderwijs- en zorgarrangement kijken?

  Zo nee:
    - Wat heeft de leerling dan nodig?
    - Een andere reguliere school (met extra ondersteuning)?
    - Een tijdelijke plaats in de FLEX-voorziening?
    - Een plaats in het VSO?
    - Tijdelijk geen onderwijs, maar zorg (behandeling)?
    - Wie doet daarin wat (onderwijs/zorg/ouder)?
    - Welke kosten komen bij het onderwijs- en zorgarrangement kijken?

Bij de beantwoording van deze vragen kan gebruik worden gemaakt van bijvoorbeeld handelingsgerichte psychodiagnostische screeningsinstrumenten, de methodiek voor de gemeenschappelijke inschatting van zorgbehoeften (GIZ-methodiek), het Vraag Profiel Instrument (VPI), de risico-inventarisatieschaal of de Zelfredzaamheidsmatrix. De leden van de begeleidingsteams op de scholen en de gedragswetenschappers van het SWV VO Delflanden zijn gezamenlijk getraind in de Wrap Around Care (WAC) en het gebruik van de GIZ-methodiek.

De integrale aanpak doorloopt grofweg de onderstaande stappen (schema 4):

1) Signaleren van een onderwijs- en/of opvoedbehoefte door mentor of docent;
2) Indien de leerling door de mentor/docent wordt besproken met de zorgcoördinator, dan zijn de ouders/verzorgers hiervan vooraf op de hoogte gesteld. In deze bespreking staat de ondersteuningsbehoefte van de mentor/docent centraal; de inbreng is gebaseerd op hoe hij/zij om kan gaan met de leerling in de klas.
3) De zorgcoördinator maakt een eerste taxatie of een hulpvraag doorgezet moet worden naar (een ander lid van) het begeleidingsteam. Er wordt gekeken of alle mogelijkheden uit het voorliggend veld en de basisondersteuning zijn benut.
4) Het voltallige begeleidingsteam komt alleen bij gecombineerde onderwijs- en zorgvragen samen.
   ~ Specifieke (en alleen) onderwijsvragen worden besproken tussen zorgcoördinator en begeleider passend onderwijs.
   ~ Specifieke (en alleen) gezinsvragen worden besproken tussen zorgcoördinator en medewerker Team Jeugd.
   ~ Bij onduidelijkheden in de ondersteuningsvraag wordt de casus gezamenlijk besproken.
5) Per overlegtafel wordt afgesproken wie de regie voert. Regie voeren betekent: voorzitten van de overlegtafel en de afspraken formuleren.
6) Na analyse van de ondersteuningsbehoeften wordt een plan van aanpak opgesteld (OPP). Indien het gaat om een plan van aanpak gericht op de onderwijsondersteuning, wordt het plan van aanpak in Onderwijs Transparant geregistreerd ten behoeve van een toewijzing van het besproken onderwijsarrangement.
7) De regievoerder monitort de afspraken uit het opgestelde actieplan/ontwikkelingsperspectiefplan, spreekt alle betrokkenen, ouders en leerling aan en stuurt, daar waar nodig, conform plan-do-check-act: evalueren van gestelde doelen, beoordelen effectiviteit van de ingezette ondersteuning, eventueel aanpassen ontwikkelperspectief/integraal ondersteuningsplan.

Figuur 4: Stroomschema onderwijs en zorgarrangementen

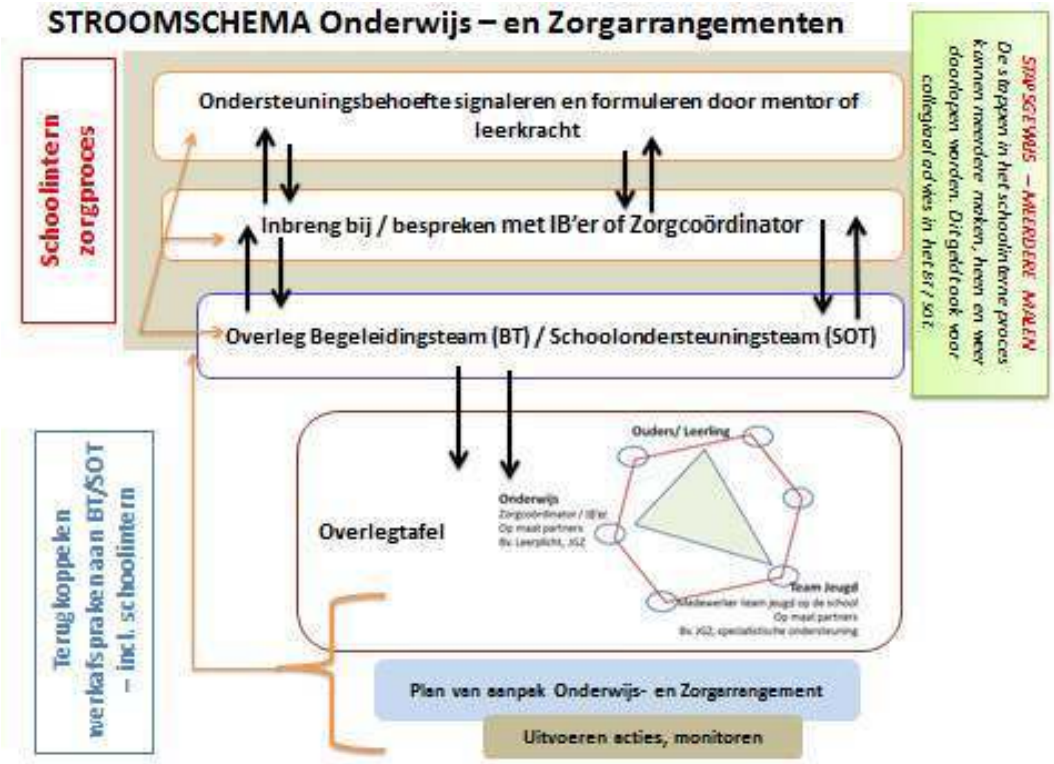

9.3 Werken met een ontwikkelingsperspectief

De wet passend onderwijs geeft aan dat er voor leerlingen die extra ondersteuning ontvangen een ontwikkelingsperspectiefplan moet worden opgesteld, nadat daarover op overeenstemming gericht overleg met de ouders is gevoerd. Wanneer er sprake is van de inzet van een aanbod vanuit de basisondersteuning (zoals begeleiding bij dyslexie, dyscalculie, remedial teaching), of het aanbod valt onder de basisondersteuning plus (zoals een sociale vaardigheidstraining) is er geen ontwikkelingsperspectief nodig.

9.3.1 Wanneer moet een leerling een ontwikkelingsperspectief hebben?

Voor elke leerling die extra ondersteuning nodig heeft, stelt het bevoegd gezag een ontwikkelingsperspectiefplan op. Dat betekent in het regulier voortgezet onderwijs dat in ieder geval voor alle leerlingen in het praktijkonderwijs en voor alle leerlingen die langer dan 3 maanden extra ondersteuning vanuit het SWV krijgen aangeboden een ontwikkelingsperspectiefplan wordt opgesteld. Daarnaast dienen alle leerlingen binnen het VSO een OPP te hebben. Een ontwikkelingsperspectiefplan wordt opgesteld binnen 6 weken na de start van het schooljaar of 6 weken na vaststelling van de extra onderwijsbehoefte tijdens het schooljaar.

9.3.2 Wat moet er in het ontwikkelingsperspectief staan?

In het ontwikkelingsperspectiefplan moet zijn opgenomen:

~ *De te verwachte uitstroombestemming van de leerling*

In het voortgezet onderwijs heeft de uitstroombestemming betrekking op uitstroom naar middelbaar of hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs of, in geval van het praktijkonderwijs, naar welk soort functie bij (arbeidsmatige) dagbesteding, dan wel op de reguliere of begeleide arbeidsmarkt uitstroom wordt verwacht.

~ *De onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling*

Daarbij wordt gewezen op de mogelijkheden van de leerling in relatie tot de voor de uitstroombestemming vereiste kennis en vaardigheden. Denk daarbij aan de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.

~ *Ondersteuning en begeleiding*

In het ontwikkelingsperspectiefplan dient ook de te bieden ondersteuning en begeleiding te worden opgenomen en, indien aan de orde, de afwijkingen van het onderwijsprogramma. Als er sprake is van een gecombineerde aanpak onderwijs en zorg, worden ook de ketenpartners hierbij betrokken.
Daarbij beslist het onderwijs over de aard van de onderwijsondersteuning en de Jeugdzorg over de aard van de jeugdzorgondersteuning. De doelen dienen wel in gemeenschappelijkheid te zijn geformuleerd en op elkaar te zijn afgestemd.

Het SWV VO Delflanden heeft een eigen format voor een ontwikkelingsperspectiefplan ontwikkeld, dat op alle reguliere scholen voor voortgezet onderwijs binnen Delflanden wordt gebruikt.

Schema 1: Van signalering tot toewijzen van (integraal) ondersteuningsarrangement

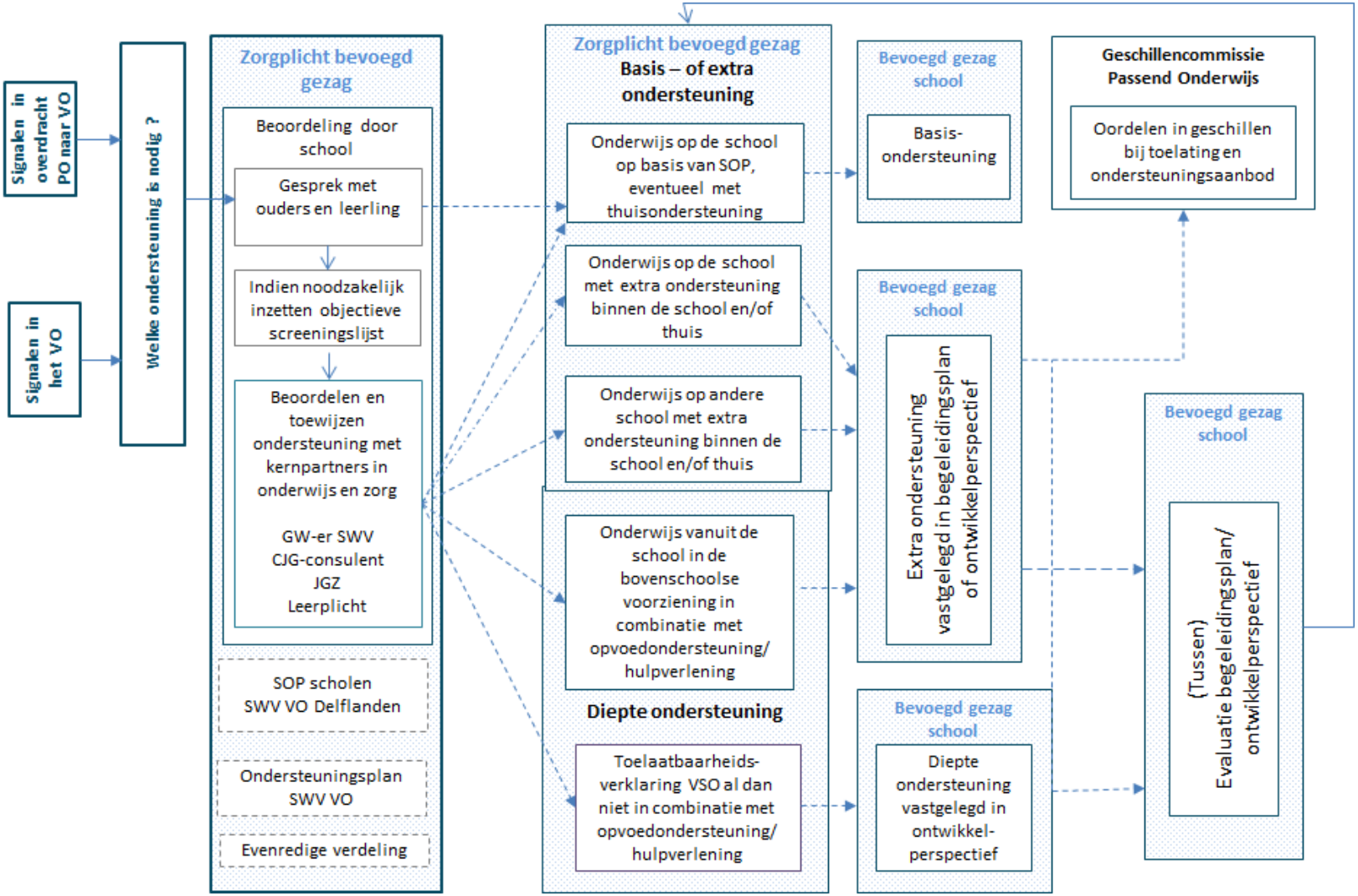

9.4 Werkzaamheden vanuit het Loket Passend Onderwijs

Medewerkers van het Loket Passend Onderwijs voeren diverse taken uit, gericht op de totstandkoming van ondersteuningsbesluiten.
Hieronder valt onder meer het geven van voorlichting en advies aan ouders en scholen betreffende de toelatingscriteria voor het VSO en het Praktijkonderwijs en de criteria om in aanmerking te kunnen komen voor leerwegondersteuning binnen het VMBO. Het verstrekken van informatie over noodzakelijk onderzoek dat moet plaatsvinden, voorafgaand aan de eventuele afgifte van een aanwijzingen LWOO of toelaatbaarheidsverklaringen Praktijkonderwijs, het beoordelen, registreren en op basis daarvan afgeven van diverse soorten besluiten en het monitoren van de afgegeven besluiten en uitzetten van tevredenheidsonderzoeken.

Een van de medewerkers is daarbij specifiek belast met het afnemen van didactische toetsen, intelligentieonderzoek en sociaal-emotioneel onderzoek, specifiek gericht op onderwijsondersteuning in de vorm van LWOO of PrO. Voor de gebruikte screenings- en testinstrumenten wordt verwezen naar het Inrichtingsbesluit WVO. Ook de ondersteuning van en bemiddeling bij scholen en ouders wanneer sprake is van overstapproblematiek, het monitoren van leerlingen met een onderwijsarrangement LWOO of PrO en de inventarisatie van knelpunten of ontwikkelingen in de procedurele afspraken en jaarlijkse terugkoppeling van de resultaten aan het POVO-beraad behoort daarbij tot haar takenpakket.

De procedure die wordt gevolgd bij het toekennen van de besluiten is afhankelijk van het type besluit. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen: toewijzingen extra onderwijsondersteuning (TEO's), toelaatbaarheidsverklaringen Voortgezet Speciaal Onderwijs (TLV's.), toelaatbaarheidsverklaringen Praktijkonderwijs en aanwijzingen LWOO.

9.4.1 Afgifte van een toewijzingen extra onderwijs ondersteuning (TEO)

Aan elke school van voortgezet onderwijs binnen Delflanden is een gedragswetenschapper van het samenwerkingsverband gekoppeld. Deze gedragswetenschapper wordt door de zorgcoördinator van de desbetreffende schoollocatie tijdig betrokken bij een casus, indien er sprake lijkt dat de onderwijsbehoeften van de leerling de mogelijkheden die de school heeft vanuit de basisondersteuning overstijgen. De gedragswetenschapper is daarmee de partner die vanuit het onderwijs aan de overlegtafel wordt gevraagd.
De gedragswetenschapper is verantwoordelijk voor het besluitvormend overleg met school, ouders en leerling over de inzet van de extra onderwijsondersteuning binnen de school of in het FLEX-College. De gedragswetenschapper maakt het handelingsgerichte deel van het ontwikkelingsperspectiefplan en stemt dit af met de betrokken partijen. De locatiedirecteur van de desbetreffende school is eindverantwoordelijk voor het ontwikkelingsperspectiefplan en wordt door de zorgcoördinator van de school van het OPP op de hoogte gebracht. Vervolgens wordt het OPP door de zorgcoördinator in Onderwijs Transparant geplaatst en zichtbaar gemaakt voor het Loket Passend Onderwijs van het SWV VO Delflanden.
Een van de medewerkers van het Loket draagt zorg voor verdere afhandeling en het opstellen van het besluit. De directeur van het samenwerkingsverband is budgettair eindverantwoordelijk en ondertekent een afgegeven besluit.

9.4.2 Afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring VSO (TLV)

Wanneer een leerling vanuit het regulier voortgezet onderwijs wordt doorverwezen naar voortgezet speciaal onderwijs, verloopt de voorbereiding van de aanvraag formeel gelijk aan een aanvraag voor extra onderwijsondersteuning. Het is daarbij echter wettelijk verplicht dat een commissie van deskundigen een eindadvies geeft ten aanzien van de toelaatbaarheid tot het VSO. Binnen het Loket Passend Onderwijs is daarom een Commissie Toewijzing Onderwijsondersteuning (CTO) aangesteld die als opdracht heeft om aanvragen toelaatbaarheid VSO inhoudelijk te toetsen. De commissie beschikt over een *reglement en een huishoudelijk reglement CTO* die terug te vinden zijn op de website van het samenwerkingsverband.
De commissie bestaat uit een voorzitter (gedragswetenschapper van het SWV), een secretaris en een tweede deskundige. Het samenwerkingsverband beschikt over een kleine pool van extern deskundigen, die als tweede deskundige kunnen worden gevraagd om de dossiers mee te beoordelen. Afhankelijk van het type expertise dat noodzakelijk is bij de beoordeling van een dossier, wordt twee weken voorafgaand aan een commissievergadering, door de voorzitter een keuze gemaakt.
De commissievergaderingen vinden maandelijks plaats en zijn terug te vinden op de website van het samenwerkingsverband.

Bij de verwijzing naar het VSO hanteren de vier samenwerkingsverbanden voor Voortgezet Onderwijs, Den Haag e.o, Zoetermeer, Delft en Westland gezamenlijk dezelfde éénduidige criteria voor de indicatiestelling VSO. De criteria zijn

leidend voor de indicatiestelling, maar worden niet rigide gehanteerd. Elk kind is uniek en de commissie zal de goed onderbouwde dossiers op die manier benaderen. Bij wijze van uitzondering kan worden afgeweken van de criteria. In de afweging of een leerling uit het reguliere VO een meer passende ondersteuning kan worden geboden in het VSO, worden deze criteria in de beoordeling meegenomen. De door het samenwerkingsverband gehanteerde toelaatbaarheidscriteria zijn terug te vinden op de website van het samenwerkingsverband.
De commissie controleert op:

- Compleetheid van dossier
- Ontwikkelingsperspectief en consensus ouders
- Voldoende onderbouwing dat het reguliere onderwijs de ondersteuning niet kan bieden
- Integraliteit van plan (onderwijs en zorg)
- Onderbouwing waarom het VSO de passende ondersteuning eventueel wel kan bieden.
- Indien van toepassing: advies ten behoeve van leerling vervoer

Bij een positief VSO-advies wordt vanuit het Loket Passend Onderwijs een toelaatbaarheidsverklaring afgegeven met daarop vermeld het nummer van de toelaatbaarheidsverklaring, de indicatieduur (start- en einddatum) passend bij het ondersteuningsaanbod en het daarbij behorende bekostigingsniveau van de ondersteuning (categorie 1, 2 of 3). Bij leerlingen waarbij de handicaps dusdanig ernstig zijn en waarbij geen twijfel bestaat over de noodzaak om in aanmerking te blijven komen voor het speciaal onderwijs (MG en ZML) is, om zowel ouders als scholen te ontlasten, de volgende afspraak gemaakt met de vier samenwerkingsverbanden: bij de overstap van SO naar VSO moet eenmalig een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring worden aangevraagd bij het samenwerkingsverband.

Deze TLV wordt afgegeven tot en met het schooljaar waarin de leerling 18 jaar wordt. Er bestaat een mogelijkheid om de indicatie te verlengen tot 20 jaar. Er moet dan onderbouwd kunnen worden, waarom dit in het belang is van de leerling. De verlenging kan bij het samenwerkingsverband op eenvoudige manier worden aangevraagd d.m.v. het indienen van een transitieplan waarin de nog te behalen onderwijs- en/of ontwikkelingsdoelen worden beschreven en het plaatsen van d aanvraag in Onderwijs Transparant.

Het Loket Passend Onderwijs van het SWV geeft een toelaatbaarheidsverklaring af. De VSO-school beslist over de toelating. Indien de VSO-school waar de leerling is aangemeld, de leerling niet zelf kan plaatsen, moet die VSO-school zorg dragen voor een zo passend mogelijke plek op een andere school (zorgplicht). Zonder TLV is toelating op een VSO-school in ieder geval niet mogelijk.

9.4.3 Afgifte van een aanwijzing LWOO binnen VMBO of een toelaatbaarheidsverklaring PrO

De didactische gegevens, de IQ-score en de gegevens vanuit sociaal- emotioneel onderzoek levert de medewerker van het Loket Passend Onderwijs, in combinatie met de gegevens vanuit het OKR, informatie op ten behoeve van de bepaling of voor de leerling direct een préadvies LWOO of PrO kan worden opgesteld, dan wel dat het wenselijk is dat de leerling wordt besproken in de zogenaamde Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL).
Wanneer een preadvies PrO of LWOO kan worden opgesteld, wordt dit preadvies door de medewerker van het Loket Passend Onderwijs in Onderwijs Transparant geplaatst en zichtbaar gemaakt voor de stamschool van de leerling. Wanneer sprake is van strijdige criteria of ernstiger sociaal-emotionele problematiek wordt het dossier van de leerling besproken in de PCL, waarbij de desbetreffende basisschool wordt uitgenodigd om een toelichting te geven. Indien gewenst kan een ouder bij dit gesprek aansluiten. Binnen de PCL wordt vervolgens met elkaar de best passende vorm van onderwijsondersteuning voor de leerling doorgesproken.

Wanneer ouders hun kind aanmelden op een van de scholen van voortgezet onderwijs binnen Delflanden en de desbetreffende leerling komt in aanmerking voor LWOO of PrO, dan kan de aannemende school vrij eenvoudig een verzoek tot de afgifte van het desbetreffende besluit indienen bij het Loket Passend Onderwijs.
De voorzitter van de PCL (gedragsdeskundige van het SWV) en de secretaris PCL controleren de aanvraag nog eenmaal kort op:

- Compleetheid van dossier
- Eventuele aanwezigheid van een eerder afgegeven preadvies.
- Motivering plaatsende VO-school en korte onderbouwing van de in te zetten onderwijsondersteuning.

Wanneer de aanvraag niet compleet is of voldoende is onderbouwd, wordt de aanvraag teruggezet naar de aanvragen school ter completering.

Indien wordt beoordeeld dat de aanvraag verder ter behandeling kan worden genomen, wordt het af te geven besluit opgesteld (aanwijzing LWOO of toelaatbaarheidsverklaring PrO) en verstuurd naar de aanvragende school en in kopie naar de ouder.

De complete procedure om te komen tot de afgifte van een aanwijzing LWOO of een toelaatbaarheidsverklaring PrO wordt beschreven in een jaarlijks te updaten *brochure 'leerlingen in beeld'*. Hierin wordt ook het te bewandelen tijdpad beschreven.
Deze brochure wordt vanuit het SWV VO Delflanden verstuurd naar alle basisscholen (PO, SBO en SO) en de toelatingscommissies van de scholen van voortgezet onderwijs binnen de regio Delflanden. Daarnaast wordt de brochure geplaatst op de website van het samenwerkingsverband.

9.4.4 Monitoren van onderwijsarrangementen en klanttevredenheid

Onderwijsarrangementen binnen de school of op het FLEX-College
Onderwijsarrangementen worden steeds toegekend voor maximaal één schooljaar. In het opgestelde ontwikkelingsperspectiefplan worden tussen ouders, leerling en school afspraken gemaakt over de tussentijdse voortgangsgesprekken en de eindevaluatie van het onderwijsarrangement.
Op die manier wordt per onderwijsarrangement vorm gegeven aan de plan-do-check-act cyclus. Indien nodig kan tussentijds snel geschakeld worden als blijkt dat de gekozen ondersteuning onvoldoende effecten sorteert.
De gedragswetenschapper wordt te allen tijde betrokken bij de eindevaluatie van een TEO, waarbij in gezamenlijkheid wordt besproken of de geformuleerde doelen zijn behaald en of een nieuw onderwijsarrangement voor het daarop volgende schooljaar noodzakelijk is en welke doelen daarbij behaald dienen te worden. Indien van toepassing draagt de gedragswetenschapper weer de verantwoordelijkheid voor het opstellen van een nieuw handelingsgericht ontwikkelingsperspectiefplan voor het daarop volgende jaar, met daarin opgenomen de doelen, de uitvoerder en de bekostiging. Medewerkers van het Loket dragen weer zorg voor het opstellen van een nieuw besluit.

Vanaf schooljaar 2015 – 2016 worden ouders, leerling en school tevens gevraagd om zich uit te spreken over de mate waarin zij tevreden zijn over de snelheid in handelen, hun betrokkenheid en de effecten van de ingezette onderwijsondersteuning. Hiervoor zijn binnen het Loket Passend Onderwijs klanttevredenheidsformulieren ontwikkeld. De resultaten van de klanttevredenheidsmetingen worden opgeslagen in een database en worden gepresenteerd in het jaarverslag van het samenwerkingsverband.

Vanuit het Loket Passend Onderwijs wordt twee keer per jaar een overzicht opgesteld van het aantal toegekende onderwijsarrangementen per schoollocatie. Een overzicht op jaarbasis is terug te vinden in het jaarverslag van het samenwerkingsverband.

Onderwijsarrangementen in het VSO
De looptijd van een toelaatbaarheidsverklaring VSO is vastgelegd in de bijbehorende beschikking. De VSO-scholen houden zelf bij wanneer een TLV afloopt en dienen, indien van toepassing, bijtijds een nieuwe TLV aan te vragen.
Als de periode waarvoor verblijf op het VSO is toegekend, afloopt, zijn er -naast uitstroom naar (arbeidsmatige) dagbesteding of (begeleide) arbeid- twee mogelijkheden:
1) Er wordt door de VSO-school opnieuw een aanvraag voor een TLV ingediend bij het SWV.
2) De leerling keert terug of stroomt door naar het regulier onderwijs (VO/MBO/HBO/WO)

In beide gevallen geldt dat de doelen in het ontwikkelingsperspectief met ouders en de leerling zijn geëvalueerd en de onderwijs- en zorgbehoeften van de leerling opnieuw zijn beoordeeld en vastgelegd.
Als de leerling kan terugstromen naar het regulier voortgezet onderwijs, zoekt de VSO-school tijdig een reguliere school van voortgezet onderwijs die aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling tegemoet kan komen. De gedragswetenschappers binnen het Loket Passend Onderwijs kunnen hierbij een ondersteunende rol spelen. Tussen de VSO-school en de VO-school worden afspraken gemaakt over de nazorg vanuit het VSO. De VSO-school helpt de VO-school met het opstellen van een aangepast ontwikkelingsperspectiefplan. De reguliere school vraagt eventueel extra ondersteuning aan bij het SWV.
Tussen de vier samenwerkingsverbanden VO in de regio (Delflanden, Haaglanden, Westland en Zoetermeer) en het Pleysiercollege zijn inmiddels afspraken gemaakt over de procedure die wordt gehanteerd bij het laten terugstromen van leerlingen vanuit het VSO naar regulier voortgezet onderwijs binnen Delflanden. Deze afspraken zijn terug te vinden op de website van het samenwerkingsverband in de beleidsnotitie Overstapbeleid.

Binnen het Loket Passend Onderwijs worden de afgiften van TLV's en de eventuele terugplaatsingen naar regulier onderwijs gemonitord. Jaarlijks worden de cijfers opgenomen in het jaarverslag van het samenwerkingsverband. Indien tussentijdse verwijzingen naar het VSO gepaard gaan met een overschrijding in de begroting wordt dit besproken in het bestuur van het samenwerkingsverband.

9.5 Programma 2016 - 2020 gericht op de toewijzing van onderwijsarrangementen

Programma 7: Loket Passend Onderwijs

De wetgeving vereist dat duidelijk moet zijn waaraan de beschikbare middelen voor de extra ondersteuning worden besteed. Vanuit het kader integraal toezicht toetst de Inspectie op de kwaliteitsaspecten resultaten, management, organisatie en kwaliteitszorg. Dat vraagt om een effectieve monitoring van gegevens.

Doelen:
Dit programma levert de menskracht om scholen te ondersteunen in het verzamelen van de juiste informatie om te komen tot de aanvraag van een onderwijsarrangementen en om directies en bestuurders te voorzien van de juiste managementrapportage.

Beoogde resultaten:
Kwalitatief:
1) Scholen worden (methodisch) ondersteund bij het in kaart brengen van de onderwijs- en zorgbehoeften van een leerling.
2) Scholen worden ondersteund in het opstellen van een handelingsgericht ontwikkelingsperspectiefplan voor de leerling.
3) Extra onderwijsondersteuning wordt transparant volgens een heldere procedure toegewezen.

Kwantitatief:
4) Na ontvangen akkoord op een ontwikkelingsperspectiefplan van een locatiedirecteur wordt een TEO binnen één week afgegeven en beschikbaar gesteld aan alle betrokken.
5) Binnen één maand na ontvankelijk verklaren van een aanvraag voor toelaatbaarheid VSO wordt een TLV afgegeven en beschikbaar gesteld aan alle betrokkenen.
6) Binnen één maand na ontvankelijk verklaren van een aanvraag voor een aanwijzing LWOO of toelaatbaarheid PrO wordt dit onderwijsarrangement toegekend en beschikbaar gesteld aan de betrokkenen.
7) Minimaal twee keer per jaar wordt aan schooldirecties en bestuur relevante managementrapportage gepresenteerd.
8) Een keer per jaar worden aan directies en bestuur de uitkomsten van de tevredenheidsmetingen gepresenteerd.
9) De uitgaven liggen in lijn met de gemaakte afspraken in de begroting.

Wijze van monitoren:
- Verzamelen data uit tevredenheidsonderzoeken bij scholen/docenten, ouders en leerlingen.
- Verzamelen data van o.a. consulten, psychodiagnostisch onderzoek
- Registreren van afgegeven TEO's, TLV's PrO, TLV's VSO en aanwijzingen LWOO
- Monitoren op uitgaven in relatie tot begroting.

Terugkerende actiepunten voor SWV:
- Gedurende gehele schooljaar afnemen psychodiagnostisch onderzoek
- Jaarlijks updaten, publiceren en beschikbaar stellen van diverse publicaties en notities
- Maandelijkse bijeenkomsten CTO en PCL
- Deelname aan overlegtafels ouders, onderwijs en zorg
- Afgeven van diverse typen besluiten
- Afnemen, verwerken en analyseren van diverse tevredenheidsmetingen
- Presenteren van diverse managementrapportage in directiekring en bestuur

Benodigde formatie vanuit SWV:
- 2,8 FTE

Benodigd budget:
In 2016: € 239.223 (incluis personele lasten)
In 2017: € 239.223 (incluis personele lasten)
In 2018: € 239.223 (incluis personele lasten)
In 2019: € 239.500 (incluis personele lasten)
In 2020: € 239.500 (incluis personele lasten)

Risico's en kansen:
Niet van toepassing

Hoofdstuk 10
Doorlopende schoolcarrière in relatie met onderwijs- en zorgarrangementen

De overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs en van voortgezet onderwijs naar vervolgonderwijs (MBO, HBO of WO) zijn belangrijke momenten die in hoge mate het schoolsucces van de leerling bepalen. Iedere leerling moet terecht komen op een school die aansluit bij diens mogelijkheden en behoeften. In het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Delflanden wordt gestreefd naar zo passend mogelijk onderwijs voor elke leerling. De scholen binnen het samenwerkingsverband gaan daarbij uit van de talenten en de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen.

Goed onderwijs, een systematische dossieropbouw en een zorgvuldig gebruik van gegevens zijn voorwaarden voor een doorlopende schoolcarrière. Bij de overgangen in het onderwijs zijn veel actoren betrokken en spelen veel factoren een rol. Het is van belang dat zowel de afleverende school als de aannemende school in dit proces goed samenwerken. De afleverende school heeft goed zicht op de leerling. Niet alleen op didactisch terrein, maar ook op het gebied van het sociaal-emotioneel functioneren. Op basis van het leerlingvolgsysteem en de (jaren)lange ervaring met de leerling, kan de school een goede inschatting maken welke mate van ondersteuning de leerling binnen het vervolgonderwijs nodig heeft; m.a.w. welke competenties en welke onderwijsbehoefte(n) heeft de leerling. De kans op succesvol vervolgonderwijs wordt zo vergroot.

10.1 Overstap primair onderwijs – voortgezet (speciaal) onderwijs

Het SWV VO Delflanden 28.09 beschrijft jaarlijks de procedure die moet worden gevolgd bij de overstap van het basisonderwijs naar de scholen van voortgezet onderwijs in de brochure 'leerlingen in beeld'.
Deze brochure is bestemd voor de leerkrachten van groep 8, intern begeleiders, schooldirecteuren uit het (speciaal) basisonderwijs en mentoren en coördinatoren van voornamelijk de brugklassen in het voortgezet onderwijs.
In deze POVO- procedure zijn de afspraken vastgelegd zoals deze gelden voor en tussen alle scholen van PO en VO in de gemeenten Delft, Pijnacker-Nootdorp en Den Hoorn en Schipluiden. In deze procedure wordt de overgang van leerlingen van het (speciaal) basisonderwijs naar het V(S)O geregeld en begeleid. De POVO-procedure wordt jaarlijks geëvalueerd en besproken in het POVO-beraad. Daar waar nodig worden afspraken bijgesteld. Het SWV VO Delflanden zoekt daar waar mogelijk afstemming met de BOVO-procedure die voor de regio Haaglanden geldt.

Bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt, hebben betrekking op:
1. Aanmeldprocedure en toelating
2. Opstellen van het schooladvies en het OKR
3. Aanmelding van zorgleerlingen
4. Communicatie en evaluatie

10.1.1 Doelstellingen van de POVO-procedure

Een goed schooladvies voor iedere leerling uit het primair onderwijs die de overstap maakt naar het voortgezet onderwijs staat centraal
Een leerling moet terechtkomen in het onderwijstype dat het beste aansluit op zijn/haar mogelijkheden en wensen. De leerling moet zich thuis voelen op de gekozen school. Het streven is dat elke leerling zonder vertraging het diploma van het geadviseerde schooltype haalt. De leerling moet niet worden overvraagd, noch worden ondervraagd voor wat betreft zijn/haar capaciteiten en inzet. De leerling dient met zoveel mogelijk plezier aan de slag te gaan. Het geadviseerde onderwijstype moet goed aansluiten op verdere opleidings- en beroepswensen van de leerling.

Efficiënte en handelingsgerichte onderwijs- en zorgtoewijzing voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte
Door het maken van heldere afspraken rondom toetsing, het creëren van mogelijkheden om samen met de basisschool (en eventueel ouders en leerling) de onderwijsbehoeften in kaart te brengen, te koppelen aan de benodigde ondersteuning binnen de school en eventueel daarbuiten, wordt zorg gedragen voor een efficiënte en handelingsgerichte onderwijs- en zorgtoewijzing.

Uniformiteit en transparantie in de aanmeldingsprocedure binnen het voortgezet onderwijs
De POVO-procedure is erop gericht het proces van schoolkeuze, aanmelding en toelating helder te laten verlopen. Voor ouders/verzorgers betekent dit dat zij duidelijke informatie krijgen over de onderwijs- en ondersteuningsmogelijkheden in het voortgezet onderwijs en dat de overstap van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs be-

grijpelijk en volgens afspraak verloopt. Scholen weten welke procedure is afgesproken en houden zich hieraan. Het is duidelijk wat van alle actoren mag worden verwacht en waar de actoren op kunnen rekenen.

10.2 Overstap voortgezet onderwijs – voortgezet (speciaal) onderwijs

Aan het eind van elk schooljaar zijn er leerlingen die op grond van leerprestaties (soms gerelateerd aan de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag) moeten overstappen naar een ander niveau of type van onderwijs. Het is belangrijk dat een besluit hierover, in gezamenlijkheid met ouders/verzorgers en leerling, in een vroegtijdig stadium wordt genomen, zodat tijdig een passende onderwijsplek elders voorhanden is. De scholen hebben hierin een zorgplicht te vervullen en dienen leerling en ouders te begeleiden naar de meest passende onderwijsplek.
Minder presteren dan in eerste instantie werd verwacht, hoeft overigens niet altijd te leiden tot doorstroom of afstroom. Dat hangt mede af van de ondersteuningsbehoefte, de cognitieve capaciteiten en de motivatie van de leerling en de opvangmogelijkheden binnen de school. Indien bij een leerling sprake lijkt van een mogelijke overstap naar een ander onderwijsniveau of onderwijstype, dient het begeleidingsteam op de school, vroegtijdig te worden betrokken. Mede met de inzet van de kernpartners in onderwijs en zorg, kan dan het best passende onderwijs worden ingezet.

10.3 Overstap voortgezet onderwijs – vervolgonderwijs

In de regio Haaglanden wordt goed samengewerkt tussen VO- en MBO-scholen, ROC's (Regionale Opleidingscentra) en gemeenten. De samenwerking wordt vormgegeven vanuit Spirit4you. Doel daarbij is om voortijdig schooluitval terug te dringen en de doorstroom van vmbo naar mbo en arbeidsmarkt te bevorderen. Voor kwetsbare doelgroepen wordt gebruik gemaakt van VOROC. VOROC is een digitaal systeem voor scholen dat de overstap van leerlingen van vo naar mbo ondersteunt. Met behulp van VOROC wordt relevante informatie over de leerling overgedragen aan de mbo-school van aanmelding en krijgen verantwoordelijken vanuit het vmbo een terugkoppeling van de aanmelding. Door middel van VOROC krijgen vo-scholen, mbo-scholen en gemeenten inzicht in het aanmeldproces van elke leerling. Vooralsnog wordt VOROC alleen binnen de regio Haaglanden en binnen de regio Zuid-Holland Oost gebruikt. VMBO-scholen hebben de wens uitgesproken om ook in de overdracht naar MBO-scholen in Rotterdam tot een meer gestroomlijnde samenwerking te komen.
De uitstroom van kwetsbare doelgroepen naar (arbeidsmatige) dagbesteding of (begeleide) arbeid en de doorstroom van kwetsbare doelgroepen naar de Entreeopleidingen van het MBO zijn onderwerp van gesprek tussen de scholen binnen het samenwerkingsverband en de gemeenten. Daar waar nodig worden er op het niveau van het samenwerkingsverband afspraken gemaakt.

Hoofdstuk 11
Samenwerken met ouders

11.1 Visie op de relatie ouders – onderwijs

Een van de speerpunten van passend onderwijs is het versterken van de positie van de ouders. Om leerlingen optimale ontwikkelingskansen te bieden is samenwerking tussen school en ouders van groot belang. Een positief en regelmatig contact tussen school en ouders bevordert de ontwikkeling en het leren van jongeren. Contact moet dus onderdeel zijn van algemeen schoolbeleid op elke school, voor alle leerlingen. Maar het is nog eens extra belangrijk wanneer er zorgen zijn en een leerling of het gezin waar hij/zij deel van uit maakt extra ondersteuning nodig heeft.

School en ouders: werken in partnerschap

In de totstandkoming van een ondersteuningsaanbod, is afstemmen en samenwerken met ouders een van de uitgangspunten. De kennis van ouders over hun kind en van de school over deze leerling vullen elkaar heel goed aan. Ouders hebben over het algemeen een betere kijk op het welbevinden van hun kind, de emotionele ontwikkeling, de kansen en bedreigingen en zicht op hoe het kind de school ervaart. Scholen hebben vaak goed zicht op de cognitieve ontwikkeling en het (sociaal) gedrag van het kind in de schoolcontext. De informatie van ouders is daar een belangrijke aanvulling op. De oorzaak van problemen moet soms ook gezocht worden in de schoolsituatie in plaats van in de aanleg van het kind of de opvoedsituatie thuis. Uit divers onderzoek is gebleken dat als ouders betrokken zijn bij de schoolvoortgang van hun kind, dit een positief effect heeft op de leerprestaties. Bundeling van kennis en ervaring van ouders en school komt daarom de pedagogische aanpak en ondersteuning voor een kind ten goede. School en ouders zijn partners als het gaat om de totstandkoming en het bieden van een passend ondersteuningsaanbod.

Delen van verantwoordelijkheden

Wettelijk gezien hebben scholen de plicht om ouders te informeren over de vorderingen van hun kind en de eventuele extra ondersteuning die nodig is. Maar informeren alleen is niet voldoende voor goed partnerschap. Het is van belang om te investeren in een gedeelde verantwoordelijkheid met ouders. En om hen vanaf het begin bij het onderwijs en de ondersteuning van de school te betrekken, niet pas als er problemen zijn.

Zonder de inzet en betrokkenheid van ouders, is het niet mogelijk om de onderwijs- en opvoedbehoefte van een leerling in beeld te brengen en te zorgen voor passende ondersteuning. Vanuit het onderwijs en de jeugdzorg wordt verwacht dat zij ouders als partner erkennen; dat ouders serieus genomen worden, goed en tijdig worden geïnformeerd, dat zij zich betrokken voelen bij het leren van het kind en ook geïnteresseerd zijn in de visie van ouders op de ontwikkeling van hun kind. Van ouders wordt verwacht dat ze, als primair verantwoordelijken voor de opvoeding en het welzijn van hun kind, datgene doen wat bijdraagt aan een succesvolle onderwijs carrière van hun kind. Dat houdt bijvoorbeeld in dat zij informatie delen met de school die van belang is voor een goede ondersteuning in de school, leerlingen thuis ondersteunen bij hun schoolwerk, meewerken aan eventuele onderzoeken om de ondersteuningsvraag van hun kind in beeld te krijgen.

Handelingsgericht werken

Een oplossingsgerichte en handelingsgerichte aanpak kan voorkomen dat ouders de ondersteuning vanuit de school voor hun kind als bemoeizucht ervaren. Ontevredenheid of weerstand van ouders ontstaat vaak doordat ouders (vinden dat ze) te weinig of te laat voor extra gesprekken zijn uitgenodigd. Vaak pas na het besluit dat er hulp/ondersteuning van buitenaf nodig is. Dit pleit er voor om als school goed af te spreken op welke momenten in het ondersteuningstraject in elk geval met ouders overlegd wordt.

Privacy

Er is toestemming van ouders nodig voor bespreking van de leerling met voor de school externe hulpverleners en het inzetten van eventuele hulpverlening. Dan heeft de school namelijk te maken met de Wet op de bescherming Persoonsgegevens en op wetgeving waaraan instellingen, zoals schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg of leerplicht gebonden zijn. Het gaat hierbij vaak om gevoelige zaken, waarbij de opstelling en aanpak van ouders en de gezinssituatie in het geding kunnen zijn. Dat maakt het des te meer noodzakelijk dat hierover zeer zorgvuldig met ouders gecommuniceerd wordt, waarbij het belang van het kind steeds voorop zal staan en de bindende factor vormt.
De school beschikt over een privacyreglement. Hiervan wordt melding gemaakt in het schoolondersteuningsprofiel, schoolgids of schoolplan. Het privacy protocol is veelal terug te vinden op de website van de stamschool.

Het samenwerkingsverband heeft een eigen privacyreglement opgesteld. Hierin zijn de afspraken vastgelegd over het zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens, wanneer medewerkers van het samenwerkingsverband betrokken worden bij een leerling. Het *privacy protocol* is terug te vinden op de website van het samenwerkingsverband.

11.2 Rechten en plichten van ouders in passend onderwijs

Zodra er bij een leerling extra ondersteuningsbehoeften blijken, heeft de ouder een aantal rechten en plichten.

Kiezen van een passende school door ouders

De overstap van leerlingen vanuit het (speciaal) basisonderwijs of speciaal onderwijs naar het voortgezet (speciaal) onderwijs wordt in het laatste jaar van verblijf op deze scholen nauwkeurig voorbereid. De ouders zijn daar uiteraard nauw bij betrokken. De ouders en leerlingen worden goed geïnformeerd over de overgangsprocedure naar het voortgezet onderwijs en de eventuele afname van toetsen en/of testen bij leerlingen met een mogelijke onderwijsbehoefte.

De scholen voor primair onderwijs (BO, SBO en SO) dragen zorg voor een adequate informatieoverdracht. Op grond van de Wet op het primair onderwijs (artikel 42, lid 1) hebben ouders recht op inzage in het onderwijskundig rapport. Het SWV VO Delflanden voorziet in een webapplicatie (Onderwijs Transparant) die de gehele aanmeldings- en plaatsingsprocedure regelt voor zowel primair onderwijs als voortgezet onderwijs binnen Delflanden.

Als een leerling bij de aanvang van het voortgezet onderwijs een specifieke aanpak nodig heeft op basis van diens specifieke problemen of beperkingen , is het aan de ouder om een school te kiezen die aansluit bij de onderwijsbehoeften van hun kind. De verwijzende basisschool of eventueel het SWV VO Delflanden kan de ouder daarbij adviseren. Aan de hand van de schoolondersteuningsprofielen van de scholen voor voortgezet onderwijs kunnen ouders zich een beeld vormen van de basisondersteuning die de VO-school in huis heeft en welke extra onderwijsondersteuning de school hun kind kan bieden in samenwerking met de ketenpartners. Dit vereist een actieve instelling van de ouders, om zich goed oriënteren op de mogelijkheden en onmogelijkheden van de scholen binnen het samenwerkingsverband.

Zorgplicht van VO-school

Nadat een leerling is aangemeld op een VO-school en is vastgesteld dat de leerling extra ondersteuning nodig heeft, treedt de zorgplicht in werking. Met dien verstande dat de school plaatsruimte heeft, de ouders de grondslag van de school respecteren en het kind voldoet aan het inrichtingsbesluit (er moet uitzicht zijn op het behalen van een diploma op het onderwijsniveau waarvoor het kind is aangemeld).

Daarbij is de VO-school verplicht om eerst te bekijken wat zij vanuit de basisondersteuning en de extra ondersteuning kunnen aanbieden. Indien de VO-school zelf geen passende onderwijsplek kan bieden, treedt de school hierover in overleg met de ouders. Gezamenlijk wordt gekeken naar een passende plek op een andere reguliere school binnen het samenwerkingsverband. Als het niet haalbaar is om een leerling binnen het regulier onderwijs te plaatsen, doet de school de ouders, in afstemming met de gedragswetenschapper van het samenwerkingsverband, een aanbod voor een plek in het VSO.

De school van aanmelding begeleidt ouders en leerling naar deze nieuwe school. In dit proces wordt het begeleidingsteam van de VO-school en eventueel de kernpartners in onderwijs en zorg betrokken. Het schoolbestuur van de school waar de ouders zich als eerste hebben gemeld, blijft tot plaatsing van de leerling op de juiste onderwijslocatie, de zorgplicht houden.

Overleggen over (de voortgang van) het ontwikkelperspectiefplan

Voor een leerling die extra ondersteuning of diepteondersteuning nodig heeft, stelt de VO-school, in overleg met ouders, leerling en relevante ketenpartners, een ontwikkelingsperspectiefplan op. In het ontwikkelingsperspectiefplan staat het verwachte uitstroomniveau van de leerling en wordt beschreven welke ondersteuning en begeleiding de leerling vanuit het onderwijs en eventueel de jeugdzorg gaat krijgen om dit uitstroomniveau te halen. Ook wordt vastgelegd wat er van de leerling en van de ouders wordt verwacht. De school voert op overeenstemming gericht overleg met de ouders over het ontwikkelingsperspectiefplan. Ook de leerling wordt bij dit overleg betrokken.

De school evalueert het ontwikkelingsperspectiefplan jaarlijks met de ouders en stelt het zo nodig bij. Als ouders het niet eens zijn met het ontwikkelingsperspectiefplan, dan is de school het eerste aanspreekpunt. Komen ouders en school er samen niet uit, dan kan men een onderwijsconsulent om advies vragen of een klacht indienen bij het schoolbestuur.

In geval er een geschil ontstaat, kunnen de ouders dit ook voorleggen aan de landelijke geschillencommissie passend onderwijs. De binnen het samenwerkingsverband geldende *regeling 'klachten en geschillen'* is terug te vinden op de website van het samenwerkingsverband.

Hoofdstuk 12
Samenwerken met de gemeenten Delft, Midden- Delfland en Pijnacker-Nootdorp

Passend Onderwijs raakt het gemeentelijke beleid. Het zou ideaal zijn als er sprake was van één beleid van de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, scholen, jeugdzorginstellingen en de gemeenten met gecombineerde arrangementen van onderwijs en jeugdzorg. Onderwijs en educatie, zelfstandig maatschappelijk functioneren werktoeleiding, begeleiding en behandeling worden dan vanuit één visie afgestemd op de vraag naar en de mogelijkheden van een kind ten aanzien van onderwijs, opvoeding en maatschappelijk perspectief. Zo ver zijn we echter nog niet. Dit vergt waarschijnlijk een groeiproces van jaren.

De Denktank Transformatie Jeugdstelsel (NJI, 2014) omschrijft de samenhang tussen onderwijs en jeugdzorg als volgt: *"De verschillende onderdelen van de keten moeten elkaar versterken en dus in onderlinge samenhang transformeren. Met de transformatie schuift de focus van de jeugdzorg naar een integraal jeugdbeleid voor preventie, opvoeding- en opgroeiondersteuning, hulp, behandeling en bescherming in alle leefwerelden van de jeugdigen: thuis, op school en in de buurt".*

Het gaat daarbij om verticale en horizontale samenwerking en integratie:

- Verticale integratie omvat het continuüm van ondersteuning, begeleiding en behandeling. Gedeelde processen tussen vrij toegankelijke en specialistische zorg gaan meer samenvloeien. Het omvat preventie tot en met de zware hulpverlening.
- Horizontale integratie betreft de samenwerking tussen van oorsprong aparte sectoren (bv onderwijs, jeugdzorg, welzijn).

Op scholen worden kinderen met problemen of achterstanden op cognitief, sociaal of emotioneel gebied gesignaleerd. Tevens kunnen problemen in de thuissituatie van invloed zijn op de schoolontwikkeling. Onderwijs en jeugdhulp zijn daarom gebaat bij een samenhangende aanpak.
Passend onderwijs heeft als doel voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs te realiseren. De Transitie jeugd houdt in dat taken en verantwoordelijkheden voor de jeugdhulp van preventie tot en met de gedwongen jeugdhulp bij de gemeenten zijn belegd.
De rode draad in beide ontwikkelingen is meer preventie en meer uitgaan van eigen kracht van gezinnen, het normaliseren van ondersteuningsvragen door sterke basisvoorzieningen en het snel en adequaat ondersteuning bieden. Samenhangende integrale ondersteuning bieden via het motto is: 1 Gezin – 1 Plan – 1 Aanpak – 1 Regisseur.

In hoofdstuk 1 is reeds de vertaalslag gemaakt van de bestuurlijke visie op passend onderwijs en de gemeentelijke visie op de uitvoeringspraktijk van de Jeugdzorg. Daarin wordt beschreven dat het SWV VO Delflanden en de gemeenten gezamenlijk werken aan:

Geen thuiszitters, iedere leerling een passende plek, doorgaande schoolloopbanen, gewoon als het kan, speciaal als het moet, uitgaan van mogelijkheden en eigen kracht, niet na elkaar maar naast elkaar, niet over de jeugdige maar mét de jeugdige en diens ouders, integraal: één kind/gezin-één plan-één aanpak-één regisseur: eenvoudiger, slimmer en doelmatiger.

In de Wet passend onderwijs is in artikel 17a van de WVO aangegeven dat het SWV Passend Onderwijs eerst OOGO over het ondersteuningsplan moet voeren met de gemeenten voordat het plan kan worden vastgesteld. Het overleg met burgemeester en wethouders vindt plaats overeenkomstig een door het samenwerkingsverband en de gemeenten vastgestelde procedure. De procedure bevat een voorziening voor het beslechten van geschillen. Op de website van het samenwerkingsverband is de vastgestelde procedure op overeenstemming gericht overleg tussen het Samenwerkingsverband VO Delflanden en de gemeenten Delft, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp zoals bedoeld in artikel 17a lid 9 WVO, die is gevoerd naar aanleiding van het concept ondersteuningsplan 2016 – 2020 terug te vinden.
In de dagelijkse praktijk weten de gemeenten Delft, Pijnacker- Nootdorp en Midden- Delfland en het SWV VO Delflanden elkaar goed te vinden. Zowel op uitvoerend als op beleidsmatig niveau wordt samengewerkt, daar waar het gaat om thema's op het raakvlak van onderwijs en zorg. Medewerkers van de gemeenten participeren in diverse overleggen van het samenwerkingsverband en worden op die manier nauw betrokken bij het te ontwikkelen beleid. Ook in casuïstiekoverleg op leerling niveau wordt door de gemeenten geparticipeerd. De directeur van het samen-

werkingsverband participeert in diverse gemeentelijke overleggen op het gebied van zorg voor jeugd in de bredere betekenis van het woord waaronder het begeleidingsteam Toegang, Passend onderwijs en toegang jeugd, het Sociaal platform en Lokabel.

De gemeenten en het SWV VO Delflanden hebben vastgelegd dat zij het beleid, de inrichting en de uitvoering van de onderstaande gezamenlijke onderwerpen op het gebied van onderwijs en zorg met elkaar afstemmen:

~ De Jeugdgezondheidszorg (JGZ)
~ De jeugdzorg
~ De leerplicht
~ Doorlopende leer- en zorglijnen (PO-VO, VO-MBO, arbeidsmarkt en dagbesteding)
~ Het leerlingenvervoer
~ Onderwijshuisvesting

In overleg tussen het samenwerkingsverband en de gemeenten kunnen andere gemeenschappelijke thema's tussentijds op de agenda worden geplaats om nader met elkaar af te stemmen.

De gemaakte afspraken tussen de drie gemeenten en het samenwerkingsverband toont de gezamenlijke verantwoordelijkheid binnen de basisondersteuning, de extra ondersteuning en de diepteondersteuning.

12.1. Samenwerken in het preventief jeugddomein

Binnen de scholen is sprake van een samenhangend verzuim- en veiligheidsbeleid. Indien er sprake is van een leerling in de klas die ondersteuning nodig heeft, wordt altijd eerst bekeken of de ondersteuning geboden kan worden vanuit dat wat de school zelf in huis heeft; de basisondersteuning. Om te komen tot een stevige basisondersteuning structuur op elke schoollocatie, waarin docenten planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau preventieve en licht curatieve interventies (kunnen) aanbieden aan leerlingen die dat nodig hebben, wordt vanuit het samenwerkingsverband VO Delflanden vanuit drie programma’s een bijdrage geleverd.
Vanuit de gemeenten wordt door de inzet van de Jeugdgezondheidszorg een bijdrage geleverd aan het versterken van het preventief sociaal jeugddomein.

De samenwerking tussen het onderwijs en de Jeugdzorg gericht op het realiseren van betere kansen en gezondere groei en ontwikkeling wordt ook opgepakt middels de inzet van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) in het onderwijs. Naast het periodiek geneeskundig onderzoek (PGO) in het eerste of tweede jaar van het voortgezet onderwijs, is de school ook een goede plek voor het vroeg signaleren van eventuele lichamelijke en geestelijke gezondheidsproblemen en het voorkomen daarvan in de adolescentiefase. Dit zogenoemde jongerencontactmoment (JCM) is een preventief gezondheidsonderzoek voor alle leerlingen van 15-16 jaar.
Doel van dit JCM is zowel bewustwording (belang gezonde leefstijl) en het versterken van de eigen kracht van de leerling. De individuele uitkomsten van dit onderzoek worden bijeengebracht in het schoolprofiel, waarin – geanonimiseerd- de collectieve bevindingen en thema’s worden gepresenteerd. Door in overleg met de school invulling te geven aan het JCM, sluit de JGZ aan bij het schoolondersteuningsprofiel (SOP) en op actuele thema’s die op de school leven.

Tijdens het jongerencontactmoment vullen de leerlingen een digitale, persoonlijke vragenlijst in over thema’s als gezond gewicht, roken, veilig vrijen, alcohol en drugs, weerbaarheid, depressie en schoolverzuim. Op basis van de resultaten vindt terugkoppeling plaats. De manier waarop deze terugkoppeling plaatsvindt, wordt in overleg met de school bepaald. De JGZ organiseert deze terugkoppeling eventueel in samenwerking met specifieke partners vanuit de hulpverlening. Naast terugkoppeling op individueel niveau en klasniveau, worden de gegevens uit het onderzoek ook anoniem en in meer algemene zin gebruikt om de school te informeren over de gezondheidssituatie van de leerlingen op leerjaarniveau en op schoolniveau. Aan de hand van de uitkomsten van het JCM en de thema’s die per school naar voren komen, is het van belang om een passend aanbod uit te werken en hierop (preventief) in te spelen. Voor het goed en gestructureerd neerzetten van een preventieve en passende zorginvulling op en vanuit school en daarvoor ook binnen het schoolcurriculum ruimte te kunnen reserveren, zal vanaf schooljaar 2016-2017 de JGZ (als regisseur) aansluiten bij wat er al op de betreffende school aanwezig is en hierover in gesprek gaan met door de directies van de scholen aangewezen contactpersonen. Dit zal als jaarlijks terugkerende activiteit worden ingebed in het takenpakket van de JGZ als regisseur.

12.2 Samenwerken op het gebied van opvallend ziekteverzuim

Veel scholen hebben te maken met leerlingen die met of zonder duidelijke (medische) diagnose langdurig of veelvuldig ziek worden gemeld op school. Door langdurig of frequent ziekteverzuim kunnen leerachterstanden ontstaan, worden ontwikkelingsmogelijkheden van jongeren beperkt en kan het verzuim zelfs leiden tot schooluitval.
Scholen worden als eerste geconfronteerd met langdurig of frequent ziekteverzuim. Aan hen de taak om het ziekteverzuim te bespreken met de leerling en hun ouders. Als er sprake is van zorgwekkend verzuim, is protocollair vastgelegd dat de leerling wordt besproken in het begeleidingsteam van de school. Vanuit het samenwerkingsverband is daarbij één begeleider passend onderwijs met expertise op gebied van langdurig ziek zijn, op afroep voor de scholen beschikbaar.
Om de consequenties van ziek zijn voor het volgen van lessen en de aanpak van de begeleiding van de leerling te kunnen overzien zijn daarbij in de regio Haaglanden sinds 2011 samenwerkingsafspraken vastgelegd over de aanpak van ziekteverzuim. JGZ Zuid-Holland West biedt de scholen en de leerplichtambtenaren de mogelijkheid om specifiek onderzoek te verrichten bij leerlingen waarbij sprake is van opvallend en/of zorgwekkend ziekteverzuim. Met name als er vragen zijn of een achterliggende ziekte de oorzaak is van dit opvallende of zorgwekkende verzuim, of dat er andere onderliggende problemen bij de leerling/in de gezinssituatie aanwezig zijn.

Het onderzoek op ziekteverzuim omvat een gesprek van de jeugdarts met de leerling en ouders , eventueel overleg met betrokken hulpverleners en terugkoppeling naar de school. Zo nodig vindt toeleiding naar hulpverlening plaats. Doel van het onderzoek in het kader van ziekteverzuim is om leerlingen die meer dan gemiddeld wegens ziekte van school verzuimen, vroegtijdig in contact te brengen met de JGZ om te beoordelen of het ziekteverzuim al dan niet in overeenstemming is met de klachten van de leerlingen.
De korte termijn doelstellingen zijn:

- Leerlingen met ziekteverzuim zo snel mogelijk weer (volledig) de lessen laten volgen;
- Indien noodzakelijk vroegtijdige hulpverlening inzetten.

De lange termijn doelstelling is:

- Bijdragen aan vermindering van schooluitval en zo mogelijk vermindering van het aantal vroegtijdige schoolverlaters.

De gemeenten en het samenwerkingsverband analyseren jaarlijks de cijfers die worden opgeleverd vanuit de JGZ. De resultaten worden besproken in de directiekring van het samenwerkingsverband waarbij gezamenlijk wordt bekeken wat het effect is van het werken met dit protocol en welke eventuele verbeteringen kunnen worden doorgevoerd om de resultaten te vergroten.

12.3 Samenwerken ter voorkoming van verzuim en het monitoren op verzuim

In de Leerplichtwet is vastgelegd dat ouders ervoor moeten zorgen dat hun kinderen bij een school staan ingeschreven en dat zij de school bezoeken. Vanaf de leeftijd van 12 jaar zijn leerplichtige jongeren zelf ook verantwoordelijk voor regelmatig schoolbezoek van de school waar zij staan ingeschreven. Het aan regels binden van schoolverzuim om regelmatig schoolbezoek te verzekeren is een manier om te bereiken dat zo veel mogelijk jongeren zo veel mogelijk lesuren bijwonen.
Na het laatste schooljaar van de leerplicht begint de kwalificatieplicht voor jongeren die nog geen startkwalificatie hebben gehaald. Door de kwalificatieplicht moeten meer jongeren een startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is een havo-, vwo- of mbo-diploma (niet niveau 1). De overheid ziet dit niveau als minimumvereiste voor een goede participatie in de maatschappij. Met de kwalificatieplicht wordt de leerplicht verlengd tot de dag dat de jongere een startkwalificatie heeft gehaald of tot de dag dat de jongere 18 jaar wordt. De kwalificatieplicht verplicht alle jongeren een volledig onderwijsprogramma te volgen, al dan niet via een combinatie van werken en leren.
De kwalificatieplicht betekent ook dat alle scholen in- en uitschrijvingen en verzuim van leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen of deelnemers melden aan de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling of deelnemer woont. In- en uitschrijvingen moeten binnen zeven dagen worden gemeld, verzuim na drie dagen.
De kwalificatieplicht geldt niet als de jongere een diploma of getuigschrift van de praktijkschool heeft of op een speciale school zit omdat hij zeer moeilijk leert of een verstandelijke en/of een lichamelijke beperking heeft. Het uitstroomprofiel is dan(beschermde) arbeid. De leerplicht en de kwalificatieplicht blijven een verantwoordelijkheid van de gemeenten.
De handhaving van de leerplicht in combinatie met de zorgplicht van de schoolbesturen in de SWV's betekent dat er formeel geen thuiszitters meer zouden mogen zijn en dat lange wachttijden voor indicaties en/of arrangementen niet (meer) voorkomen. De Inspectie van het Onderwijs heeft daarom als een van de speerpunten bij het toezicht op de samenwerkingsverbanden: het voorkomen van thuiszitters en wachtlijsten.

Op alle scholen binnen het samenwerkingsverband wordt gewerkt met het *Meldprotocol verzuim en schooluitval regio Haaglanden*. Het Meldprotocol maakt de verantwoordelijkheidsverdeling inzichtelijk bij de melding en afhandeling van verzuim en schooluitval. Het Meldprotocol richt zich op verzuim van leerplichtige en kwalificatieplichtige jongeren onder de 18 jaar en verzuim van niet-leerplichtige jongeren van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Indien een ingeschreven leerling van een school van voortgezet onderwijs zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd en dit verzuim bedraagt gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken in totaal zestien uren les- of praktijktijd, wordt daarvan door de school, afhankelijk van de vermoedelijke oorzaak van het verzuim melding gemaakt van bij de JGZ-arts of de leerplichtambtenaar. Dit laatste gebeurt via het digitaal verzuimloket DUO. Door nauwe samenwerking tussen de afdeling Leerplicht en de scholen kan snel worden geacteerd op veranderingen in schoolbezoek of andere bedreigingen van de schoolloopbaan van een leerling. De leerplicht kan, indien nodig, een proces-verbaal opmaken.

Daarnaast heeft de Delftse Rekenkamer in 2015 het onderzoek 'De Delftse zorgstructuur rondom leerlingen, de gemeente een zorg?' aan de schoolbesturen binnen het samenwerkingsverband gepresenteerd. Hierin stond als verbeterpunt opgenomen dat een strenge verzuimregistratie een belangrijk punt is bij het in beeld houden en binnenboord houden van jongeren. Op grond hiervan is met de schoolbesturen afgesproken dat de gemeente Delft in 2017 structureel verzuimonderzoek gaat uitvoeren bij scholen naar de realisatie van het verzuimbeleid en de bijbehorende administratie. De gemeente Delft voert dan de toezichttaken namens de inspectie uit. Uit onderzoek is gebleken dat deze manier van verzuimonderzoek bijdraagt aan een groter bewustzijn en inzicht bij scholen van de ernst en de omvang van het verzuim. Hiermee kunnen zij vervolgens indien nodig zelf verbeteringen van de verzuimregistratie en -aanpak ter hand nemen.

12.4 Samenwerken om (langdurig) thuiszitten tegen te gaan

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen van thuiszitten ligt bij de stamschool van de leerling. Indien daadwerkelijk sprake is van thuiszitten, moet de leerling worden gemeld bij de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de jongere woont. De samenwerking tussen leerplicht en het samenwerkingsverband is er mede op gericht om de thuiszitters zo vroegtijdig mogelijk in beeld te krijgen en de leerling weer terug te brengen naar het onderwijs.

In mei 2015 hebben de leerplichtambtenaren van de drie gemeenten en het SWV VO Delflanden een protocol opgesteld gericht op het voorkomen van thuiszitten dan wel het zo snel mogelijk oplossen van thuiszittersproblematiek. Dit *protocol Voorkomen van thuiszitters* is terug te vinden op de website van het samenwerkingsverband. Risicoleerlingen (leerlingen met veelvuldig verzuim waarbij risico op thuiszitten dreigt) en thuiszitters worden door de mentor gemeld bij het begeleidingsteam van de school. De zorgcoördinator organiseert een overlegtafel met relevante kernpartners, ouders en leerling. Doel is om voor elke (dreigende) thuiszitter, in samenwerking met de ketenpartners, snel en adequaat, een plan van aanpak op maat te maken, waarbij de leerling de ondersteuning krijgt aangeboden die nodig is. Indien er sprake is van zeer complexe problematiek, moet worden vastgesteld of zorg (tijdelijk) prevaleert boven onderwijs. In dat geval moet er afstemming met de relevante jeugdzorgpartners zijn en kan door de leerplichtambtenaar voor een bepaalde duur vrijstelling van onderwijs worden verleend.

Het SWV VO Delflanden heeft, samen met de leerplichtambtenaren, afspraken met de scholen gemaakt om te komen tot een sluitende registratie van thuiszitters en een bijbehorende monitoring. De schoollocaties zijn (wettelijk) verplicht om eens per twee maanden een update te leveren aan het SWV VO Delflanden betreffende de leerlingen die –ondanks de inspanning van de school- toch thuis zijn komen te zitten. Vanaf schooljaar 2016 – 2017 kan deze update worden geregistreerd in het digitale registratieplatform van het samenwerkingsverband. Ook de interventies die in die twee maanden zijn gepleegd om het thuiszitten op te lossen, dienen daarin te worden vermeld.
De afspraak is dat alle leerlingen die tussen de vier en acht weken thuiszitten een onderwijs (-en zorg) arrangement aangeboden moeten hebben gekregen. Indien een thuiszittende leerling of diens ouders weigeren mee te werken aan een passend en beschikbaar onderwijs (-en zorg) arrangement, zal leerplicht, na alle gedane inspanningen van het onderwijs en de jeugdzorg, de regisseur zijn van een strafrechtelijk traject.
Voor thuiszittende leerlingen waarvoor geen passend onderwijs- of zorgarrangement beschikbaar is, wordt een thuiszitterstafel bij elkaar geroepen. Deze zal in de looptijd van dit ondersteuningsplan specifieke taken en bevoegdheden moeten gaan krijgen, waarbij doorzettingsmacht van de regievoerder een punt van aandacht is.

12.5 Samenwerken ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten (VSV)

Voortijdig schoolverlaten is in Nederland gedefinieerd als het niet halen van een startkwalificatie, oftewel het niet behalen van een diploma HAVO, VWO of een diploma op minimaal niveau 2 van het MBO. In het Nederlandse onderwijs- en arbeidsmarktbeleid wordt de startkwalificatie gezien als het minimale niveau dat nodig is om voldoende toegerust de arbeidsmarkt te betreden en om zich gedurende de beroepsloopbaan verder te kunnen ontwikkelen. Het beleid is er op gericht om zo veel mogelijk jongeren een startkwalificatie te laten halen.
In de regio Haaglanden is het VSV-beleid vastgelegd in een VSV-convenant met duidelijke VSV-normen. Sleutelwoorden zijn daarbij: sluitende structuur, tijdige signalering, adequate (maatwerk) ondersteuning en begeleiding dicht op het reguliere onderwijs en inzetten op preventie, met als doel om te komen tot een brede dekking van voorzieningen, die goed op elkaar zijn afgestemd, waarbij gemeenten en onderwijs handelen vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid om het aantal voortijdige schoolverlaters te verminderen.

De drie gemeenten en het SWV VO Delflanden hebben de ambitie om de doelstelling behalen ten aanzien van de VSV-normen. Concreet betekent dit dat gedurende de looptijd van het VSV-convenant het aantal voortijdig schoolverlaters op het niveau van de VSV-norm wordt gebracht: onderbouw VMBO (1%), bovenbouw VMBO (maximaal 4%) en bovenbouw HAVO/VWO (maximaal 0,5 %). Met de ondersteuningsprogramma's in het ondersteuningsplan e de nieuw geformuleerde ambities voor de komende vier jaar, wordt verwacht deze doelstelling te kunnen realiseren.

De gemeenten en het samenwerkingsverband willen beter monitoren op in-, door- en uitstroom van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Aan de hand van de analyse van de cijfers op het gebied van verzuim, thuiszitten en VSV en de ondernomen maatregelen om verzuim, thuiszitten en VSV te voorkomen, kunnen de drie gemeenten en het samenwerkingsverband bepalen of het aanbod van interventies en maatregelen voldoende dekkend is of dat er aanvullende interventies of maatregelen noodzakelijk zijn op het gebied van bijvoorbeeld loopbaanbegeleiding, verzuimbeleid, maatwerkgerichte trajecten binnen de FLEX-voorziening en warme overdracht VMBO-MBO (VOROC). De manier waarop effectieve monitoring kan plaatsvinden, moet binnen de bestaande overlegstructuren nader worden uitgewerkt.

12.6 Samenwerken in de (aanloop naar de) extra ondersteuning en de diepteondersteuning

Het SWV VO Delflanden en de gemeenten dragen gezamenlijk zorg voor de inzet van extra ondersteuning in en om de school heen. Het doel is om op gemeentelijk niveau en op het niveau van het samenwerkingsverband te werken aan een zo goed mogelijke integrale zorg voor jeugdigen.
De extra ondersteuning is te allen tijden gericht op het versterken van de eigen kracht van het kind, de school en/of de ouders. Daarbij is het onderwijs verantwoordelijk voor de leerprestaties en voor de ondersteuning die nodig is in de school, wanneer sprake is van een leerling met een meer specifieke onderwijsbehoefte. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning die nodig is voor de jongere en het gezin in bredere zin, wanneer sprake is van een meer specifieke opvoedbehoefte of doorverwijzing naar intensievere vormen van psychische hulpverlening. Vanuit verschillende programma's organiseert en/of faciliteert het samenwerkingsverband de extra onderwijsondersteuning binnen en buiten de school. De drie gemeenten zetten in op de extra ondersteuning middels de onderstaande activiteiten.

12.6.1 Samenwerken met Team Jeugd/Sociaal Team/Kernteam

Ten aanzien van de Jeugdzorg hebben de gemeentelijke taken in ieder geval betrekking op:

- monitoren en screenen;
- ondersteunen, voorlichting, advies en informatie;
- zo veel mogelijk zelf bieden van hulp en eventueel zo vroeg mogelijk specialistische hulp inschakelen;
- integrale zorg rondom het gezin organiseren;
- samenwerking met het onderwijs.

Belangrijk voor het succes van passend onderwijs is de nabijheid en de snelle inzetbaarheid van zowel de niet-geïndiceerde jeugdzorg als de geïndiceerde jeugdzorg. Een leerling die niet tot leren komt vanwege sociaal-emotionele belemmeringen of problemen in gezin of buurt, verdient een snelle en effectieve ondersteuning. Daarbij gaat het om de integraliteit in het werken:

- een gezamenlijke inzet vanuit de jeugdhulp en het (speciaal) onderwijs op het moment dat er naast de inspanningen van ouders en andere opvoeders zowel inzet vanuit (speciaal) onderwijs als jeugdhulp nodig is:
- waarbij de juiste ondersteuning ingezet wordt om de doelen van jeugdigen en gezinnen te behalen (eenvoudig of intensief en alles ertussen);

- waarbij het integraal werken bijdraagt aan effectieve preventie en het versterken van het handelingsrepertoire van professionals;
- waarbij beslissingen over de juiste inzet niet apart georganiseerd worden, maar (methodisch) onderdeel van onderwijs- en zorgprocessen of trajecten zijn.

Het lid van het Team Jeugd/Sociaal Team of Kernteam is binnen de scholen van het SWV VO Delflanden op uitvoeringsniveau een verbindende factor in de relatie tussen school, passend onderwijs, ouders en eventuele externe hulpverlening voor het gezin. Als blijkt dat ondersteuningsbehoefte van een leerling om een meer geïntegreerde aanpak van onderwijs en zorg vraagt of wanneer onvoldoende duidelijk is welke specifieke onderwijs- en opvoedbehoeften de leerling heeft en welke ondersteuning het meest passend is, vormt het begeleidingsteam van de school de verbindende schakel naar het team van kernpartners in onderwijs en zorg dat aan de school verbonden is. Overlegtafels vormen daarbij de kern van de ondersteuning. Dit geldt zowel voor het onderwijs als voor de jeugdhulp. Het begeleidingsteam bepaalt, in overleg met de jongere en de ouders, welke kernpartners vanuit onderwijs en zorg mee aan tafel moeten om gezamenlijk tot een passend onderwijs- en zorgarrangement te komen. Gestreefd wordt om, nadat daartoe het initiatief is genomen, binnen tien schooldagen een eerste overlegtafel te laten plaatsvinden. Betrokken medewerkers vanuit school, samenwerkingsverbanden en team jeugd/sociaal team, dienen zich hiertoe in te spannen. Aan de overlegtafel wordt, middels een analyse, de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht, het plan van aanpak/ontwikkelingsperspectiefplan opgesteld en de voortgang besproken.
Bij een gecombineerd onderwijs en zorgarrangement wordt de wens uitgesproken om onderwijs en jeugdzorg gezamenlijk één integraal plan te laten opstellen, waarbij ieder vanuit eigen verantwoordelijkheid en expertise doet wat noodzakelijk is om te komen tot de realisatie van de in gezamenlijkheid geformuleerde doelen uit het plan. De uitvoering dient dan ook in samenhang plaats te vinden (één kind, één gezin, één plan), waarbij het samenwerkingsverband en de jeugdzorg samen afstemmen welke kosten door welke organisatie worden gefinancierd.

Kernpartners vanuit onderwijs en zorg vertegenwoordigen met elkaar het brede terrein van onderwijs en zorg, ieder vanuit hun eigen wettelijke taken en verantwoordelijkheden. Wanneer een leerplichtambtenaar gevraagd wordt om aan te schuiven aan de overlegtafel betekent dit onder meer dat er gevraagd wordt om toezicht en handhaving op verzuim en mogelijke inbreng van expertise vanuit veiligheid en justitie (jeugdreclassering). Van de medewerker vanuit het Team Jeugd of het Sociaal Team wordt kennis van opvoedondersteuning gevraagd, daarnaast kennis van het welzijnswerk, de (geïndiceerde) jeugdzorg, de jeugd-GGZ en de Jeugd-LVG. Wanneer een schoolverpleegkundige of een schoolarts wordt gevraagd om aan de overlegtafel aan te schuiven gaat het om kennis van medisch verzuim en de contacten met onder meer huisartsen en medisch specialisten. De gedragswetenschapper of andere deskundigheid vanuit het samenwerkingsverband brengt expertise mee op het gebied van handelingsgericht diagnostisch onderzoek, specifieke onderwijsondersteuning binnen de stamschool, het FLEX-College of het Voortgezet Speciaal Onderwijs.

Tussen het samenwerkingsverband en de gemeente Delft geldt ten aanzien van het FLEX-College een intensieve samenwerkingsafspraak. Vanaf 01-01-2015 is vanuit het Sociaal Team Delft een hulpverlener verbonden aan het FLEX-College voor 12 uur in de week. In deze 12 uur houdt de medewerker zich bezig met leerlingen (en bijbehorende gezinnen) die op het FLEX-College zitten. De medewerker van het Sociaal Team vervult de brugfunctie tussen onderwijs en de zorg voor jeugd. Hij heeft de kennis en deskundigheid van onderwijs en van zorg. Enkelvoudige vraagstukken in de hulpverlening worden snel zelf opgepakt en als generalist is deze sociaal coach in staat om breed hulp in te zetten. De werkzaamheden van de medewerker worden in en buiten het FLEX-College uitgevoerd. Indien de hulp aan jongere, het gezin en het netwerk om een intensievere inzet vraagt zal de medewerker aanvullende hulp organiseren. Dit kan een ambulant hulpverleningstraject zijn, maar bijvoorbeeld ook inzet van een gedragswetenschapper/behandelaar. Het streven is om zoveel mogelijk met vaste (ambulant) hulpverleners te werken. Dit bevordert het soepel schakelen tussen het FLEX-College en de specialistische zorg. Soms is er bij plaatsing al sprake van ambulante hulp door een jeugdzorginstelling. De medewerker van het Sociaal Team vervult dan de brugfunctie.

Op basis van de maatwerkgerichte onderwijs- en zorgprogramma's binnen het FLEX-College is vanuit het onderwijs de behoefte aangegeven om breder te kijken naar bijzondere FLEX-constructen voor leerlingen die nu nog tussen de wal en het schip dreigen te vallen. Genoemd zijn een FLEX-voorziening voor leerlingen die in het VSO uitvallen of uit dreigen te vallen, een onderwijs- en zorgprogramma voor leerlingen in primair en voortgezet onderwijs met psychiatrische problematiek zoals nu door de Jutters en Zefier in Den Haag wordt aangeboden en een opvangvoorziening voor leerlingen die terugkeren uit detentie en waarbij een intensieve vorm van aangepast onderwijs gecombineerd dient te worden met reclasseringsafspraken. Met de drie gemeenten zal nader bekeken moeten worden wat de haalbaarheid van dit type onderwijs- en zorgarrangementen is.

12.6.2 Samenwerken bij een tijdelijke ontheffing van onderwijsplicht, conform artikel 5A

Binnen het samenwerkingsverband VO Delflanden komt het incidenteel voor dat moet worden geconcludeerd dat een jongere een te grote afstand heeft tot het regulier of speciaal onderwijs of de arbeidsmarkt. Als een leerling niet bij machte is om een vorm van onderwijs te volgen, is een (tijdelijke) vrijstelling van leerplicht mogelijk, op basis van artikel 5A. Wanneer onderwijs voor een leerling niet mogelijk is, begeleiden de kernpartners in onderwijs en zorg de leerling (en ouders) naar een passend ander traject (hulpverlening en/of dagbesteding). Om dit type arrangementen op maat te kunnen bieden, vindt nauwe samenwerking plaats tussen het onderwijs, de gemeenten en de partners in zorg.

12.7 Samenwerken op het terrein van het leerlingenvervoer

Gemeenten hebben een eigen regeling voor het leerlingenvervoer. Voor het basis- en voortgezet onderwijs geldt een andere regeling dan voor het (voortgezet) speciaal (basis)onderwijs). Criteria voor het toekennen van een vervoersvergoeding hebben te maken met de afstand tot de dichtstbijzijnde school van de door de ouders gewenste denominatie, de leeftijd van de kinderen en eventueel een eigen bijdrage van de ouders. Indien meer kinderen dicht bij huis passend onderwijs kunnen volgen, verminderen de vervoerskosten. In de wet is voor het voortgezet speciaal onderwijs opgenomen dat er alleen sprake is van leerlingenvervoer als dit noodzakelijk is in verband met een handicap en dit ook is aangegeven. De regeling houdt rekening met de van de ouders redelijkerwijs te vergen inzet en voorziet erin dat het vervoer kan plaatsvinden op een wijze die voor de leerling passend is – Wvo nieuw artikel 4 4e lid – 1e volzin. Voor ouders is daarbij een heldere adviesprocedure – toekenningsprocedure relevant.

De drie gemeenten hanteren als algemeen uitgangspunt in het toekennen van ondersteuning: naar eigen kracht van het gezin en het netwerk, gericht op zelfredzaamheid en participatie, integrale ondersteuning vanuit onderwijs en jeugdzorg en terugdringen van de kosten in de zorg.
De wet biedt de gemeenten ruimte om toe te werken naar een passend aanbod van vervoer, dat aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling en diens gezin, zowel in de mate van inzet van het door de gemeente georganiseerde vervoer, als de vorm waarin het vervoer wordt georganiseerd. Het is de wens van de gemeenten dat de precieze behoefte van de ouders en leerling aan leerlingenvervoer, samen met het gezin en de leerling in kaart wordt gebracht. De bijdrage van de gemeenten op het gebied van het leerlingenvervoer wordt dan bezien vanuit het totale, op maat gemaakte ondersteuningspakket, één kind-één gezin-één plan. In dit plan wordt uitgegaan van de basisprincipes die de gemeenten hanteren: uitgaan van eigen kracht en de kracht van het netwerk, maximale participatie en streven naar zelfredzaamheid.

Tussen SWV VO Delflanden en de gemeenten zijn afspraken gemaakt op het terrein van het leerlingenvervoer betreffende:

1. Leerlingen die vanuit het VO worden doorverwezen naar het VSO (eerste aanvraag)
2. Leerlingen waarvoor binnen het regulier onderwijs leerling vervoer noodzakelijk is
3. Leerlingen die rechtstreeks worden aangemeld bij het VSO zonder inmenging vanuit het SWV VO Delflanden.
4. Herhalingsaanvragen voor leerlingenvervoer

De afspraken zijn vastgelegd in een notitie *'Toelichting op het vervoersadvies v(s)o'* en afgestemd met directies, begeleidingsteams en gedragswetenschappers SWV. Bij de verwijzing naar het VSO worden de vastgelegde afspraken in deze notitie door het SWV VO Delflanden en de VSO-scholen nageleefd.

12.8 Samenwerken op het gebied van passende huisvesting

Niet alle scholen zijn goed toegankelijk voor leerlingen met een beperking, zoals bijvoorbeeld leerlingen die gebruik maken van een rolstoel. Vooral oude gebouwen zijn niet altijd makkelijk toegankelijk te maken. Scholen zijn wel verplicht om bij het verbouwen van schoolgebouwen en bij nieuwbouw rekening te houden met toegankelijkheid. Ook zijn scholen verplicht om volgens de Wet gelijke behandeling aanpassingen te doen om te zorgen dat ook leerlingen met een handicap onderwijs op school kunnen volgen. Hierbij moet het wel redelijk zijn dat die school die aanpassingen ook kan doen.
De invoering van passend onderwijs kan gevolgen hebben voor de onderwijshuisvesting. Als meer kinderen met een extra zorgvraag op reguliere scholen van voortgezet onderwijs instromen, moet de functionele kwaliteit van de huisvesting daarmee in overeenstemming zijn. Dit betekent dat het "opnemen" van leerlingen die extra zorg en ondersteuning nodig hebben, mogelijk zal leiden tot het aanpassen van schoolgebouwen. Op dit moment is het de vraag of én zo ja in welke mate aanpassingen van schoolgebouwen nodig zijn.

Gedurende de looptijd van het ondersteuningsplan dient passende huisvesting te zijn gerealiseerd voor SC Delfland, Grotius College locatie Praktijkschool, Pleysiercollege lesplaats Delft en de bovenschoolse onderwijsvoorziening FLEX-College. Daarnaast staan aanpassingen aan de dependance van het schoolgebouw van de Laurentius Praktijkschool opgenomen in de integrale huisvestingsplannen. Het samenwerkingsverband en de gemeenten willen, in het kader van passende huisvesting en zo thuisnabij mogelijk passend onderwijs, nader met elkaar in overleg over intensievere vormen van samenwerking tussen regulier voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.

12.9 Samenwerking met gemeenten op specifieke beleidsonderwerpen

12.9.1 Grotere mate van integratie tussen VSO en VO

De gemeenten en het samenwerkingsverband trekken gedurende de looptijd van dit ondersteuningsplan gezamenlijk op in het nader uitwerken van ideeën om te komen tot een grotere mate van samenwerking of integratie tussen voortgezet speciaal onderwijs en regulier onderwijs. De bestuurlijke ambitie om het VSO niet verder te laten groeien, is daarbij voor zowel het bestuur SWV als de gemeenten een uitgangspunt.
Nader uit te werken beleid betreft vooralsnog de samenwerking tussen het VSO en het VMBO op het gebied van examinering en praktijktoetsing in het examenjaar en een samenwerking tussen VSO en Praktijkonderwijs voor de specifieke doelgroep ZMOLK-ers.

12.9.2 Onderwijs- en zorgarrangementen binnen het VSO

Onderwijs-zorg arrangementen bestaan niet alleen in het regulier voortgezet onderwijs, maar ook in het speciaal onderwijs. Hierbij kan het gaat om arrangementen waarin onderwijs en zorginstellingen gezamenlijk én het onderwijs én de zorg en begeleiding verzorgen. Dit kunnen flexibele arrangementen zijn wat betreft aanbod, omvang, plaats en tijd en met een gezamenlijke inzet van leraren en hulpverleners.
In het VSO bestaat al een lange traditie van samenwerking met jeugdzorg. Voor leerlingen met complexe onderwijs- en ondersteuningsvragen die het gevolg zijn van zintuiglijke en fysieke beperkingen of psychische stoornissen is samenwerking ten behoeve van één kind één plan tussen speciaal onderwijs en zorgaanbieders al lange tijd noodzakelijk en vanzelfsprekend. Dat wil overigens niet zeggen dat die samenwerking altijd aan alle criteria voldoet. De samenwerking rondom onderwijs- en zorgarrangementen in het VSO heeft baat bij duidelijke afspraken over waar de verantwoordelijkheid van het onderwijs op houdt en waar de verantwoordelijkheid van de zorg begint. Dit vraagt om procedurele en procesmatige afspraken het ontwikkelen van een afwegingskader aan de hand van casuïstiek

12.9.3 Doorlopende leer- en zorglijnen voor kwetsbare doelgroepen in het onderwijs

Een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt is van essentieel belang voor alle jongeren. Om tot een goede aansluiting te komen is het in de eerste plaats belangrijk dat jongeren juiste studiekeuzes maken die aansluiten bij de vraag naar personeel op de arbeidsmarkt. Met een juiste studiekeuze verloopt de overgang van school naar werk beter.
Er is echter ook een groep jongeren die om extra aandacht vraagt bij de overgang van school naar (begeleide) arbeid of van school naar (arbeidsmatige) dagbesteding. In het merendeel van de gevallen gaat het hierbij om jongeren die op het praktijkonderwijs (PrO) of voortgezet speciaal onderwijs (VSO) zitten. Een deel van hen stroomt door naar de entreeopleidingen van het MBO, een ander deel heeft ondersteuning nodig bij het toe leiden naar (begeleide) arbeid. Nog een ander deel dient te worden begeleid naar (arbeidsmatige) dagbesteding.
De extra ondersteuning die deze jongeren nodig hebben, wordt allereerst gegeven door deskundigen binnen de onderwijsinstellingen zelf. De VSO- en PRO-scholen hebben de wettelijke taak om haar leerlingen toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Daarbij werken ze samen met onder andere het UWV, reïntegratiebedrijven, Stichting MEE, zorg- en hulpverleningsinstellingen en gemeenten . De VSO-, PRO-scholen en hun partners hebben/hadden tot op heden een palet aan (inkomens)voorzieningen om de overgang van school naar werk goed te laten verlopen.

Tussen gemeenten en onderwijsinstellingen wordt gewerkt aan een gezamenlijke aanpak voor de kwetsbare doelgroepen. De uitstroom van kwetsbare doelgroepen naar (arbeidsmatige) dagbesteding of (begeleide) arbeid en de doorstroom van kwetsbare doelgroepen naar de Entreeopleidingen van het MBO zijn onderwerp van gesprek.
In maart 2015 is een regionaal model samenwerking tussen gemeenten en VSO en PrO-scholen afgesloten. Inzet is een sluitende aanpak om te voorkomen dat schoolverlaters tussen wal en schip vallen. Juist bij deze groep is het risico op stapelende problemen en overlast groot.
Vanaf 1 januari 2017 zal het RMC er een extra taak bijkrijgen als het gaat om het begeleiden van de doelgroep kwetsbare jongeren. De scholen dienen in een tijdig stadium het RMC voor een passende begeleiding in te schakelen. Na de wetswijziging kunnen de scholen via DUO de melding bij het RMC doen, met vermelding van het passende

uitstroomprofiel van de jongere. De RMC dient vervolgens de verbinding te organiseren met de WMO begeleiding of participatie.

12.9.4 Leerinstrument voor de samenwerking tussen onderwijs en de Jeugdzorg

Vanaf 2015 werken de drie gemeenten en de samenwerkingsverbanden PO en VO binnen Delflanden samen op in het ontwikkelen van een instrument om de kwaliteit en de effectiviteit van de samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdhulpmedewerkers te kunnen beoordelen. In eerder OOGO is door de bestuurders vanuit de gemeenten en het onderwijs aangegeven dat het wenselijk is om voor een beperkt aantal indicatoren te kiezen, niet alleen te tellen, maar ook te vertellen en niet uit te gaan van een afrekeninstrument, maar een leerinstrument. In de komende beleidsperiode zal dit leerinstrument verder worden uitgewerkt.

12.9.5 Verdergaande professionalisering van de begeleidingsteams op de scholen

In 2015 heeft het SWV VO Delflanden vanuit een subsidie van de gemeente Delft, de zorgcoördinatoren, de begeleiders passend onderwijs en de gedragswetenschappers kunnen trainen in de Wrap Around Care (WAC) en de Gemeenschappelijke Inventarisatie Zorgbehoeften (GIZ). Een verdergaande professionalisering van de volledige begeleidingsteams op de scholen is noodzakelijk om er voor te zorgen dat taxaties van behoeften op onderwijs en zorg vakkundig en deskundig plaatsvinden.

12.10 Uitwerking van de samenwerking aan de hand van de ontwikkelagenda

De gemeenten Delft, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp en het SWV VO Delflanden delen met elkaar de visie en de werkwijze die wordt aangeduid als integraal werken: gezamenlijk en doelgericht werken aan een passende aanpak voor onderwijs-, opvoed- en ondersteuningsbehoeften van jeugdigen, ouders en professionals op basis van één kind, één gezin, één plan en één regisseur. Het uitgangspunt daarbij is om zoveel als mogelijk gebruik te maken van de competenties en het handelingsrepertoire van de betrokkenen.

In dit hoofdstuk is beschreven op welke wijze de drie gemeenten en het samenwerkingsverband vanuit de wetgeving Passend Onderwijs en de drie decentralisaties met elkaar willen samenwerken. De manier van samenwerken moet op een aantal onderdelen nog verder worden uitgewerkt. De nader uit te werken onderdelen worden opgenomen in ene ontwikkelagenda die als bijlage aan het ondersteuningsplan 2016 – 2020 wordt toegevoegd. Zowel op uitvoerend, ambtelijk als bestuurlijk niveau zal gedurende de looptijd van dit ondersteuningsplan tussen de drie gemeenten en het SWV VO Delflanden overleg plaatsvinden om de verschillende onderwerpen en thema's nader met elkaar uit te werken en te implementeren. Waar mogelijk worden onderwerpen regionaal opgepakt, indien noodzakelijk lokaal. Het is wenselijk om het OOGO Passend Onderwijs als geïntegreerd overleg tussen de drie gemeenten, passend primair onderwijs Delflanden en voortgezet onderwijs Delflanden te laten plaatsvinden.

Hoofdstuk 13
Samenwerken met onderwijspartners

13.1 Samenwerken met het primair onderwijs

Met het primair onderwijs vindt met grote regelmaat overleg plaats op beleidsmatig niveau en casuïstiek niveau. Op beleidsmatig niveau wordt onder meer gesproken over de overdrachtsprocedure van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs, de afstemming van de toelatingscriteria voor cluster 3 en 4 en de afstemming van onderwijsarrangementen. Daarnaast treffen de directeuren van de twee samenwerkingsverbanden elkaar in overleg gericht op de afstemming tussen onderwijs en jeugdzorg.
Medewerkers van het Loket Passend Onderwijs hebben casuïstiek overleg over leerlingen die in de bovenbouw van het (speciaal) basisonderwijs zitten en specifieke onderwijsbehoeften hebben. In incidentele gevallen kan daarbij het FLEX-College een rol van betekenis spelen. In het merendeel van de casuïstiek zal het gaan om leerlingen die in de overstap naar het voortgezet onderwijs op basis van hun onderwijsbehoeften (ook) in het voortgezet onderwijs een onderwijsarrangement aangeboden dienen te krijgen.

13.2 Samenwerken met het MBO

Uit de VSV-cijfers blijkt dat de overstap van VMBO naar MBO een risicomoment voor uitval is. Daarom is samenwerking tussen VO en MBO van groot belang. Binnen de regio heeft Spirit4you de taak om leerlingen te begeleiden bij de overstap van VMBO naar MBO. Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, heeft Spirit4you een 'warme overdracht' georganiseerd, die er voor zorgdraagt dat het regionale MBO deze leerlingen direct in beeld heeft en passende ondersteuning kan bieden. Momenteel is men binnen het MBO druk bezig met de ontwikkelingen rondom passend onderwijs en de ontwikkeling van de entreeopleidingen. De afstemming tussen VO en MBO zal nu en in de toekomst een punt van aandacht zijn.

13.3 Samenwerken met cluster 1 en cluster 2

Om de ondersteuning aan leerlingen met visuele of auditieve en/of communicatieve beperkingen goed te regelen, zijn er afspraken gemaakt met de (landelijke) instellingen voor cluster 1 en 2 over de wijze van samenwerking.
De instellingen van cluster 1 en 2 hebben met de invoering van passend onderwijs een ondersteuningsplicht gekregen. Het SWV VO Delflanden heeft geen scholen voor speciaal onderwijs cluster 1 en 2 binnen de eigen gemeentegrenzen.

Cluster 1

Na de invoering van de Wet Passend Onderwijs is het onderwijs in Cluster 1 landelijk georganiseerd gebleven. De redenen hiervoor zijn de beperkte omvang van de doelgroep en de specialistische expertise. In deze regio is voornamelijk Koninklijke Visio de organisatie die de ondersteuning voor blinde en slechtziende leerlingen (Cluster 1) biedt. Cluster 1 maakt wettelijk geen deel uit van het samenwerkingsverband. Vanuit Visio Onderwijs is er een contactpersoon verbonden aan het samenwerkingsverband die benaderd kan worden bij vragen rondom het onderwijs aan visueel beperkte leerlingen. Deze contactpersoon kan worden ingevlogen aan een overlegtafel op het moment dat specifieke expertise cluster 1 wenselijk is.

Het streven van Visio Onderwijs is zoveel mogelijk kinderen met een visuele beperking op reguliere, of andere vormen van speciale, scholen thuisnabij onderwijs te laten volgen. Op dit moment wordt ongeveer 75% van de leerlingen door de Ambulant Onderwijskundige Dienst van Visio begeleid. Om dit te realiseren wordt ondersteuning op maat geboden. Op basis van de onderwijsbehoeften van het kind en de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht wordt een begeleidingsplan opgesteld. Ondersteuning aan docenten en leerlingen kan bestaan uit: ambulante onderwijskundige begeleiding, advies, coaching, instructie, collegiale consultatie en cursussen. Naast ondersteuning door de ambulant onderwijskundig begeleider blijven er financiële middelen beschikbaar t.b.v. de visueel beperkte leerling. De toekenning van deze middelen loopt centraal via Cluster 1. In de regeling aanvullende bekostiging cluster 1 wordt deze regeling beschreven.

Wanneer sprake is van (een vermoeden van) een visuele beperking, kunnen ouders, maar ook de school, hun kind aanmelden bij Koninklijke Visio. Na onderzoek, beoordeelt de Commissie van Onderzoek of het kind op basis van de landelijke toelatingscriteria recht heeft op een Cluster 1 indicatie. Hierbij wordt ook aangegeven of het kind recht heeft op ambulant onderwijskundige begeleiding met eventueel aanvullende bekostiging of op onderwijs op één van de scholen voor leerlingen met een visuele beperking van Visio.

Cluster 2
Na de invoering van de Wet Passend Onderwijs is het onderwijs in Cluster 2 eveneens landelijk georganiseerd. Op die manier kan cluster 2 de expertise borgen en verder ontwikkelen.
Tot de doelgroep van cluster 2 behoren dove leerlingen, slechthorende kinderen en leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS).
Binnen Regio West zijn twee instellingen werkzaam: Kentalis Onderwijs (voorheen Effatha en De Voorde) en VierTaal (De Cor Emousschool). In Den Haag e.o. is er voor de samenwerkingsverbanden en scholen één aanmeldpunt.
Het aanmeldpunt is het eerste contact met de instellingen voor cluster 2 en bestaat uit twee telefoonnummers:
Kentalis: 079-3294555
Viertaal: 070-3948994

Ouders, scholen en verwijzers kunnen bellen voor informatie, aanmelding voor consultatie en advies en voor aanmelding trajectbegeleiding. Indien gebeld wordt m.b.t. een dove leerling belt u met Kentalis, indien het gaat om een leerling (TOS en SH) voor het Voortgezet Speciaal Onderwijs belt u met Viertaal.
Scholen kunnen om consultatie en advies vragen voor een leerling met cluster 2-problematiek. Dit is een kort traject waarbij de medewerkers van cluster 2 de school gerichte informatie en advies geeft t.b.v. de ondersteuning van de leerling. Het gaat hier om kortdurende hulp voor de school.
Als meer en intensievere begeleiding nodig is, wordt via het aanmeldpunt de trajectbegeleiding ingeschakeld. De trajectbegeleiding heeft tot doel om een goed onderbouwd advies aan de Commissie van Onderzoek (CVO) van de instelling cluster 2 te geven. Iedere instelling heeft zijn eigen CVO, de trajectbegeleiding voor Den Haag e.o. wordt dan ook per instelling vorm gegeven.
De instellingen cluster 2 stemmen het onderwijs- en begeleidingsaanbod af op de onderwijsbehoefte van de leerlingen en op de ondersteuningsbehoefte van de reguliere scholen. Hiertoe zijn onderwijsarrangementen samengesteld waarbij onderscheid gemaakt is tussen een licht, een medium of intensief onderwijsarrangement.
Voorafgaand aan de arrangementen biedt cluster 2 een signaleringsinstrument waarmee de eerste kenmerken van auditieve en/of communicatieve problematiek kunnen worden herkend/onderkend.
De schoolinterne leerlingenzorg kan hiermee een eerste vaststelling doen inzake de problematiek van de leerling. Op grond hiervan kan eventueel een beroep worden gedaan op een consultatie- en adviestraject door de instelling van cluster 2. Het intaketraject voor een consultatie voorziet in de juiste vraagstelling om tot eerste handelingsadviezen voor de school te komen. Het is een voorwaarde dat ouders in een vroeg stadium bij de geconstateerde problematiek worden betrokken.

Wanneer besloten wordt tot het aanvragen van extra onderwijsondersteuning door cluster 2 kan de school of het samenwerkingsverband een beroep doen op trajectbegeleiding door de instelling cluster 2. De Commissie van Onderzoek van de instelling cluster 2 bepaalt de toelaatbaarheid van de leerling en het noodzakelijk onderwijsarrangement en de duur van het onderwijsarrangement.

13.4 Samenwerken met de aangrenzende samenwerkingsverbanden
In de regio Zuid-Holland vormen de samenwerkingsverbanden Den Haag, Delft, Zoetermeer en Westland een gebied waar veel grensverkeer plaatsvindt. De vier samenwerkingsverbanden werken zoveel mogelijk samen op het terrein van:
- Afstemmen van de inhoud van basisondersteuning
- Gebruik van dezelfde bovenschoolse applicatie in de overstap van PO naar VO
- Gebruik van hetzelfde digitale instrument bij de bepaling van onderwijsbehoeften
- Afstemmen van het aanbod in de bovenschoolse Flex-voorzieningen
- Afstemmen van de toeleidingprocedure en indicatiecriteria voor het VSO

13.5 Samenwerken met de samenwerkingsverbanden in Zuid-Holland West
Naast nauwe afstemming met de direct aanpalende samenwerkingsverbanden, werkt het SWV VO Delflanden ook samen met de samenwerkingsverbanden die in een bredere scoop om Delflanden heen liggen. Diverse beleidsterreinen worden met elkaar gedeeld en daar waar nodig met elkaar afgestemd. Zo hanteren de meeste samenwerkingsverbanden in Zuid-Holland West een en hetzelfde onderwijskundig rapport in de overstap van PO naar VO en zijn er met VSO-scholen die buiten het eigen samenwerkingsverband vallen in een aantal gevallen contractuele afspraken gemaakt.

Hoofdstuk 14
Kwaliteitszorg

14.1 Van samenwerken en communiceren naar kwaliteitsbeleid

Om passend onderwijs te kunnen realiseren is een goede communicatie en samenwerking een noodzakelijke voorwaarde. Dat geldt zowel op het niveau van de scholen in hun contacten met ouders en leerlingen en zeker die leerlingen die speciale aandacht vragen, als op het niveau van het samenwerkingsverband. Al datgeen de school vanuit de eigen basisondersteuning of met inzet van het samenwerkingsverband kan bieden, staat beschreven in het SOP van de school. Het rendement van de inzet van basisondersteuning wordt bewaakt door de zorgcoördinator onder verantwoordelijkheid van de directeur. De schooldirectie draagt verantwoordelijkheid voor het door ontwikkelen van het niveau van de basisondersteuning. De ontwikkelpunten, doelen en ambities die de schoollocaties hebben geformuleerd in hun jaarwerkplannen ten aanzien van de basisondersteuning worden jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld aan de hand van een gezamenlijk uitgewerkt *format evaluatie basisondersteuning*. Schoolbesturen zijn eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van de basisondersteuning en worden door de directeuren geïnformeerd over de voor hun schoollocatie opgestelde ontwikkelagenda naar aanleiding van de resultaten van de evaluatie.

Naarmate leerlingen méér ondersteuningsbehoeften hebben, gaan ook andere partijen “van buiten de school” een belangrijke rol spelen. Binnen het samenwerkingsverband wordt er voor gekozen om bij meervoudige onderwijs- en opvoedvragen samen te werken volgens het één kind, één gezin, één plan model. Met dit model wordt vanaf het begin samen met leerling, ouders en kernpartners gebouwd aan één integraal plan voor ondersteuning op het gebied van onderwijs en zorg. Door deze manier van werken wordt de ondersteuning sneller, effectiever en in samenhang aangeboden. Bij het werken met een gemeenschappelijk plan wordt er zorgvuldig omgegaan met persoonsgegevens. SWV en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de onderwijs- en zorgarrangementen. Om de kwaliteit goed te kunnen meten wordt gewerkt aan een gezamenlijke ‘tevredenheidsmeting’.

14.2 Toezicht door de Inspectie van het Onderwijs

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de uitvoering van de Wet Passend Onderwijs. De Inspectie heeft hiervoor een toezichtkader ontwikkeld, dat zich richt op de invulling en de uitvoering van het ondersteuningsplan. Daarbij gaat het om integraal toezicht. Het omvat zowel kwaliteitstoezicht, nalevingstoezicht als financieel toezicht. Het toezicht is, net als het toezicht op de scholen, risico gestuurd. Als het kwaliteitsaspect ‘Resultaten’ in orde is, is er geen directe aanleiding om de andere twee kwaliteitsaspecten nader te onderzoeken, tenzij er signalen zijn die aangeven dat wel te doen. Aanvullend onderzoek vindt dus alleen plaats, indien een samenwerkingsverband in negatieve zin opvalt. Elk kwaliteitsaspect wordt beoordeeld aan de hand van indicatoren. De Inspectie gebruikt drie kwaliteitsaspecten die met elkaar het waarderingskader vormen:

1) Resultaten
Het SWV voert de opgedragen taken uit en realiseert een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen scholen, zodanig dat alle leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.
2) Management en organisatie
Het SWV weet zijn visie, missie en doelstellingen binnen het kader van de wet Passend Onderwijs te realiseren door een slagvaardige aansturing, effectieve interne communicatie en een doelmatige en inzichtelijke organisatie.
3) Kwaliteitszorg
Het SWV heeft zorg voor de kwaliteit door systematische zelfevaluatie, planmatige kwaliteitsverbetering, jaarlijkse verantwoording van gerealiseerde kwaliteit en borging van gerealiseerde verbeteringen.
.

14.3 Monitoring en toezicht op beleidsdoelstellingen

Het toezicht vraagt om een vertaling van beleidsdoelstellingen naar programma’s met kwalitatieve en kwantitatieve resultaten, inclusief bijbehorende bekostiging. In het kader van de verantwoording aan de Inspectie moeten gegevens worden aangeleverd op het gebied van monitoring (in-door-en uitstroom), doelmatigheid en toegevoegde waarde van de (extra) ondersteuning die met middelen van het SWV in en om de scholen wordt ingezet.

Monitoring en toezicht op de realisatie van programma's
Op het niveau van de programma's zijn de gewenste kwalitatieve en kwantitatieve resultaten beschreven met een bijbehorende financiële onderbouwing. Daar waar nodig worden resultaten vastgelegd in voortgangsrapportage of managementrapportage en besproken aan de bestuurlijke overlegtafel of binnen de directiekring. Hiervoor wordt jaarlijks een planning en control cyclus opgesteld. Aan de hand van de verzamelde input stelt het samenwerkingsverband eventueel verbetervoorstellen op die na bespreking in verschillende gremia worden doorgevoerd.

Per drie maanden vindt er bestuurlijke financiële controle plaats op de inkomsten en uitgaven in relatie tot de jaarbegroting en het te realiseren jaarprogramma middels een softclose en forecast.
Het SWV legt minimaal één keer per jaar verantwoording af aan belanghebbenden over de gerealiseerde kwaliteit, de kwaliteitsverbetering en de daarmee samenhangende inzet van middelen in de vorm van een jaarverslag.

Registratie, monitoring en toezicht op individuele onderwijsarrangementen
Scholen geven vanaf 1 augustus 2015 in het Basisregister Onderwijs (BRON) aan wanneer een leerling een ontwikkelingsperspectief heeft. Voor het (V)SO, Speciaal Basisonderwijs en Praktijkonderwijs geldt dat niet; daar hebben immers alle leerlingen een ontwikkelingsperspectief.

Vanaf 01-01-2016 dienen ontwikkelingsperspectieven en de daarbij gevraagde vorm van extra onderwijsondersteuning of diepteondersteuning door de scholen te worden geregistreerd in de 1-loketmodule van Onderwijs Transparant. Op basis daarvan kan het SWV VO Delflanden de daarbij behorende besluiten/beschikkingen afgeven.
Door de registratie centraal te organiseren is er door zowel de individuele schoollocaties als door het samenwerkingsverband gemakkelijker te monitoren op aantallen, soorten ondersteuning en budgetten.

Om individuele onderwijsarrangementen te kunnen evalueren, maakt het samenwerkingsverband vanaf januari 2016 gebruik van een vragenlijst voor ouders, leerling en school, waarin zij gevraagd worden uitspraken te doen over de tevredenheid aangaande de snelheid in handelen, de tevredenheid over de mate van betrokkenheid bij de totstandkoming van het arrangement en de tevredenheid over de gerealiseerde doelen. Voor het FLEX-College wordt daar nog een inhoudelijke tevredenheidsmeting aan toegevoegd die vraagt naar de mate van tevredenheid rondom specifieke FLEX-College onderwerpen die spelen tijdens de plaatsing op het FLEX-College.
Tevredenheidsmetingen worden afgenomen bij de afronding van een onderwijsarrangement.

In gezamenlijkheid met gemeenten wordt gesproken over het meten van tevredenheid en effect van onderwijs- en zorgarrangementen die onder gezamenlijke verantwoordelijkheid vallen. Deze enquêtes zijn vooralsnog nog niet gebruiksklaar.

Hoofdstuk 15
Geschillen

Als een leerling extra ondersteuning nodig heeft, wordt dit georganiseerd volgens de regels van het SWV. Meestal gaat dat in goed overleg, maar soms kan het gebeuren dat betrokkenen verschillende inzichten hebben over wat er moet gebeuren.

15.1 Geschillen voorkomen

Het voorkomen van geschillen begint met goede communicatie. Goede communicatie kan misverstanden, irritatie en conflicten voorkomen. Als ouders aan het begin van de schoolloopbaan van hun kind weten hoe de ondersteuning wordt ingericht en wat zij op dat punt wel en niet van de school mogen verwachten, kan dat veel misverstanden in een later stadium voorkomen. Ook is het belangrijk dat scholen aan elkaar en andere professionals duidelijk maken welke ondersteuningsmogelijkheden zij kunnen bieden aan leerlingen.

Beslissingen over de ondersteuning die een leerling ontvangt, liggen bijna altijd gevoelig. Ouders vinden de extra ondersteuning belangrijk voor de ontwikkeling en kansen van hun kind. Binnen de scholen en het SWV zullen de beslissingen over de ondersteuning zorgvuldig worden genomen. De regels waarlangs besluitvorming plaatsvindt, zullen zo duidelijk en transparant mogelijk worden geformuleerd.
Soms kan een beslissing voor een betrokkene onverwacht of teleurstellend zijn. Mogelijk wordt niet begrepen waarom een beslissing zo is genomen of er is een verschil van mening over de strekking van het besluit. In zo'n situatie kan goede communicatie het verschil maken tussen acceptatie en escalatie. Een goed gesprek kan veel verduidelijken. Het helpt als alle betrokkenen serieus worden genomen en dat de tijd wordt genomen om een besluit toe te lichten. Uiteindelijk heeft iedereen hetzelfde doel voor ogen: de beste ondersteuning organiseren voor de leerling. Tijdens het gesprek kan er wellicht meer begrip en acceptatie ontstaan of kan de school of het SWV besluiten dat een andere oplossing toch beter passend is.

15.2 Bemiddeling

Als het niet lukt om een meningsverschil zelf op te lossen, kan het helpen als een derde partij bemiddelt of advies geeft.

Bemiddeling binnen de eigen organisatie
In alle scholen is een vertrouwenspersoon aangewezen. Deze kan een bijdrage leveren aan een oplossing. Beslissingen worden op verschillende niveaus in een organisatie genomen. Een meningsverschil kan soms worden opgelost op een hoger niveau in dezelfde organisatie.

Onderwijsconsulenten
De onderwijsconsulenten vormen een organisatie die is ingesteld door het ministerie van OCW. Onderwijsconsulenten bemiddelen tussen ouders en de school. Het zijn onafhankelijke deskundigen waar ouders en scholen kosteloos een beroep op kunnen doen als zij een conflict hebben over schoolplaatsing, verwijdering of het ontwikkelingsperspectief. Het gaat hierbij om leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Mediation
Het inschakelen van een neutrale en onafhankelijke bemiddelaar (mediator) kan een goede oplossing zijn voor een meningsverschil. De Stichting Onderwijsgeschillen is een van de instanties die mediation aanbiedt. In voorkomende gevallen kan hiervan gebruik worden gemaakt.

15.3 De formele weg

Als bovenstaande maatregelen geen oplossing bieden, kan er via de formele weg een uitspraak worden gedaan over het geschil. Daarbij worden de volgende geschillen onderscheiden:

1) Schoolbestuur of ouder heeft een geschil met het SWV over de toelaatbaarheid
Het SWV beslist of een leerling toelaatbaar is tot een school voor voortgezet speciaal onderwijs of Praktijkonderwijs. Ouders en schoolbestuur kunnen het besluit van het SWV over het al dan niet toelaatbaar verklaren, aanvechten bij het bestuur van het SWV.
De wet op het voortgezet onderwijs regelt in artikel 17a, lid 13 dat ieder samenwerkingsverband een adviescommissie van deskundigen samenstelt. Deze commissie adviseert over bezwaarschriften betreffende beslissingen van het

samenwerkingsverband over de toelaatbaarheid van leerlingen tot het voortgezet speciaal onderwijs. Let wel; de adviescommissie sluit aan bij artikel 17a, lid 13 en is in overeenstemming met artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht.
Het SWV informeert de ouders over de bezwaarmogelijkheden en procedure, tezamen met de mededeling over het besluit. Mocht de bezwaarprocedure tot een onbevredigende uitkomst leiden, dan kunnen ouders en schoolbestuur naar de civiele rechter. Zij kunnen ook de bezwaarprocedure overslaan en meteen naar de civiele rechter stappen.

2) Schoolbestuur heeft een geschil met de ouders over ondersteuning
Voor een leerling die extra ondersteuning nodig heeft, wordt door de school een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Voorafgaand aan de vaststelling van dit OPP wordt een 'op overeenstemming gericht overleg' gevoerd met de ouders. Het ontbreken van overeenstemming kan leiden tot een geschil tussen ouders en bevoegd gezag. Ouders kunnen dan gebruik maken van de klachtenregeling van de school, indien zij het niet eens zijn met de gang van zaken bij de vaststelling of de inhoud van het OPP. Ook als zij het niet eens zijn met de manier waarop de ondersteuning wordt uitgevoerd, is de klachtenregeling de voor de hand liggende weg.

Indien er geen oplossing komt, kunnen ouders de landelijke geschillencommissie inschakelen. Er wordt één landelijke geschillencommissie geformeerd. Deze commissie oordeelt bij meningsverschillen over toelating of verwijdering van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en over het ontwikkelingsperspectief. De commissie bestaat uit deskundigen en doet binnen tien weken uitspraak als een geschil wordt voorgelegd. Bij haar oordeel houdt de commissie rekening met het schoolondersteuningsprofiel en het ondersteuningsplan. Ouders kunnen, net als nu, bij geschillen over toelating en verwijdering bezwaar maken bij de school, de Commissie Gelijke Behandeling inschakelen en beroep aantekenen bij de rechter. Mocht de ouder na een uitspraak van de geschillencommissie alsnog naar de rechter stappen, dan neemt de rechter het oordeel van de geschillencommissie mee bij de afweging.

Een verschil van inzicht over de vormgeving van de ondersteuning kan ook worden beoordeeld tegen de achtergrond van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan over de vraag welke aanpassingen de school moet realiseren om de leerling in staat te stellen aan het onderwijs deel te nemen. Een geschil hierover kan worden voorgelegd aan het College voor de rechten van de mens.

Het samenwerkingsverband heeft de manier waarop verschillende belanghebbende hun bezwaar of klacht kenbaar kunnen maken en hoe daarmee wordt omgegaan, vastgelegd in een *Regeling klachten en geschillen*. Deze is te vinden op de website van het SWV VO Delflanden.

Hoofdstuk 16
Samenvatting programma's ondersteuningsplan ten behoeve van meerjarenbegroting

16.1 Inkomsten

Het SWV VO Delflanden beschikt over vier hoofdbudgetten:

a. Een budget voor de realisatie van lichte ondersteuning algemeen: (€777.000)
b. Een budget voor de realisering van lichte ondersteuning LWOO (€1.649.506),
c. Een budget voor de realisering van lichte ondersteuning PrO (€1.192.464),
d. Een budget voor de realisering van zware ondersteuning, (€4.350.064)

De bekostiging is (grotendeels) op schooljaarbasis (T-1). Omdat het samenwerkingsverband een positieve verevening kent, krijgt het aanvankelijk nog niet het volledige budget voor zowel de lichte ondersteuning als de zware ondersteuning. In 2016 wordt er nog eenmalig een bedrag van €51.254 ingehouden op de lichte ondersteuning. Vanaf 2017 beschikt het samenwerkingsverband over het volledige budget van de lichte ondersteuning.
In de jaren 2016 tot en met 2020 wordt vanwege de positieve verevening in de zware ondersteuning een tijdelijke, aflopende korting toegepast op het budget. In 2021 beschikt het SWV VO Delflanden voor de eerste maal daadwerkelijk over de volledige budget zware ondersteuning.

Naast bovenstaande budgetten, van de rijksoverheid, kent het SWV VO Delflanden enkele additionele inkomsten:

e. Subsidies, bijvoorbeeld VSV (€75.000,00).
f. Bijdragen van de stamscholen wanneer een leerling wordt geplaatst in de bovenschoolse FLEX-voorziening, conform het principe "geld volgt de leerling" (indicatie €120.000,00).

16.2 Verplichte uitgaven en vrij besteedbaar budget

Het samenwerkingsverband kent drie structurele vormen van verplichte uitgaven:

a. Afdracht LWOO (via DUO)
b. Afdracht PrO (via DUO)
c. Afdracht VSO op basis van teldatum (via DUO)

In het schooljaar 2015 – 2016 is er tevens nog sprake van een verplichte herbesteding van de AB-gelden bij de VSO-scholen binnen ons samenwerkingsverband. Van 01012016 tot 01082016 gaat het om een bedrag van €163.073. Vanaf 1 augustus 2016 zijn bestuurlijk andere afspraken gemaakt met de VSO-scholen wat betreft de inzet van deze middelen.

Na aftrek van de verplichte uitgaven, is het resterende budget "vrij" besteedbaar om de programma's, zoals opgenomen in het ondersteuningsplan te kunnen realiseren.

Basisondersteuning waar mogelijk	
Programma 1 **Inzet begeleiders passend onderwijs op de schoollocaties (basisondersteuning plus)**	**Begroot:** In 2016: € 124.208 In 2017: € 222.700 In 2018: € 222.700 In 2019: € 222.700 In 2020: € 222.700
Programma 2 **Subsidie coördinatie basisondersteuning**	**Begroot:** In 2016: € 64.000 In 2017: €122.775 In 2018: €122.775 In 2019:€ 122.775 In 2020: €122.775
Programma 11 **Groepstrainingen in het voortgezet onderwijs (basisondersteuning plus)**	**Begroot:** In 2016: € 72.300 In 2017: € 72.300 In 2018: € 72.300 In 2019: € 72.300 In 2020: € 72.300

Extra ondersteuning waar nodig	
Programma 3 **Individuele onderwijsarrangementen op maat binnen de school**	**Begroot:** In 2016: € 235.000 In 2017: € 235.000 In 2018: € 235.000 In 2019: € 235.000 In 2020: € 235.000
Programma 4a **Time In klassen binnen het VMBO**	**Begroot:** In 2016: €60.000 In 2017: €60.000 In 2018: €60.000 In 2019: €60.000 In 2020: €60.000
Programma 4b **Structuurklassen HAVO/VWO voor leerlingen met internaliserende problemen en grote structuurbehoeften**	**Begroot:** In 2016: € 37.500 In 2017: € 90.000 In 2018: € 90.000 In 2019: € 127.500 In 2020: € 180.000
Programma 4c **LWOO binnen het VMBO (afdracht via DUO)**	**Begroot:** In 2016: € 1.607.580 In 2017: € 1.607.580 In 2018: € 1.607.580 In 2019: € 1.607.580 In 2020: € 1.607.580
Programma 4d **Praktijkonderwijs (afdracht via DUO)**	**Begroot:** In 2016: € 1.215.990 In 2017: € 1.215.990 In 2018: € 1.215.990 In 2019: € 1.215.990 In 2020: € 1.215.990
Programma 5 **Het FLEX-College**	**Begroot:** Exclusief € 150.000,00 per jaar vanuit de scholen: In 2016: € 212.530 In 2017: € 302.650 In 2018: € 252.650 In 2019: € 253.150 In 2020: € 253.150

Diepteondersteuning waar moet	
Programma 6a Afdracht VSO op teldatum (via DUO)	**Begroot:** In 2016: € 2.399.904 In 2017: € 2.373.425 In 2018: € 2.373.425 In 2019: € 2.373.425 In 2020: € 2.373.425
Programma 6b Arrangementen plus binnen het VSO	**Begroot:** In 2016: € 30.000 In 2017: € 30.000 In 2018: € 30.000 In 2019: € 30.000 In 2020: € 30.000

Programma 6c en 6d Tussentijdse groei VSO; ondersteuningsbekostiging en basisbekostiging	**Begroot:** In 2016: € 190.016 In 2017: € 190.016 In 2018: € 190.016 In 2019: € 190.016 In 2020: € 190.016

Toewijzen van onderwijs- en zorgarrangementen	
Programma 7 Loket Passend Onderwijs	**Begroot:** In 2016: € 239.223 In 2017: € 239.223 In 2018: € 239.223 In 2019: € 239.500 In 2020: € 239.500

Organisatie en beheer	
Programma 10 Management & organisatie, huisvesting, administratie, communicatie, etc.	**Begroot:** In 2016: €213.295 In 2017: €185.095 In 2018: €185.095 In 2019: €185.095 In 2020: €185.095

16.3 Meerjarenbegroting

In deze paragraaf is een samenvattende meerjarenbegroting opgenomen. Hierin wordt de informatie met betrekking tot de inkomsten en uitgaven integraal gepresenteerd. De begroting kent in het kalenderjaar 2016 nog een negatief resultaat van €41.614. In de daarop volgende jaren ontstaat, door de positieve verevening, een oplopend positief resultaat tot €803.706 in 2020.
Dit biedt het samenwerkingsverband vanaf 2018 een uitstekende mogelijkheid om de in het ondersteuningsplan benoemde nieuwe programma's of activiteiten verder te ontwikkelen en te implementeren indien deze goed blijken te passen binnen de ambities van het samenwerkingsverband. In een activiteitenprogramma op schooljaar, zal dit nader worden uitgewerkt.

De meerjarenbegroting is gebaseerd op de volgende aannames:
- ongewijzigde leerlingaantallen op de scholen (als berekeningsgrondslag voor de inkomsten),
- ongewijzigde deelname van leerlingen aan VSO, LWOO en PrO,
- de kosten per programma zoals vermeld in de voorgaande hoofdstukken van het ondersteuningsplan.

MEERJARENBEGROTING KALENDERJAAR

Baten	2016	2017	2018	2019	2020
lichte ondersteuning algemeen	776.910	776.910	776.910	776.910	776.910
lichte ondersteuning LWOO	1.649.506	1.649.506	1.649.506	1.649.506	1.649.506
lichte ondersteuning PRO	1.192.464	1.192.464	1.192.464	1.192.464	1.192.464
verevening lichte ondersteuning algemeen	-51.254				
zware ondersteuning	4.350.064	4.364.209	4.367.550	4.370.201	4.370.201
verevening zware ondersteuning	-1.189.031	-1.036.714	-850.006	-579.762	-206.346
overige baten	202.750	159.000	159.000	159.000	159.000
geoormerkte subsidies en bijdragen voor specifieke programma's in het ondersteuningsplan	0	0	0	0	0
Totale baten	€ 6.931.409	€ 7.105.376	€ 7.295.424	€ 7.568.320	€ 7.941.736

Lasten	2016	2017	2018	2019	2020
programma 4c: afdracht LWOO (via DUO)	1.607.580	1.607.580	1.607.580	1.607.580	1.607.580
programma 4d: afdracht PRO (via DUO)	1.215.990	1.215.990	1.215.990	1.215.990	1.215.990
afdracht VSO, teldatum, (via DUO)	2.339.904	2.373.425	2.373.425	2.373.425	2.373.425
afdracht VSO, peildatum, (tussentijdse groei VSO), ondersteuningsbekostiging	113.558	113.558	113.558	113.558	113.558
afdracht VSO, peildatum, (tussentijdse groei VSO), basisbekostiging	76.458	76.458	76.458	76.458	76.458
wettelijke verplichte herbesteding AB (pers) bij VSO	163.073				
pr.1: Versterken basisondersteuning: inzet BOZ'ers	124.208	222.700	222.700	222.700	222.700
pr.2: Versterken basisondersteuning: subsidie coördinatie basisondersteuning	64.000	122.775	122.775	122.775	122.775
pr.3: Individuele arrangementen in VO	235.500	235.500	235.500	235.500	235.500
pr.4: Groepsgewijze arrangementen in VO/Special Need Klassen	97.500	150.000	150.000	187.500	240.000
pr.5: De FLEX-voorziening	380.286	452.650	402.650	403.150	403.150
pr.6: Diepte ondersteuning/arrangementen plus in VSO	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
pr.7: Loket Passend Onderwijs	239.223	239.223	239.223	239.500	239.500
pr.8:	0	0	0	0	0
pr.9: Tijdelijke programma's	0	0	0	0	0
pr.10: Organisatie en beheer	213.295	185.095	185.095	185.095	185.095
pr.11: Groepstrainingen in VO	72.450	72.300	72.300	72.300	72.300
pr.12:	0	0	0	0	0
pr.13:	0	0	0	0	0
pr.14:	0	0	0	0	0
totaal programma's	1.619.535	1.710.243	1.660.243	1.698.520	1.751.020
Totale lasten	€ 6.973.023	€ 7.097.253	€ 7.047.253	€ 7.085.530	€ 7.138.030
Resultaat	**€ -41.614**	€ 8.123	€ 248.171	€ 482.789	€ 803.706

Afdracht lichte ondersteuning	2016	2017	2018	2019	2020
de maximale afdracht LWOO en PRO bedraagt (budget lichte ondersteuning inclusief verevening):	€ 3.567.626	€ 3.618.881	€ 3.618.881	€ 3.618.881	€ 3.618.881
de werkelijke afdracht (via DUO) is:	79%	78%	78%	78%	78%
indien de baten lichte ondersteuning lager zijn dan de afdracht LWOO en PRO wordt de lumpsum van de deelnemende scholen gekort:	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
per leerling (VO en VSO):	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Afdracht zware ondersteuning					
de maximale afdracht VSO bedraagt (budget zware ondersteuning inclusief verevening):	€ 3.159.379	€ 3.327.495	€ 3.519.936	€ 3.790.439	€ 4.159.072
de werkelijke afdracht (via DUO en SWV) is:	78%	75%	71%	66%	60%
indien de baten zware ondersteuning lager zijn dan de afdracht VSO wordt de lumpsum van de deelnemende scholen gekort:	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
per leerling (VO en VSO):	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

MEERJARENBEGROTING SCHOOLJAAR

Baten	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
lichte ondersteuning algemeen	753.021	776.910	776.910	776.910	776.910	776.910
lichte ondersteuning LWOO	1.650.005	1.649.506	1.649.506	1.649.506	1.649.506	1.649.506
lichte ondersteuning PRO	1.192.825	1.192.464	1.192.464	1.192.464	1.192.464	1.192.464
verevening lichte ondersteuning algemeen	-72.610	-21.356				
zware ondersteuning	4.336.496	4.363.176	4.365.656	4.370.201	4.370.201	4.370.201
verevening zware ondersteuning	-1.240.895	-1.114.509	-927.801	-735.353	-361.936	
overige baten	405.500	343.825	318.000	318.000	318.000	318.000
geoormerkte subsidies en bijdragen voor specifieke programma's in het ondersteuningsplan	0	0	0	0	0	0
Totale baten	€ 7.024.343	€ 7.190.016	€ 7.374.735	€ 7.571.729	€ 7.945.146	€ 8.307.082

Lasten	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
programma 4c: afdracht LWOO (via DUO)	937.755	1.607.580	1.607.580	1.607.580	1.607.580	1.607.580
programma 4d: afdracht PRO (via DUO)	709.328	1.215.990	1.215.990	1.215.990	1.215.990	1.215.990
afdracht VSO, teldatum, (via DUO)	2.315.960	2.373.425	2.373.425	2.373.425	2.373.425	2.373.425
afdracht VSO, peildatum, (tussentijdse groei VSO), ondersteuningsbekostiging	113.382	113.558	113.558	113.558	113.558	113.558
afdracht VSO, peildatum, (tussentijdse groei VSO), basisbekostiging	65.574	76.458	76.458	76.458	76.458	76.458
wettelijke verplichte herbesteding AB (pers) bij VSO	279.553					
pr.1: Versterken basisondersteuning: inzet BOZ'ers	124.208	181.662	222.700	222.700	222.700	222.700
pr.2: Versterken basisondersteuning: subsidie coördinatie basisondersteuning	64.000	98.285	122.775	122.775	122.775	122.775
pr.3: Individuele arrangementen in VO	235.500	235.500	235.500	235.500	235.500	235.500
pr.4: Groepsgewijze arrangementen in VO/Special Need Klassen	97.500	128.125	150.000	171.875	218.125	240.000
pr.5: De FLEX-voorziening	380.286	422.498	423.483	402.942	403.150	403.442
pr.6: Diepte ondersteuning/arrangementen plus in VSO	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
pr.7: Loket Passend Onderwijs	239.223	239.223	239.223	239.385	239.500	239.500
pr.8:	0	0	0	0	0	0
pr.9: Tijdelijke programma's	0	0	0	0	0	0
pr.10: Organisatie en beheer	213.295	196.845	185.095	185.095	185.095	185.095
pr.11: Groepstrainingen in VO	72.450	72.363	72.300	72.300	72.300	72.300
pr.12:	0	0	0	0	0	0
pr.13:	0	0	0	0	0	0
pr.14:	0	0	0	0	0	0
totaal programma's	1.456.462	1.604.501	1.681.076	1.682.571	1.729.145	1.751.312
Totale lasten	€ 5.878.013	€ 6.991.511	€ 7.068.087	€ 7.069.581	€ 7.116.155	€ 7.138.322
Resultaat	€ 1.146.330	€ 198.505	€ 306.649	€ 502.148	€ 828.991	€ 1.168.760

Afdracht lichte ondersteuning	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
de maximale afdracht LWOO en PRO bedraagt (budget lichte ondersteuning inclusief verevening):	€ 3.523.241	€ 3.597.525	€ 3.618.881	€ 3.618.881	€ 3.618.881	€ 3.618.881
de werkelijke afdracht (via DUO) is:	47%	78%	78%	78%	78%	78%
indien de baten lichte ondersteuning lager zijn dan de afdracht LWOO en PRO wordt de lumpsum van de deelnemende scholen gekort:	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
per leerling (VO en VSO):	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Afdracht zware ondersteuning						
de maximale afdracht VSO bedraagt (budget zware ondersteuning inclusief verevening):	€ 3.095.602	€ 3.248.667	€ 3.437.855	€ 3.634.849	€ 4.008.265	€ 4.370.201
de werkelijke afdracht (via DUO en SWV) is:	78%	77%	72%	68%	62%	57%
indien de baten zware ondersteuning lager zijn dan de afdracht VSO wordt de lumpsum van de deelnemende scholen gekort:	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
per leerling (VO en VSO):	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

UITPUTTING BESCHIKBARE MIDDELEN ONDERSTEUNINGSPLAN

	2016		2017		2018		2019		2020
baten (exclusief geoormerkte baten voor programma's)	6.931.409		7.105.376		7.295.424		7.568.320		7.941.736
lasten (VSO, LWOO, PRO)	5.353.489		5.387.010		5.387.010		5.387.010		5.387.010
Beschikbaar voor het ondersteuningsplan	€ 1.577.920		€ 1.718.366		€ 1.908.414		€ 2.181.309		€ 2.554.726
Benodigde bijdrage voor programma's in het ondersteuningsplan (na geoormerkte baten)									
wettelijke verplichte herbesteding AB (pers) bij VSO	163.073	10%							
pr.1: Versterken basisondersteuning: inzet BOZ'ers	124.208	8%	222.700	13%	222.700	12%	222.700	10%	222.700
pr.2: Versterken basisondersteuning: subsidie coördinatie basisondersteuning	64.000	4%	122.775	7%	122.775	6%	122.775	6%	122.775
pr.3: Individuele arrangementen in VO	235.500	15%	235.500	14%	235.500	12%	235.500	11%	235.500
pr.4: Groepsgewijze arrangementen in VO/Special Need Klassen	97.500	6%	150.000	9%	150.000	8%	187.500	9%	240.000
pr.5: De FLEX-voorziening	380.286	24%	452.650	26%	402.650	21%	403.150	18%	403.150
pr.6: Diepte ondersteuning/arrangementen plus in VSO	30.000	2%	30.000	2%	30.000	2%	30.000	1%	30.000
pr.7: Loket Passend Onderwijs	239.223	15%	239.223	14%	239.223	13%	239.500	11%	239.500
pr.8:	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0
pr.9: Tijdelijke programma's	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0
pr.10: Organisatie en beheer	213.295	14%	185.095	11%	185.095	10%	185.095	8%	185.095
pr.11: Groepstrainingen in VO	72.450	5%	72.300	4%	72.300	4%	72.300	3%	72.300
pr.12:	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0
pr.13:	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0
pr.14:	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0
Totaal benodigd voor het ondersteuningsplan	€ 1.619.535		€ 1.710.243		€ 1.660.243		€ 1.698.520		€ 1.751.020
Benodigde middelen worden gedekt uit:									
geoormerkte baten programma's	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0
algemene middelen SWV	1.619.535	100%	1.710.243	100%	1.660.243	100%	1.698.520	100%	1.751.020
Resultaat	€ -41.614		€ 8.123		€ 248.171		€ 482.789		€ 803.706

[i] Hoofdlijnennotitie visie en doelstellingen SWV VO Delflanden 28.09, september 2012.
[ii] Een passend onderwijsprogramma voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs. Ministerie van OC&W, januari 2013

Ontwikkelagenda

van

SWV VO Delflanden

en

gemeenten Delft, Midden- Delfland en Pijnacker-Nootdorp

behorend bij hoofdstuk 12 van ondersteuningsplan SWV VO Delflanden, 2016 - 2020

het SWV VO Delflanden en de gemeenten Delft, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp delen met elkaar de visie en de werkwijze die wordt aangeduid als integraal werken: gezamenlijk en doelgericht werken aan een passende aanpak voor onderwijs-, opvoed- en ondersteuningsbehoeften van jeugdigen, ouders en professionals op basis van één kind, één gezin, één plan en één regisseur. Het uitgangspunt daarbij is de eigen kracht en het handelingsrepertoire van de betrokkenen. De onderstaande passage, afkomstig uit het ondersteuningsplan, vormt de kern van de samenwerking:

Geen thuiszitters, iedere leerling een passende plek, doorgaande schoolloopbanen, gewoon als het kan, speciaal als het moet, uitgaan van mogelijkheden en eigen kracht, niet na elkaar maar naast elkaar, niet over de jeugdige maar mét de jeugdige en diens ouders, integraal: één kind/gezin-één plan-één aanpak-één regisseur: eenvoudiger, slimmer en doelmatiger.

In het ondersteuningsplan van het SWV VO Delflanden is beschreven op welke wijze de drie gemeenten en het samenwerkingsverband met elkaar (willen) samenwerken. De samenwerking is maatwerk en evolueert.
De bij het ondersteuningsplan 2016 – 2020 behorende ontwikkelagenda is vooral gericht op een verdere bestendiging en versterking van de samenwerkingsthema's gericht op de verbinding van passend onderwijs en zorg voor jeugd.

Daarbij wordt de onderstaande werkwijze voorgesteld:

1. Op ambtelijk niveau zal jaarlijks rond de zomervakantie overleg plaats tussen de gemeenten en het samenwerkingsverband om de in de ontwikkelagenda opgenomen samenwerkingsthema's en uitwerkingsvraagstukken te prioriteren en op te nemen in een jaarkalender.
2. De jaarkalender wordt rond september voorgelegd aan bestuur SWV VO Delflanden en de betrokken wethouders van de drie gemeenten.
3. Aan de hand van het in de jaarkalender opgenomen tijdpad zullen bestuur en wethouders middels OOGO uitgewerkte voorstellen krijgen voorgelegd rondom de samenwerkingsthema's.
4. Waar mogelijk worden de onderwerpen regionaal opgepakt, indien noodzakelijk lokaal.
5. Het wordt als wenselijk beschouwd om het overleg OOGO Passend Onderwijs als geïntegreerd overleg met het primair onderwijs te laten plaatsvinden.

De samenwerking van het SWV VO Delflanden en de drie gemeenten zal zich in de beleidsperiode 2016 - 2020 richten op het bestendigen en verstevigen van de in de voorgaande beleidsperiode gemaakte afspraken op de onderstaande samenwerkingsthema's:

1. De jeugdzorg:
2. Leerlingenvervoer:
3. Leerplicht:
4. Doorlopende leer- en zorglijnen:
5. Onderwijshuisvesting:

Daarbij specifieke aandacht voor:

1) Realiseren van betere kansen voor jongeren en een gezondere groei en ontwikkeling. Dit wordt opgepakt door de JGZ en verantwoordelijken binnen het onderwijs op basis van resultaten verkregen uit het vierde contactmoment en opgesteld schoolprofiel.

2) Verminderen van schooluitval en zo mogelijk een vermindering van het voortijdig schoolverlaten. Dit wordt opgepakt door mentor, begeleidingsteam school, begeleider passend onderwijs en arts JGZ. Het *protocol Ziekteverzuim als signaal* is hierbij uitgangspunt.

3) Voorkoming van verzuim en monitoren op verzuim gericht om jongeren zoveel mogelijk lesuren te laten bijwonen. Dit wordt opgepakt door mentor/verzuimcoördinator school, begeleidingsteam school en leerplichtambtenaar. Het *Meldprotocol verzuim en schooluitval* regio Haaglanden is daarbij uitgangspunt. Daarnaast zal in 2017 verzuimonderzoek vanuit Leerplicht op de VO-scholen worden ingezet.

4) Zo vroeg mogelijk in beeld krijgen van dreigende) thuiszitters en deze weer terug te leiden naar het onderwijs. Dit wordt opgepakt door mentor, begeleidingsteam school, samenwerkingsverband en leerplichtambtenaren. Het *protocol Voorkomen van thuiszitten* is hierbij uitgangspunt.

5) Creëren van een brede dekking van voorzieningen die goed op elkaar zijn afgestemd te voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Dit wordt opgepakt door schoolbesturen, onderwijsinstellingen VO en MBO, RMC en samenwerkingsverbanden. De *notitie Aanval op de uitval* is daarbij uitgangspunt.

6) Bieden van passend onderwijs en zorg voor jeugd aan jongeren en de gezinnen waar deze jongeren bij horen in de (aanloop naar de) extra ondersteuning en de diepteondersteuning. Dit wordt opgepakt door mentor, begeleidingsteam school en kernpartners.

7) Een duidelijke scheiding tussen de leerling die vanwege ernstige psychische of medische problemen niet naar school kunnen en daarom (tijdelijke) ontheffing kunnen krijgen van de leerplicht (conform artikel 5A) en die jongeren die thuiszitten vanwege ontoereikende zorgstructuren. Dit wordt opgepakt door kernpartners en samenwerkingsverband.

8) Duidelijke advisering aan de gemeenten over de noodzaak tot inzetten van leerlingenvervoer voor leerlingen met specifieke onderwijs- en zorgbehoeften. De *toelichting op het vervoersadvies V(S)O en bijbehorend vervoersadvies* zijn hierbij uitgangspunt. Dit wordt opgepakt door het begeleidingsteam/commissie van begeleiding op het V(S)O dan wel het samenwerkingsverband.

9) Een goede aansluiting op onderwijs en arbeidsmarkt voor kwetsbare doelgroepen in het onderwijs (voornamelijk PrO en VSO). Dit wordt opgepakt door directeuren PrO/VSO en gemeenten. Indien noodzakelijk is ook het samenwerkingsverband hierbij betrokken.

10) Passende huisvesting gericht op het toegankelijk maken van oude schoolgebouwen aan leerlingen met een handicap. Indien van toepassing is dit primair de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur.

11) Specifiek nieuwe beleidsthema's:
    a. Grotere mate van integratie tussen VSO en VO gericht op het stabiel houden van de leerlingaantallen in het VSO. Dit wordt opgepakt door schoolbesturen, directies , samenwerkingsverband en gemeenten.
    b. Onderwijs- en zorgarrangementen binnen het VSO gericht op het creëren van flexibele arrangementen wat betreft aanbod, omvang, plaats en tijd en met gezamenlijke inzet van leraren en hulpverleners. Dit wordt opgepakt door schoolbesturen, directeuren VSO, gemeenten, kernpartners in de hulpverlening en samenwerkingsverband.
    c. Leerinstrument voor de samenwerking tussen onderwijs en zorg voor jeugd gericht op het beoordelen van de kwaliteit en de effectiviteit van de samenwerking tussen onderwijspartners en hulpverleners. Dit wordt opgepakt door de schoolbesturen, gemeenten en de samenwerkingsverbanden.
    d. Verdergaande professionalisering van de begeleidingsteams op de scholen gericht op verduidelijking van taken, rollen en bevoegdheden, gemeenschappelijke taal en gemeenschappelijke methoden en instrumenten ten behoeve van taxatie en analyse van ondersteuningsbehoeften. Daarbij ook specifieke aandacht voor het privacy beleid. Dit wordt opgepakt door gemeenten en samenwerkingsverband.

Verdere uitdieping van de samenwerking in de beleidsperiode 2016 – 2020 aan de hand van uitvoeringsvragen

De samenwerking tussen de drie gemeenten en het samenwerkingsverband is maatwerk en evolueert. In de uitvoeringspraktijk doen zich op de verschillende gebieden waarop wordt samengewerkt een aantal uitvoeringsvragen voor. Deze uitvoeringsvragen zijn verzameld aan de hand van evaluatiegesprekken en reguliere overleggen met diverse partners vanuit het onderwijs, de jeugdhulp en gemeenten, waarin de ervaringen op het gebied van de verbinding van onderwijs en jeugd aan bod kwam. De beantwoording van deze uitvoeringsvragen zal een bijdrage leveren aan een verdere verdieping van de samenwerking tussen de gemeenten en het samenwerkingsverband in de verbinding van passend onderwijs en zorg voor jeugd.

Uitvoeringsvragen op het gebied van preventie en signalering

1.	Hoe wordt de jeugdgezondheidszorg nu preventief ingezet binnen het curriculum van de school om de basisondersteuning van de school te versterken? Welke concrete afspraken liggen er nu per schoollocatie? Wat voor resultaten/effecten zien we van deze inbedding binnen het preventief sociaal jeugddomein?
1.	Op welke manier wordt door de jeugdgezondheidszorg preventief informatie geboden op de scholen over mogelijke risico's rondom leerlingen/gezinnen?
2.	Op welke manier dragen de VO scholen zelf bij aan het versterken van de basisondersteuning? (denk aan de rol en inzet van de zorgcoördinator, externe audits)? Hoe wordt versterking in de basisondersteuning gemeten en beschreven?
3.	Op welke manier worden de signalen en de informatie vanuit de basisschoolperiode in het VO opgevolgd?
4.	Welke jeugdhulpexpertise en hoeveel uur jeugdhulpexpertise is er binnen het VO en VSO beschikbaar voor signalering en hulp aan jeugdigen en hun ouders (inzet vanuit Jeugdteam/Sociaal Team/Kernteam en de inzet van preventieve programma's van jeugdhulpaanbieders in het onderwijs)? Wat zijn de ervaringen tot nu toe?
5.	Hoe vindt er (gezamenlijke) professionalisering plaats op het gebied van signaleren van ondersteuningsbehoeften en hulpvragen van jeugdigen en ouders en het methodisch uitvragen van informatie bij jeugdigen en ouders? Wat kan er gezegd worden over de inbedding?
5.	Op welke manier worden de jeugdigen en de ouders actief betrokken bij preventie en signalering (denk aan informatie, voorlichtingen, workshops, trainingen)?
6.	Weten de professionals in onderwijs en zorg wat beide partijen doen op het gebied van de basisondersteuning en preventie? Welk preventief ondersteuningsaanbod is er op schoolniveau, in de wijk en in de regio voor jeugdigen en gezinnen? Hoe is de toegang daar naar toe georganiseerd? Wat zijn de bevindingen daarmee?
7.	Op welke manier wordt de expertise van het PrO, VSO en de jeugdhulp benut ter versterking van de basisondersteuning in het regulier onderwijs?

2. Uitvoeringsvragen bij de aanpak (opvallend ziekte)verzuim, voorkomen van thuiszitten en voortijdig schoolverlaten

8.	Is het protocol 'ziekteverzuim als signaal' voldoende ingebed binnen het onderwijs? Worden de korte en lange termijn doelstellingen gerealiseerd? Hoe wordt hierop gemonitord?
9.	Hoe kan de samenwerking tussen JGZ-arts en begeleidingsteam op de school worden versterkt?
10.	Wat zijn de resultaten van het werken met het Meldprotocol verzuim en schooluitval? Kunnen in deze werkwijze nog verbeteringen plaatsvinden en zo ja, hoe?
11.	Leidt de aanpak voorkomen van thuiszitten tot een vermindering van het aantal thuiszitters, dan wel tot een vermindering van de tijd die leerlingen gemiddeld thuiszitten zonder dat zij een passend onderwijs- en zorgarrangement aangeboden hebben gekregen? Welke trends zien we hierin en welke verbeterslagen kunnen hierin nog worden gemaakt?
12.	Wat zijn de ervaringen met het werken met een thuiszitterstafel?
13.	Zijn de interventies en maatregelen ter voorkomen van thuiszitten en VSV voldoende dekkend? Waaruit blijkt dat? Wat zou er eventueel aanvullend georganiseerd of geregeld moeten worden?
14.	Is jongeren die voortijdig de school hebben verlaten of langdurig thuis zitten in een eerder stadium een onderwijs- en/of zorgaanbod aangeboden? Wat zijn de ervaringen? Hoe wordt dit gemonitord? Leveren de resultaten verbeterpunten op?

3. Uitvoeringsvragen bij het multidisciplinair wegen en arrangeren

8.	Wat zijn de ervaringen/resultaten van begeleidingsteam op de school, daar waar het gaat om het delen en wegen van signalen over jeugdigen en gezinnen? Op welke manier wordt dat gemeten?
9.	Is de inzet van de kernleden van het begeleidingsteam (zorgcoördinator, begeleider passend onderwijs en lid Team Jeugd/Kernteam/Sociaal Team) voldoende gefaciliteerd wat betreft uren, uitvoeringscapaciteit en deskundigheid? Op welke manier wordt dat vastgesteld?
10.	Is het voor de begeleidingsteams op de scholen voldoende duidelijk welke specialisten vanuit SWV en gespecialiseerde jeugdhulp kunnen worden ingezet ten behoeve van beoordeling, diagnostiek en behandeling, op welke wijze aanvragen moeten plaatsvinden en welke doorlooptijden zijn afgesproken?
11.	Wat zijn de ervaringen betreffende de inzet/aanwezigheid van kernpartners aan een overlegtafel (denk aan specialisten op het gebied van onderwijs en jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg, jeugd-GGZ, leerplicht, politie). Op welke manier wordt dat geïnventariseerd en beoordeeld?
10.	Wat zijn de ervaringen van regels e procedures binnen onderwijs, hulpverlening en gemeentelijke instellingen bij het doorpakken in een traject? Maken deze ervaringen aanpassingen in regels en procedures noodzakelijk en zo ja, op welke manier dan?
11.	Hoe wordt bij het organiseren van een overlegtafel praktisch gerealiseerd dat kernpartners de urgentie voelen en snel en flexibel beschikbaar zijn?
12.	Wat wordt er gedaan aan (gezamenlijke) professionalisering in het (handelingsgericht) vaststellen van ondersteuningsbehoeften en het bepalen van een aanpak voor het vergroten van het handelingsrepertoire en het versterken van de eigen kracht?
13.	Bestaat er op de scholen duidelijkheid over de mogelijkheden voor de inzet van diagnostisch onderzoek vanuit het SWV en/of vanuit de jeugdhulp?
14.	Op welke manier vindt aan een overlegtafel het integraal toewijzen van onderwijsondersteuning en jeugdhulp plaats? Is dit voldoende effectief?
15.	Hebben de kernpartners aan de overlegtafel het mandaat om zelf over de toelaatbaarheid tot speciaal onderwijs of specialistische jeugdhulp te beslissen? Zo ja, onder welke voorwaarden? Zo nee, hoe loopt dat proces dan?
16.	Op welke manier is de verbinding van de school/begeleidingsteam naar jeugdgezondheidszorg en jeugdhulp gewaarborgd? Wat zijn de bevindingen tot nu toe?
17.	Bestaat er duidelijkheid over de verbinding naar de jeugdhulp indien de leerling op de school niet binnen de eigen gemeente woont? Hoe is dat geregeld? Wat zijn de bevindingen tot nu toe?
18.	Op welke manier worden jeugdhulppartners ingezet bij het deskundigenadvies ten behoeve van toelaatbaarheidsverklaringen voor het VSO? Wat zijn de ervaringen tot nu toe?
19.	Zijn er heldere afspraken over de samenwerking van de kernpartners in de afweging of zorg boven onderwijs dient te gaan en (tijdelijke) ontheffing van leerplicht conform artikel 5A van toepassing is? Zo ja, hoe wordt daarop gemonitord en waar ligt het besluit om de ontheffing weer om te zetten in een schoolplicht?
20.	Hoe wordt de kwaliteit en de samenwerking tussen de kernpartners, ouders en jongere aan de overlegtafel gemonitord en geëvalueerd? Worden de uitkomsten daarvan benut voor verbetering van de samenwerking en versterking van de onderwijsondersteuning en het jeugdhulpaanbod?
21.	Zijn er duidelijke, efficiënte en effectieve lijnen gelegd tussen het begeleidingsteam op de school met netwerken en voorzieningen op het gebied van veiligheid (justitieel casusoverleg, veiligheidshuis), tegengaan van VSV en het jeugdhulpaanbod? (Denk hierbij ook aan jongeren die uit detentie en de (residentiele) jeugdzorg komen). Wat zijn de ervaringen tot nu toe?

4. Uitvoeringsvragen betreffende het integraal ondersteuningsaanbod

22.	Is het voor de scholen voldoende duidelijk wat de rol, taken en verantwoordelijkheden zijn van een lid van Team Jeugd/Kernteam of Sociaal Team en wat deze kan doen voor scholen, jeugdigen en ouders?
23.	Zijn er voldoende duidelijke afspraken gemaakt over het voeren van regie bij complexe zaken met betrekking tot de voortgang van de ondersteuning en de hulp?
24.	Welke afspraken zijn gemaakt doorzettingsmacht bij complexe zaken? Hoe wordt die vorm en inhoud gegeven?
25.	Is er bij alle partijen een goed overzicht van beschikbare voorzieningen, arrangementen, maatwerkprogramma's en trajecten, zowel in het onderwijs als in de jeugdhulp?
26.	Zijn de beschikbare voorzieningen, arrangementen, maatwerkprogramma's en trajecten in het onderwijs en de jeugdhulp voldoende dekkend en beschikbaar voor alle jongeren? (Denk ook aan thuiszitters,

	(dreigende) uitvallers uit het onderwijs en zorgmijders). Hoe wordt dit beoordeeld? Op welke manier vindt hierop monitoring plaats?
27.	Is er bij de inkoop van de jeugdhulp rekening gehouden met (inzet van) jeugdhulppartners waarmee de scholen samenwerken, bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs-zorgarrangementen?
28.	Zijn er duidelijke afspraken gemaakt over de tijd tussen aanmelden en start van een onderwijs- en/of zorgarrangement en de doorlooptijd van dit arrangement? Hoe wordt dat gemonitord?
29.	Zijn er duidelijke afspraken gemaakt over de beoordeling van het rendement van een onderwijs- en/of zorgarrangement? Hoe wordt dat beoordeeld?
30.	Wordt er actief gewerkt aan het ontwikkelen van nieuwe onderwijs- en zorgarrangementen? Hoe verloopt dat en wat zijn de ervaringen tot nu toe?
31.	Is het leerlingenvervoer voor leerlingen in onderwijs- en zorgarrangementen voldoende gewaarborgd? Ook als het OZA gevestigd is op een jeugdhulplocatie? Wat zijn de ervaringen tot nu toe?
32.	Is er voldoende en geschikte huisvesting beschikbaar voor onderwijs-zorgarrangementen, op een onderwijslocatie of een jeugdhulplocatie? Hoe wordt hierop geacteerd?

5. Uitvoeringsvragen betreffende doorgaande onderwijs- en zorglijnen: aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt V(S)O en MBO

33.	Hoe wordt gewerkt aan een doorgaande lijn voorschool/kinderopvang – primair onderwijs – voortgezet onderwijs – middelbaar beroepsonderwijs/vervolgopleiding – arbeidsmarkt?
34.	VO – VAVO: • Is er overdracht over de psychosociale ontwikkeling, gedragsvragenlijsten, thuis-leefsituatie en de ondersteuningsbehoeften? • Worden er adviezen meegegeven over pedagogisch of didactisch handelen? • Vindt er naar koude overdracht ook warme overdracht plaats, zeker voor wat betreft de leerlingen die extra onderwijsondersteuning kregen binnen het regulier VO? • Worden er afspraken over extra begeleiding en ondersteuning binnen de VAVO vastgelegd? • Hoe worden leerlingen en ouders betrokken? • Wat zijn de bevindingen?
35.	VMBO – MBO: • Is er een werkwijze en (digitaal) overdrachtsdossier voor minimaal informatie over NAW-gegevens, onderwijsdeelname, voltooide en afgebroken opleidingen en schoolprestaties/examenresultaten? • Is er overdracht over de psychosociale ontwikkeling, gedragsvragenlijsten, thuis-leefsituatie en de ondersteuningsbehoeften? • Worden er adviezen meegegeven over pedagogisch of didactisch handelen? • Vindt er naar koude overdracht ook warme overdracht plaats, zeker voor wat betreft de leerlingen die afkomstig zijn uit het LWOO, PrO en VSO of zij die extra onderwijsondersteuning kregen binnen het regulier VO? • Worden er afspraken over extra begeleiding en ondersteuning binnen het MBO vastgelegd? • Hoe worden leerlingen en ouders betrokken? • Wat zijn de bevindingen?
36.	Hoe wordt er gezorgd voor een doorgaande lijn tussen onderwijsondersteuning en hulp aan jeugd of gezin in de verschillende overgangen?
37.	Maakt arbeidstraining standaard deel uit van het onderwijs in het VSO en PrO en is dat gericht op het toeleiden naar de arbeidsmarkt?
38.	Is het instrumentarium van de Participatiewet dat is bedoeld ter bevordering van de arbeidstoeleiding voldoende dekkend? Waaruit blijkt dat? Wat zijn de resultaten?.
39.	Welke resultaten zien we door te werken met een overlegtafel om kwetsbare jongeren uit het PrO of het VSO en Wajong jongeren vroegtijdig te bespreken en in gezamenlijkheid trajecten richting arbeid of passende dagbesteding uit te zetten?